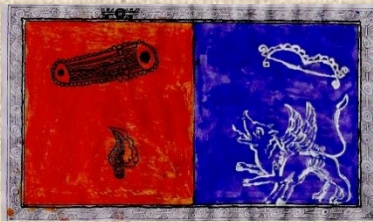

ISSN 2229-547X VIDEHA

vide:ha: 343 ma a'ka 09 sitambara 2022 (varga 94
ma:sa 999 a'ka 343)

(vide:ha www.videha.co.in)

vide:ha ma:it'ili: sa:hitja a:ndolana: ma:nugimihā
s'sk'atam

vide:ha- prathama ma:it'ili: pa:kshika i:-patrika:

sampa:dhaka: gajendra: t'ha:kura |

a.i po:ṭhi:kə sərva:ḍhika:rə surəkṣiṭə əḥi | kə'pi:ra:itə (©) ḍhā:rəkəkə likhiṭə
 ənuməṭhikə bina: po:ṭhi:kə ko:ṇo: ə'əəkə ḥā:ja: prəṭi e:vṇ rikaḍḍigə səhiṭə
 ilē:kṭrāṇika əḥāva: ja:'ṭrika, ko:ṇo: ma:ḍḍjāmāsṇ, əḥāva: jṇa:nəkə sṇgrāhāṇə vā:
 punərpəjo:gəkə prəṇā:li: ḍya:ra: ko:ṇo: ru:pāme: punərutpa:ḍḍānə əḥāva:
 sṇcā:rānə-prasa:rāṇə nā:i kəe:lə ja: səkā:itə əḥi |

(c) 2000- 2022 | sərva:ḍhika:rə surəkṣiṭə | bḥā:lāsərikə ga:ḥā:jē: sānə 2000 sṇ
 ja:ḥu:siti:jəpərə ḥālə http://www.geocities.com/.../bhalsarik_gachh.html ,
http://www.geocities.com/ggajendra_a.dj li'kəpərə a: əḥāṇo: 4 jula:i 2008 kə
 po:sṭə <http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html> kē:rə
 ru:pāme: inṭərāne:təpərə ma:iṭhili:kə prā:ci:nəṭmā upəṣṭhiṭkə ru:pāme:
 vidjāmā:nə əḥi (kicḥu ḍjina le:lə [http://videha.com/2004/07/bhalsarik-](http://videha.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html)
[gachh.html](http://videha.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html) li'kəpərə, sro:tə wayback machine of
https://web.archive.org/web/*/videha 258 capture(s) from 2004 to 2016-
<http://videha.com/> bḥā:lāsərikə ga:ḥā:prəṭhāmā ma:iṭhili: blāḡgə / ma:iṭhili:
 blāḡgəkə e:gri:ge:təṛə) |

i: ma:iṭhili:kə pəhila inṭərāne:tə pəṭrika: ṭhikə jəkərə nā:mā bā:ḍāme: 9 jənəvəri:
 2006 sṇ 'vide:ḥā' pəḍlā:i | inṭərāne:təpərə ma:iṭhili:kə prəṭhāmā upəṣṭhiṭkə ja:ṭra:
 vide:ḥā- prəṭhāmā ma:iṭhili: pā:kṣikə i: pəṭrika: ḍhāri pəḥu'cālə əḥi, jē:
<http://www.videha.co.in/> pərə i: prāka:ciṭə ḥio:itə əḥi | a:bə “bḥā:lāsərikə
 ga:ḥā” ja:ləvṭṭə 'vide:ḥā' i:-pəṭrika:kə prāvəṭṭā:kə sṇgə ma:iṭhili: bḥā:ṣā:kə
 ja:ləvṭṭəkə e:gri:ge:təṛəkə ru:pāme: prājuktə bḥāṣ rāḥələ əḥi |

(c)2000- 2022 | vide:ḥā: prəṭhāmā ma:iṭhili: pā:kṣikə i:-pəṭrika: ISSN 2229-
 547X VIDEHA (since 2004). səmpa:ḍāka: gəje:ndrə ṭhā:kurā | Editor:
 Gajendra Thakur. In respect of materials e-published in Videha, the Editor,
 Videha holds the right to create the web archives/ theme-based web
 archives, right to translate/ transliterate those archives and create
 translated/ transliterated web-archives; and the right to e-publish/ print-
 publish all these archives. rācānā:kā:rə/ sṇgrāḥākəṭṭā: əpānə ma:ulikə a:
 əprāka:ciṭə rācānā:/ sṇgrāḥā (sṇpu:rṇə utṭəṛāḍḍajitvā rācānā:kā:rə/ sṇgrāḥākəṭṭā:
 māḍḍjə) editorial.staff.videha@gmail.com kē:n me:lə əḡa:icāme:ṇṭəkə ru:pāme:n

pəʔa: səka:itə ʕəʔhi, sʰgəme: o: əpəna sʰkʰiptə pəricəja a: əpəna ska:ina kəe:lə
 ge:lə pʰo:to: se:fiə: pəʔa:baʔhi | e:ʔəs prəka:eiʔə rəcəna:/ sʰgrəfiə səbʰəkə
 kəʔpi:ra:itə rəcəna:ka:rə/ sʰgrəfiəkəʔtʰa:kə ləgəme: ʕəʔnhi a: ʔəʔəs rəcəna:ka:rə/
 sʰgrəfiəkəʔtʰa:kə na:mə na:i əʕhi ʔəʔəs i: sʰpa:ʔəka:ʔhi:nə əʕhi | səmpa:ʔəkə:
 vidə:fiə i:-prəka:eiʔə rəcəna:kə ve:bə-a:rka:iva/ ʔhi:mə-a:ʔhi:riʔə ve:bə-a:rka:ivəkə
 nirma:ŋəkə əʔhi:ka:rə, a:i səbʰə a:rka:ivəkə ənuva:ʔə a: lipjʰəʔəŋə a: ʔəkəro:
 ve:bə-a:rka:ivəkə nirma:ŋəkə əʔhi:ka:rə; a: a:i səbʰə a:rka:ivəkə i:-prəka:əna/
 priʔə-prəka:əna:kə əʔhi:ka:rə rəʕa:itə ʕəʔhi | a:i səbʰə le:lə ko:no: rəʔjəʔi:/
 pa:riəramikəkə pra:vəʔhi:nə na:i ʕa:i, se: rəʔjəʔi:/ pa:riəramikəkə iccʰukə
 rəcəna:ka:rə/ sʰgrəfiəkəʔtʰa: vidə:fiəsⁿ na:i juʔəʔhi | vidə:fiə i: pəʔrika:kə
 ma:səme: ʔu: ʔa: əʕkə nikəla:itə əʕhi ʔe: ma:səkə 09 a: 94 ʔiʔhi:ke:ⁿ
www.videha.co.in pəra i: prəka:eiʔə kəe:lə ʔa:itə əʕhi |

Videha e-Journal: Issue No. 353 at www.videha.co.in

səma.na.n̥t̥ərə

pərəmpərə:kə vid̥ja:pəti- cit̥rə vid̥e:fiə səmma:nəs̃
səmma:n̥iṭə ɛri: pənəkəla:lə mən̥dələ d̥ya.ra:

ma:it̥ili: b̥a:ʂa: ʒəgəʃʃənəni: si:t̥a:ja: b̥a:ʂa: a:si:t̥l
fiənumən̥t̥h uk̥t̥əva.nə- ma:nuʂi:miṭə s̃sk̥t̥a:m |

əkk̥ərə k̥əmb̥a: (a:k̥ərə k̥a:mfiə)

t̥iṇuənə k̥e:t̥t̥əfi ka:ni t̥əsu kitt̥ivəlli pəsərə:i | əkk̥ərə
k̥əmb̥a:rəmb̥ə ʒəu mən̥co: b̥ənd̥hi nə d̥e:ill (ki:rt̥iləṭa:
prəṭ̥əmh pəlləvh pəṇilə d̥o:fiə: |)

ma:ne: a:kʰəɾə ru:pi: kʰa:mʰə nirma:ŋə kəS o:ipəɾə
(gədjə-pədjə ru:pi:) mⁿcə ʃⁿ na:i ba:nʰələ ja:jə tⁿ a:i
tʁibʰuvənəru:pi: kʰe:tʁəme: o:kəɾə ki:rʈiru:pi: ləttj:
ke:na: pəsəɾəʈə |

ənukrəmə

a:i əⁿkəme: əcʰi:-

9. gəje:ndʁə tʰa:kuɾə- nu:tʰənə əⁿkə səmpa:ɖəki:jə

əⁿkə 342 pəɾə tippəŋi:

2.gədjə

2.9.pa:tʰəkə ʰəmərə po:tʰi: kie: pəɾtʰəʈʰi- gəje:ndʁə
tʰa:kuɾə

2.2.le:kʰəkəkə a:mⁿtʁitʰə rəcəna: a: o:ipəɾə a:mⁿtʁitʰə
səmi:kʰəkəkə səmi:kʰə: si:ri:ʃə- ʃəgəɖa:nəndə ʃʰa:
'mənu'kə ba:ləkəʈʰa: "ma:tʰikə ba:sənə" a: o:ipəɾə
gəje:ndʁə tʰa:kuɾəkə tippəŋi:

2.3.nirməla: kəŋə- əgni ɛikʰa: (bʰa:ɡə- 4)

2.8.prəŋəvə kuma:rə ʃʰa:- bʰəɡəva:nə fəməra: ɡəri:bə
kie: bəne:la:uⁿ!

2.4.rəbi:ndrə na:ra:jəŋə miera- ma:tʰbʰu:mi (upənja:sə)-
9omə kʰe:pə

2.6.ɡəje:ndrə tʰa:kurə- bi:fəni kətʰa:- əpənə-əpənə
bʰa:ɡjə

2.9.ɡəje:ndrə tʰa:kurə- ɡətʰə-na:rike:lə upənja:sə-
tʰəji:kə pəfilə upənja:sə "səfəsɾəei:rʂa:" kə ba:də
dɔ:sərə upənja:sə- də ... pʰa:ilsə

3.pədjə

3.9.ra:jə kieo:rə miera- sətʰə o: ʃʰu:tʰə

3.2.ɡəje:ndrə tʰa:kurə- əji:ɡərtə əchʰi dʰurbʰikʂə- 3-8

3.3.eja:mə biha:ri: miera- biha:rəkə dɔlə - bəɖəlu:
səɾəka:rə

3.8.a:ei:ʂə ənəcinɦa:rə- ɾʈa: ɡəɟələ

१.ग॒जे:न्द्र॑र॒ त्हा:कुर॑- नु:त॒न॑ न॒ क॑ स॒म्पा:द॑कि:ज॒

सा:हि॒त॒ज॒ अ॒का:द॑े:मि: पु॒र॒स्क॒ार॒ प्र॒स॒ग॒ (juva: a: ba:l॑
पु॒र॒स्क॒ार॒ २०२२)- मा:ि॒ह॒लि: ले:ल॑ वि॒वा:द॑क॒ अ॒त॒क॒
को:नो: स॒म्ब॒हा:व॑ना: ना:ि द॑े:क॒हा॒भा:मे: अ:बि र॑हि॒ल॑
अ॒च॒हि ।

१

juva:-puraska:ra pras"ga

"अ॒त॒त॒ह॒"(munni: ka:m॑at॒ka k॑avita: s"gr॑a॒hi)अ॒ति॒म॑ re:s॑
द॒ह॒रि प॑हि॒म॒च॒ल॒- o:t॑s॒ हा:रि॑ ge:l॑ ba:॒ हा॒रा: द॑े:ल॑
ge:l॑ । द॑े:क॒हि: अ॒गि॒ला: सा:ल॑ ki:॒ हि॒ो:ie: । munni:
ka:m॑at॒ka kichu po:t॑hi:
<http://www.videha.co.in/archive.htm> प॑र॒ द॒ा:un॑लो:द॒
ले:ल॑ up॑al॒ab॒d॒हा अ॒चि । ले:क॑हा॒क॒ द॒हो:॑- द॒हो:॑ti:- सा:रि:
ना:ि व॑र॒ना को:रा:-द॒हो:॑ti:-सा:रि: प॑र॒म्प॑रा:क॒ च॑हा॒हि ।
हि॒न॑क॒रा र॑च॒ना:मे: अ॒स॒लि: ना:रि:-वि॒म॑र॒चा त्हा॒ ब॒हे:॑त॒बे:
क॑र॒त॒, kichu e:॒हि॒:न॑ वि॒श॑ज॒ से:॒हि॒ो: ब॒हे:॑त॒त॒ जे: मु:ल॑

pərəmpərə:me: ək'hənə d'həri so:cəlo: nɑ:i ge:lə əchi,
je:nɑ: d'rəgə-te:st'iŋgə le:lə gəri:bə lo:kənikə ve:ktərəkə
ru:pəme: prəjo:gə ɑ: o:kərə mɔ̃tʃu | k'həe:rə...

३

bɑ:lə-sɑ:fiŋtʃə purəskɑ:rə prəs'gə

ɑ:i pərə ko:no: cərce: vjərt'hə, əgəbe: d'hua: d'h'o:tʃi:-
sɑ:ri:kə uɟərə dəpə-dəpə p'hɑ:rməfiɑ:usə cikənə
lo:kənikə po:tʃi: səb'hə re:səme: rəfiəjə | c'həpəbe:ne:
t' ko:ra: d'h'o:tʃi: bəlo: səb'hə rəfiə'tʃi mudɑ: bæcca: səb'hə
le:lə, ju:ri: le:lə nɑ:i | ke: səb'hə-grɑ:uŋdə listə tɑ:ijɑ:rə
ke:ləkə ki: təkərə nɑ:mə sɑ:rvəjənikə kəjələ jɑ:jətə? ki:
o:kərə: st'hɑ:ji: ru:pəs' prətʃibənd'hitə kəjələ jɑ:jətə? nɑ:i
kəjələ jɑ:jətə tək'hənə mɑ:it'hili:kə prətʃist'hɑ: bɑ:'cələ
ko:nɑ: rəfi səkətə?

ɑ:i be:rə mu:lə purəskɑ:rə pəfiilə be:rə ko:ra:-d'h'o:tʃi:
pər'pərə:kə upənja:səkɑ:rə eri: jəgədʒi:çə prəsɑ:də
məŋdələkə:n fiunəkərə upənja:sə "p'gu" le:lə d'e:lə
ge:lənfii, ɑ: se: sɑ:fiŋtʃə əkɑ:d'e:mi:kə it'fiɑ:səme:

pəfi:lə be:rə b'hē:lai | mɑ:trə d'ho:ɑ:-d'ho:tj: bəla: le:lə
i: purəskɑ:rə ri:ərvə rəfiɑ:i | vidē:fiəme: i:
d'ha:ra:va:fi:kə ru:pe:n i:- prəkɑ:eiṭə b'hē:lə p'hē:rə
pustəkɑ:kɑ:rə a:jələ | i: po:t'hi: s'nalitə b'hē:lə
vidē:fihsəḍē:fiə २१ me: je: a:i liṅkə
<http://www.videha.co.in/archive.htm> pərə dɑ:unəlo:də
le:lə upələbd'ha əchi |

juva: purəskɑ:rə munni: kɑ:məṭə ke:n se:fiə: dē:lə
je:bakə ca:fi: chələ, purəskɑ:rə eivə kumɑ:rə
prəsɑ:dəke:n se:fiə: ənuva:də le:lə dē:lə je:bakə
ca:fi: chələ mudɑ: e:kke: bərik'ha du:-du:, tji:nə-tji:nə
tɑ: ko:ra:-d'ho:tj:-sa:ri: pərəmpərə:bəla: ke:n i: nai
dē:lə ja: səkəṭə | e:kke: tɑ: ko:ra:-d'ho:tj: bəla:ke:n
dē:lə ge:lai t'phi:me: əgərə:-pic'həḍəi dunu:kə d'ho:ɑ:-
d'ho:tj:d'ha:ri: a: vərṇəe'kərə sa:fiitjəkɑ:rə (ba:jo:ləj'jikələ
vərṇəe'kərəṭɑ: s'n e:kərə ko:no: səro:kɑ:rə nai)
kənnɑ:ro:fiṭə ut'hē:ne: chəṭ'hi | mudɑ: e:kke: bərik'ha
du:-du: tɑ: ko:ra:-d'ho:tj: pərəmpərə:bəla: ke:n i: nai
dē:lə ja: səkəṭə | e:kke: tɑ: ko:ra:-d'ho:tj: bəla:ke:n
dē:lə ge:lai t'phi:me: əgərə:-pic'həḍəi dunu:kə d'ho:ɑ:-
d'ho:tj:d'ha:ri: a: vərṇəe'kərə sa:fiitjəkɑ:rə (ba:jo:ləj'jikələ
vərṇəe'kərəṭɑ: s'n e:kərə ko:no: səro:kɑ:rə nai)
kənnɑ:ro:fiṭə ut'hē:ne: chəṭ'hi |

əchi | eri: jəgəḍi:ə prəsɑ:də mənḍələ, eri: ra:jəḍē:və

məṇḍələ, ɛri: be:cənə ʃʰa:kurə (krəməsⁿ ma:iʃʰili:kə
sərvæere:ʃʰə ʃi:viʃə kəʃʰa:-upənja:səka:rə, kəvi a:
na:ʃəkəkə:rə), ɛri: ume:ə pa:səva:nə, ɛri: ume:ə
məṇḍələ, ɛri: ra:məde:və prəsə:də məṇḍələ
"ʃʰa:ru:da:rə", ɛri: durgə:nəndə məṇḍələ ke:ⁿ ko: no:
əsa:inəme:nʃə nai? mudə: ki: ma:iʃʰili: e:dəva:ijəri:
bo:rdə dya:ra: ma:iʃʰili:ke:ⁿ kʰəʃmə kərabə:kə sədəjⁿtrə
ma:iʃʰili:ke:ⁿ ma:ri de:ʃə? nai, ka:rəŋə? ka:rəŋə ja:i
təreʃie:ⁿ ɛri: ʃəgədi:ə prəsə:də məṇḍələ, ɛri: ra:ʃəde:və
məṇḍələ, ɛri: be:cənə ʃʰa:kurə , ɛri: ume:ə
pa:səva:nə, ɛri: ume:ə məṇḍələ, ɛri: ra:məde:və
prəsə:də məṇḍələ "ʃʰa:ru:da:rə", ɛri: durgə:nəndə
məṇḍələ a: a:nə go:te: əpənə ʃənə-mənə-dʰənəsⁿ
ma:iʃʰili:kə ʃərike:ⁿ əpənə kʰu:nə-pəsi:na:sⁿ pəʃa: rəʃələ
chəʃi:i: sədəjⁿtrə- ma:iʃʰili:ke:ⁿ ma:rəbə:kə- nai səpʰələ
ʃie:ʃə | i: bʰa:ʃa: ʃiba:ʃə rəʃəʃə |

əviləmbə e:dəva:ijəri: kəme:ʃi:kə səbʰə sədəsʃə əpənə
əpənə əsa:iⁿme:nʃə va:pəsə kəreʃi / kərabə:bəʃi
(əpənə ma:ne: əpənə , əpənə pəriya:rə / bæcca: /
ce:la: cəpa:ʃi:), nai tⁿ ʃinəka: səbʰə pərə ʃja:gəpətrə
de:bə:kə le:lə dəva:bə bəna:olə ja:e:, ʃinəkərə
səbəʃi:kə gʰərekə so:ʃʰa:ⁿ əʃtəja:nə kəe:lə ja:e:,
ra:ʃtrəgi:ʃəkə ga:olə ja:e:, ra:ʃtrəgi:ʃəkə əʃtəja:mə
kəe:lə ja:e: /

mithila: ra:ɟə ɽ a:i stʰiti me: bənətə tʰ jəe:ɦə dəsə
pəriɐ:rə mithila: ke:n bʰu:ɽi kʰa: ɟa:e:tə /

mithila: ra:ɟə sʰghərsə səmiti səbʰə a:i cʰədmə
ənuɐ:də səbʰəke:n əpənə səbʰa:me: ɽəɐ:bətʰi /
təkʰəne: o: siddʰə ka:ʼ səkətə: ɽe: o: mithila: ra:ɟə
bəne:tə: a:ki ma:itʰili: ra:ɟə /

dʰo:a-dʰo:ti: dʰa:ri: lo:kənike:n sa:ɦitʰə əka:de:mi:kə
əpənə-əpənə ənuɐ:də-əsə:inəme:nʰtə a:pəsə kəs
de:ba:kə ca:ɦi: a: o: səbʰə əsa:inəme:nʰtə nʰdə vila:sə
ra:ɟə, ra:ɟəde:və mənɟələ, ra:məbila:sə sa:ɦu,
dʰi:re:nɟrə kuma:rə, durgə:nʰdə mənɟələ, mənə:ɽə
kuma:rə mənɟələ, əivə kuma:rə prəsə:də, ume:ə
pə:səɐ:nə, sʰdʰi:pə kuma:rə sa:pʰi:, be:cənə tʰa:kurə,
me:ghənə prəsə:də, kiəənə ka:ri:gərə, la:ləde:və
məɦəto:n, ume:ə mənɟələ, əa:rəda:nʰndə siʰɦə,
subʰa:sə kuma:rə ka:mətə, munni: ka:mətə a:ɟi ke:n
de:lə ɟa:ɟə, a: se: ke:la:sʰ ma:itʰili: le:lə əgnivi:rəkə
e:kətə: pʰa:uɽə tə:ɽi:ɐ:rə bʰəs ɟa:ɟətə | me:ghənə
prəsə:də vide:ɦə me: əpənə a:le:kʰəme: i: icʰa:
vɟəktə ke:ne: cʰəla:ɦə mudə: təkʰəno: ɦunəkə:
ənuɐ:də-əsə:inəme:nʰtə na:i de:lə ge:lə | əəo:kə
əvicələ ke:n e:kə tʰɦa:i bəɟʰa:i, ka:rəɦə tʰi:nətə: ko:ra:
dʰo:ti:-sa:ɽi:kə bəɟəla: ɦunəkəɐə ka:rjəka:ləme:
e:kke:tə: ko:ra:-dʰo:ti:ke:n purəska:rə bʰe:tə pe:la:i |

a:bə əgəra:-picʰəɖəɪ dʊnu: dʲisuka: dʱo:a:-dʱo:ti: bəla:
ma:ja:vi: səbʰə ko:nə-ko:nə bəɦanne: ki:-ki: ukəba:
uɖəɪənɦi a: əgila: bərkʰəsʱn pʰe:rə sʱn e:kəcʰa:ɦa:
dʱo:a:-dʱo:tija:inə sa:ɦitʲə əka:ɖe:mi: bʰəs ja:jəɖə ba:
na:i təkəra uttəra tʰn bʰəviʃjəkə ko:kʰime: əcʰi |

əˈkə ३५२ pərə ʃippəŋi:

vidja:nəndə ʃʰa:

ke:da:rəna:ʃʰə ca:udʰəri: ʃi: pərə ʃe: kichu kəʃələ ge:lə,
səripəʃiuː sətʃə, a:i dʰəri səmma:nə, səʃəjo:gəkə
ma:məla:me: grupəba:ʃi: e:ʃe:kə ʃio:itə əchi ʃe: ucitə
kəʃa:kə:rə əvəʃie:ləna:kə eika:rə bʰəs ʃa:itə cʰəʃi |
bəʃiutə be:rə e:ʃənə de:kʰəs le:lə bʰe:ʃa:ie: ʃe: sa:ʃiʃtə
əkə:dəmi:kə səmma:nəme: e:ʃənə nimnə stəri:ʃə
rəcənə: ke:ːn cunələ ʃa:itə əchi ʃe: pəʃi kəs a:ˈkʰi
no:re:-no:rə bʰəs ʃa:itə əchi | sa:dərə nəmənə ke:da:rə
ba:bu:kə le:kʰəni:, vjəktityə a: kʰitityəke:ːn |

prəŋəvə ʃʰa:

vide:ʃə səməjə-səməjəpərə ma:itʰili:kə le:kʰəkə səbʰəkə
sa:ʃiʃtikə ʃi:vənəpərə vice:ʃa:ˈkə nika:lə:itə rəʃia:itə əchi
ʃəisː na:i kʰa:li: bʰa:ʃa:-sa:ʃiʃtəme: vibʰinnə le:kʰəkə
səbʰəkəkə jo:gəda:nəke:ːn stʰa:pitə kərəba:me: i:

b^hu:mika: nib^ha: rāṣṭrāḥ aśi apitu nāvaturija: kāmā
ja:nākā:ri: bāla: pa:ṭhākā sabbhāme: a:i sabbhā
sā:hitijākā:rā e:vⁿ fiunākārā kṛtjika pāricajā prastuta kās
o:ime: ruci jagā:bākā ka:ṛṣe:ṣio: kās rāṣṭrāḥ aśi |
e:fi krāmme: i: ke:ḍa:rānā:ṭhā ca:udhāri: vice:ṣa:ⁿkā
se:ṣio: c^hālā | a:i sⁿ pāṣine:ṣio: kṛṣe:ko: rācānā:ka:rākā
pāricajā fiāmārā: sānā pa:ṭhākāke:ⁿ vide:ṣhākā
mā:dhjāmāsⁿ pra:ptā b^he:lā aśi |

jādjāpi puva:ri ga:ⁿvā (ne:ṣhāra:) kā ca:udhāri:
k^ha:nāḍa:nāsⁿ fiāmārā sⁿpārkā rāṣṭrāḥ aśi mudā:
e:k^hānā dhāri fiāmā eri: ke:ḍa:rānā:ṭhā ca:udhāri:kā
sā:hitijikā ji:vānā sⁿ pāricitā nā:i c^hālāṣuⁿ | vide:ṣhākā
mā:dhjāmāsⁿ fiunākā pāricajākā sⁿge: kic^hu v:ṛtta:ⁿṭā a:
fiunākā rācānā: pāṛ^hābā:kā se:ṣio: āvāsārā b^he:ṭālā |

"ābā:ra: nāṣitānā" pāṛ^hi kās ā:ja:ḍi:kā ṭāṭka:lā bā:ḍākā
āne:ko: sā:mā:ṛikā a: rā:ṣānā:itjika pārist^hitjika b^ha:nā
ṣio:itā c^hā:ikā | i:ṣio: ṛe: mit^hilā: rā:ṛjākā mā:ⁿgā kṛṣe:kā
pura:ṇā c^hā:ikā | pu:rvāme: e:kārā ki: ka:rāṇā a:
b^hu:mika: sabbā rāṣṭrā:ī aśi |

a:i āⁿkāme: eri: ke:cāvā b^ha:rāḍya:ṛjākā sⁿsmārāṇā a:

kəṭṭa: (kʰe:la:una:) se:fiə: bəfiutə ro:cəkə cʰa:ikə |
kʰe:la:una: kəṭṭa:me: le:kʰəkə gra:mi:ŋə ʃi:vənəkə
e:kəṭṭa: pu:ra: pi:rʰi:kə səməja:vəḍʱike:n, vibʰinna
pəristʰiti a: gʱəṭəna:kə ma:nəvi:ʃə bʰa:vəna:kə pəfiəlu:
a: no:sta:lji:ja:ke:n ni:kə ʃe:ka:n ba:nʱəne: cʰəṭʰi |

vide:fiə ʃi:məke:n ɕri: ke:ḍa:rəna:ṭʰə ca:udʱəri:
vi:ɕe:ʃa:nkə le:lə bəḍʱa:i |

əpənə mʰəvjə editorial.staff.videha@gmail.com pəṛə
pəṭṭa:u |

gədjə kʰəŋdʲə

२.१.पाः^həkə hāmərə po:thi: kie: pər^hə^hhi- gəje:ndrə
thā:kurə

je:msə jəjāsəkə o:nā: tⁿ po:thi: səb^hə prəkā:ənəsⁿ
pu:rve: prāsidd^hə fie:bəs lā:gələ c^hələnhi mudā: e:kə

be:ra e:fiāno: bʰe:lə jəkʰəṇə fiunəka: əpəṇə
rəcāṇa:ke:n vja:kʰja:jitə kərəs pəɽələnfi a: prəṇə uɽʰələ
je: le:kʰəkə əpəṇə rəcāṇa: likʰələ:kə ba:ɖə o:ipərəs^n
əpəṇə səmi:kʂa:kə əɖʰika:rə cʰo:ɽi djae: a: o:kərə
səmi:kʂa: a:ne: lo:kə ma:trə kərətʰi, je:msə jəjʂəsəkə
uttərə cʰələ- na:i |

a: tʂi ənuru:pe:n "pa:ɽʰəkə fiāmərə po:tʰi: kie: pəɖʰətʰi"-
le:kʰəkə dya:ra: əppəṇə po:tʰi:/ rəcāṇa:kə səmi:kʂa:
si:ri:jə me: pəfiilə kʰe:pəme: əfiā:n pəɽʰələ:u^n "a:ei:ʂə
ənəcinfiā:rəke:n:-

http://www.videha.co.in/new_page_89.htm

9. a:ei:ʂə ənəcinfiā:rə 09 əgəstə 2029

ɖo:sərə kʰe:pəme: "gəje:ndrə ɽʰa:kurə" likʰi rəfiələ
cʰətʰi je: lo:kə fiunəkərə po:tʰi: səbʰə kie: pəɽʰənfiu |

3. gəje:ndrə ɽʰa:kurə 09 siṭəmbərə 2022
pa:ɽʰəkə fiāmərə po:tʰi: kie: pəɽʰətʰi- gəje:ndrə ɽʰa:kurə
pəfiilə gəpə je: rəcāṇa: sunəne: cʰia:i ni:kə cʰa:i
mudā: po:tʰi: bʰe:tətə ke:nā:? pəfiine: ne:pa:lə

pəʈhe:la:pərə dɑ:kəkʰərcə bʰa:rəʈe: jəkɑ:n rəʃia:i a:bə
tʰ po:tʰi:/ pəʈrika:sʱ məʃiəgə dɑ:kəkʰərcə se: a:bə
ne:pɑ:lə po:tʰi: na:i ja:ie: | ʃiəmə nju: jərsi:me: rəʃia:i
chi:, mədʱubəni:-dərəbʰəŋgɑ:me: ma:itʰili: po:tʰi:-
pəʈrika: bʰe:tʰe: na:i əchi tʰ ju:ga:ŋdɑ:, ju:e:sə.e: a:
ʌstɾe:lija:me: kəʈəs bʰe:təʈə |

təi le:lə əʃia:n səbʰəke:n ʃiəmə kəʃiəbə je: ʃiəmə
səbʰəʈɑ: rəcənɑ: əntərja:ləpərə upələbdʱə əchi a:i
liṅkəpərə http://www.videha.co.in/new_page_90.htm ,
se: bʰa:ugo:likə si:mɑ:kə səma:ptʰikə gʱo:səŋɑ: bʰe:lə,
upələbdʱi:tɑ:kə se:ʃio: ko:no: stəʃkə limitə na:i |

a:bə ʃiəmə əpənə po:tʰi:kə vivərəŋə dɛ:bə nimnə
kʰəŋdəme:-

mu:lə

pəɖjə (sa:ma:njə kəvi:tɑ:, gi:tə-prəbəndʱə, gəjələ a:
bɑ:lə kəvi:tɑ:-gəjələ)

gəɖjə (sa:ma:njə kəʈɑ:-upənja:sə-səma:lo:cənɑ:-
nibəndʱə-prəbəndʱə-na:təkə-səmpɑ:dəki:jə a: bɑ:lə
sa:ʃitʰjə)

ənu:dʰiʈə

gəɖjə- ʃiəmə ənu:dʰiʈə sa:ma:njə kəʈɑ: a: bɑ:lə

sa:hitja

padja- hamara anu:ditja padja sa:hitja

pahine: padja para a:bi:, udaja na:ra:janja siⁿha ji:
hamara kichu padjake:ⁿ udgh^hitja ke:ne: ch^hala:ha,
funaka: nik^ha la:gala ch^halanhi, funakara vicle:s^han^ha
ni:ca:ⁿ d^hs r^hahala ch^hi:-

"k^hete:ko: pⁿkti b^harisaka pa:t^hakaka mo:n^hame: grⁿt^hitja-
mudritja b^has j^he:t^hanhi, j^he:na: ki

"d^hahaitja b^ha:vⁿana:ka de:ba:la

k^ha:mha ad^hitja:ka t^ha:r^hha

—

a:ka:nk^hsa:ka bak^ha:ri: ach^hi b^harala

pr^hitja:ka bani t^ha:r^hha

gharame: ra:k^hala hima:la-lakar^hi:ka mandira a:ki

o:sa:ra:para ra:k^hala tulasi:ka ga:ch^ha

pr^hitja:ka sah^hudajata:ka ma:tra"

ath^hava:, nimno:ktja pⁿkti-je:ke:ⁿ las lia :

"suna:itja eu:njaka d^hreja

prakṛtikā ka:inava:sakā

hāhā:itā samudrākā citrā

āhā:rā k'ho:hākā citrākālā:kā pa:trākā eābdā

kjo: de:k'hātā nāhi hāmārā i: citrā āhā:rā me:

tⁿ sunābo: tⁿ kārātā pa:trākā ā:kā:"kṣa:kā svārā"

---

mithile:kā nāhi āpitu bhā:rātākā kātē:ko: sⁿskṛtikā
prābhā:vā de:k'hālā ja: sākā:ichā hīnākā kāt'hā:-
kāvīta:me: | e:hīsⁿ mā:it'hili: krija:si:lā rācānā:kā
pāridīcā ā:rā bāt'hī ja:ichā, ā: nāvā-nāvā citrā, dhvāni
ā: kāt'hā:nākā sāmāne: ā:bi ja:itā āchi |

kāvi ko:nā māndā:kini: ke:rā k'ho:jāme: chāt'hī je:
kāhā:itā chāt'hī-

"māndā:kini: je: ā:kā:ē mādhjā

de:k'hālā ā:i pāt'hvī:kā u:pārā..."

āpānā vicā:lā bhāmānākā chā:pā lāga:ichā rācānā:me:
nī:kā jākā:ⁿ prātī:tā hō:itā āchi | ā: ā:rā e:kātā: bātā
spāstā āchi ko:ṣākā:rā gājē:ndrā t'hā:kurā ā:

rācāna:kā:rā gāye:ndrā t̪h̪a:kurā bhinnā vjakti c̪h̪aṭhi,
vjaktityāme: se:fio: phāra:kā... jātāe: ko:cāka:riṭa:me:
sāmpa:dakātvā t̪h̪a: t̪e:kno:lo:ji: ॐ s̪ sambāndhitā
vjaktikā c̪h̪a:ja: bh̪e:ṭite: āchi, mudā: s̪jānākā
mufurtāme: se: s̪abh̪āṭa: h̪e:ra: ja:it̪ā c̪h̪aṭhi |

āne:ko: rācāna:me: mā:trā go:lā-māto:lā k̪āṭhe: nāhi,
ra:jāni:tikā bh̪a:sjā se:fio: lāk̪h̪a: dā:it̪ā āchi | tā:hime:
h̪inākā: ko:na: h̪icākica:h̪āṭi nāhi c̪h̪ānhi | o:nā:
d̪e:k̪h̪ālā ja:e: t̪n̪ kurukṣe:trā k̪ā k̪āṭe:ko: māh̪i:rāṭhi:
c̪h̪ālā:h̪ā = prāt̪je:kā vi:rā-jo:dd̪h̪a: āpānā-āpānā kṣe:trā
ā: vid̪h̪ā:kā prāsidd̪h̪ā pā:r̪ṅgādā vjakti c̪h̪ālā:h̪ā, kjo:
k̪āṭe:ko: ākṣa:uḥiṇi: se:nā:kā s̪n̪cā:lānāme:, t̪n̪ kjo:
t̪i:rāndā:ji:me:, ā:d̪i ā:d̪i | s̪abh̪ā jānā:it̪ā c̪h̪ālā:h̪ā je:
d̪h̪ārmā ā: ād̪h̪ārmākā bh̪e:dā ki: h̪io:ic̪h̪ā mudā: tā:ijo:
s̪abh̪ā kjo: je:nā: ā:sānnā vipārjā:jākā sā:māne:
nirupā:jā bh̪ās ge:lā c̪h̪ālā:h̪ā | ā:jukā s̪ānd̪arb̪h̪āme:
se:fio: k̪āṭh̪a: me: t̪h̪a: vjā:k̪h̪ā:me: e:h̪ānā p̪ārist̪h̪it̪ikā
j̪h̪ālākā d̪e:k̪h̪ālā ja:it̪ā āchi | sā:ih̪ā e:h̪i māh̪i:-pā:t̪h̪ākā
(me:tā:t̪e:ksāṭā) k̪h̪u:bi: k̪āh̪ābā | nāhi t̪n̪ o: kije:kā
lik̪h̪āṭā:h̪ā-

d̪e:k̪h̪ā:it̪ā d̪e:āva:si:ke:n̪ p̪āc̪h̪ā:ra:it̪ā

m̪n̪trā-t̪n̪trājuktā dup̪āh̪ārija:me: ja:gālā

gunād̪h̪uni: bālā: svāpnā

bəna:itə əʈʰi səbʰəsʱ tʃi:vɾə dʱa:vəkə

əkʰərəɦa:kə səbʰəsʱ pʰurtʃigərə pəɦələma:nə

dəməsa:itə ma:likəkə svərə tɔ:ɾa:itə ʈʰa:ikə o:kərə
e:ka:ntə

—

ka:rikʰə citritə ra:tʃikə ninnə

tufə:itə-əba:itə-tufə:itə ninnə a: svəpnəkə tʌ:rətəmʃə

...

e:ɦi məɦa:pa:tʰəkə:" e:kəʈa: e:ksəpe:ri:me:ntə ke:rə
ru:pəme: də:kʰi: tʰ se:ɦio: tʰi:kə, a: səptərsi-mʱdələkə
nico:ɾə ətʰəva: səptə-ka:ndəme: vibʰa:ɹitə a:dʱunika
məɦa: ka:vʃə ru:pəme: də:kʰi: tʰ se:ɦio: tʰi:kə ɦəe:tə |
|"

ra:ɹəde:və məndələ likʰa:i ʈʰətʃi:-

"səɦəstra:bdʃi:kə ca:upədəpərə ba:isələ əɦa:" ɟinəgi:kə
kʰe:lə də:kʰə rəɦələ əʈʰi | gəɦənə ənve:ʃəŋə kərə:itə
e:kə-e:kəʈa: citrəkə rəcənə: kəs rəɦələ ʈʰi: a: o:i
umʱgəme: du:bi rəɦələ ʈʰi: |

əsi:mə səmudrəkə ka:təkə dʱe:ɟə

fi:ɖəjə bʰe:lə umʰgəsʰ pu:ritə.... |

əfi:ʰkə əntərəkə kəvi rəvikə ciṭrə upəstʰitə kərə:itə
kəfi:itə əchi-

"su:rjə kirəṇə pəsəri cʰələ ge:lə

kətə:kə rəfiəsʰə bilə:e:lə

ṭimirəkə dʰuṇdʰə bʰe:lə əchi ka:ṭərə

mudə: i: ki:..... |

sʰgrəfiəme: kichʰu fi:iku: pəḍʰəba:kə suəvəsərə
bʰe:ṭələ | kichʰu suə:də bəḍələba:kə le:lə.... |
miṭʰilə:ʰcələkə gəməkəsʰ əfi:ʰkə kəviṭa: fiəmərə:
səbəfiəkə mo:nəke:ʰ gəməkə: rəfiələ əchi :

"mo:nə pa:dʰətə chi: dʰa:nəkə kʰe:ṭə

ṭhilli: kəca:udəṭ

lo:dʰətə ka:ṭələ dʰa:nəkə ṭəṭta:

o:fi bi:cʰələ ei:səkə pa:isʰ ki:nələ

la:ləṭṭəḍṭi

je:kəre: na:o:ʰ la:lə cʰəḍṭi a:

səṭə dʰəria: kʰe:lə.... |"

—
prəva:səme: rəfi:itə smərəṇə fi:itə ga:mə gʰərə | a:i
pa:"time: vijo:gəkə o:i vja:tʰa:kə vərṇəṇə bʰe:tʰa:itə
əcʰi | e:kəʈa: nəvi:nə ləjəkə s"ga-

"pəʈa: nəfi gʰuri kəs ja:e:bə

a:ki e:təfi məri-kʰəpi

bilə:e:bə..... | "

—
a:i vj"gjəme: spəʃtə dʌstigo:cərə bʰəs rəfiələ əcʰi |

"la:tʰi: mə:rəba:me: ko:no: dɛ:ri: nəfi

ba:cʰi: bʰe:la:pərə eo:ko: tʰo:qə nəfi

pərəntu cʰi: pu:təni:ja: əfi:".... | "

—
ba:dʰəs" utpənnə bʰe:lə sāməsjə: a: o:kəra: cʰo:tə-
cʰi:nə pa:"time: sām:təna:i ga:gərəme: sa:gərə
bʰərəba:kə prəja:sə a:i pa:"time: pəriləkʃitə bʰəs rəfiələ
əcʰi-

"tʰa:mə-tʰa:mə kəʈələ cʰələ fiətʰəfiərə

u:pərasⁿ bunni: pəɖəʃ rəʃiələ

səb^həʃa: d^ha:nə ca:urə b^hi:təkə ko:t^hi:

təʃi k^həsələ pa:nikə b^he:lə gra:sə... | "

—

nəvə-nəvə bimbəsⁿ kəviʃa: səb^hə pu:ritə əchi-

"səʃiəstrəba:d^həni jəkə:ⁿ d^ha:nəva:ka:rə

g^həʃəna:krəməkə jⁿja:lə

p^hu:li ge:lə sa:"sə

ʃiəɖəbəɖəʃ kəs uʃ^hələʃuⁿ ʃiəmə.... | "

—

ʃiəɖəbəɖəʃ kəs na:i bəlki əʃiə:ⁿ səce:tə b^həs kəs
uʃ^hələʃuⁿ | nəvə-nəvə ciʃrə d^hvəni ləs kəs nəvi:nə
d^hʃtikə sⁿge: | pəʃa: na:i kətəs d^həri ja:e:bə | kətəs
gəntəvjə əchi əʃiə:"kə |

"viəvəkə mⁿʃ^hənəme:

ʃiə:e:tə kic^hu bəʃiə:rə a:bə....

pəʃ^həkə pəʃ^hə ʃa:kəbə.....

prəjɑ:nə dʒ:rgʱə bʱe:lə ɑ:bə.... |'''

i: səbʱə kəvɪtɑ: əɦɑ:nke:n bʱe:tə jɑ:jətə ɦəmərə po:tɦɪ:
"səɦəsɾɑ:bdj:kə ca:upərəpərə" me: |

ɑ:bə ɦəmərə po:tɦɪ: "səɦəsɾəjɪt" s^n du: tɑ: kəvɪtɑ:
prəstutə əchi |

nəjəri lɑ:gi jɑ:i cʱɑ:i

—

mɑ:e kəɦɑ:i cʱəɦɪ

jɛ: nəjəri lɑ:gi jɑ:i cʱɑ:i

be:tɑ:ke:n de:kɦɪ jɛ: lɑ:gɑ:ie: o: ɑ:i sundərə

sɑ:nʱəme: cʱɑ:ɦə pəri jɑ:i cʱɑ:i o:kərə mu^nɦəpərə

se: t^n sətte: ɦəmərə: sənə kəkərə be:tɑ:

mudɑ: mo:nəme: i: əbɪte: nəjəri lɑ:gi jɑ:i cʱɑ:i

—

ko:no: kɑ:jə ɕuru: kərə:ie:

mɑ:rite: rɑ:sə kɑ:jə ekkɛ: be:rə

kʱəɦmə ɦe:bɑ: dɦəri sudɦɪ nɑ:i rəɦɑ:i cʱɑ:i

kijo: kəfi:ie: je: kəte:kə ni:kə əchi əfi:ⁿkə be:ta:

ᵀᵀ mā:e:kə kəre:ᵀᵀ dʰəkəsⁿ rəfi ja:i cʰa:i

kəre:ᵀᵀ ba:isəs ləga:i cʰa:i

ki: kəra:i cʰa:i?

ko:nə sundərə cʰa:i?

mudə: kəfi:itə rəfi:ai cʰəᵀhi mā:e:

je: nəᵀəri la:gi ja:i cʰa:i

ba:te:-ba:ᵀəpərə fiəmərə be:ta:ke:ⁿ

kənija:ⁿ kəfi:ai cʰəᵀhi sa:suke:ⁿ

mā:ⁿ əfi:ⁿkə be:ta: gʰəbərə:ai bəla: na:i əchi

dʰʃtəkə nəᵀəri na:i ləga:i cʰa:i əfi:ⁿkə be:ta:ke:ⁿ

—

mā:e: mudə: əni dīnə, sərisa:u-ᵀə:ri: a: me:rəca:i
ᵀᵀrəba:i cʰəᵀhi

surəsuri: la:gi je:ta:i o:kəra: ᵀᵀ buᵀhəbə je: nəᵀəri na:i
la:gələ cʰa:i

a: surəsuri: je: na:i la:gəta:i ᵀᵀ buᵀhəbə je: nəᵀəri

la:gi ja:i c'a:i

—

kāne: ka:lə surəsuri: na:i ləgəla:pərə mā:e: fiə:i c'həʔhi
cintitə

də:kʰija:u ne:, fiəmərə: be:ʈa:ke:n nəʔəri la:ga:i c'a:i
c'hə:ʈə:-c'hə:ʈə gəpəpərə..

nəʔəri la:gi ja:i c'a:i... ba:ʈe:-ba:ʈəpərə fiəmərə
be:ʈa:ke:n...

mudā: ʈəkʰāne: c'hika:itə c'hənfi be:ʈa:, o:kəra:
surəsuri: la:gi ja:i c'a:i

mā:e:kə muⁿfiəpərə əba:i c'hənfi muski:

sərisa:u-ʈə:ri: a: me:rəcā:i sərəba:me: kəne:kə a:rə
dəS dā:i c'həʔhi...

kəfiəljiənfi ne: mā:n duʃtəkə nəʔəri na:i ləga:i c'a:i
əfiā:nkə be:ʈa:ke:n

—

—

—

—
kəʃiɦa:ri:

—
9

kənəkəni: cʰa:i bəsa:təme:

ɦa:təme: dʱuki ja:etə i: kənəkəni:

po:stəma:rtəmə kəe:lə ɕəri:rə je: ra:kʰələ ɕʰi

sa:təta: mo:təka: silləpərə, jətətə kəni:ka:ləme:

go:itʰa:me: a:gi je: ənələnɦiɦe:ⁿ sumənəji:

ra:kʰi de:lə ni:ca:ⁿ

kənəkəna:itə pa:nime: du:mə dəs

go:itʰa:kə a:gisⁿ a:gi ləs

ɕəri:rəke:ⁿ gətj-sədgətj de:bə: le:lə

kəs de:lənɦi əgnike:ⁿ səmərpitə

tɪnə, ka:tʰə a: gʱitə səme:tə

gʱuri kəs je:tə: səbʰə

lo:fiə, pa:tʰərə, a:gi a: ɹələ na:ⁿghi, cʰu:bi

de:ɹʰə ma:səkə bæcca:ke:ⁿ ko:ra:me: le:ne: ma:e:ke:ⁿ
cʰo:ɹi

gʰərə səbʰə gʰura:i cʰəɹʰi

—

e:kka:isəmə ətɹa:bdj:kə pəfiilə dʰæəkəkə əntjima ra:tjika
bʰo:rəme:

mudɹa: na:i cʰa:i ko:no: əntərə

pəfiira:va: a: purukʰəpa:tʰəke:ⁿ cʰo:ɹi dji:u

məfiila:kə əvəstʰa: de:kʰu:

a:i kənəkəna:itə bəsə:tʰsⁿ be:ei: ma:rukʰə

fiə:ɹəme: dʰukələ ɹa:itə əcʰi

kəməla: ka:tə na:i jəmuna:kə ka:tə

fiə:ɹə ma:ilə dʰu:ɹə ga:məsⁿ a:bi

mijjʰərə fiə:itə əcʰi kʰərərəkʰəva:li: ka:ki:kə eve:tə
vəstɹə

sə:tʰi sa:lə pu:rvəkə vəe:fiə kʰissa:

væ:ɦə səma:ɽə

ma:trə pəɦira:ba: bəɖəli ge:lə

ma:trə nəɖi:-ɖʰa:rə bəɖəli ge:lə

—

sa:təta: ɕilləpərə ra:kʰələ o: ɕəri:rə

əgni li:li rəɦələ suɖɖa:ɦə kəs rəɦələ

e:kəta: pəriɜ:rə pʰe:rəsʱ bənəbæ: pərətə

ɑ: t̪i:sə bərkʰəkə ba:ɖə ɖe:kʰəbə o:kərə pəriŋa:mə

t̪a:ɖʰəri ɦa:rəme: ɖʰukələ rəɦətə i: səɖə kənəkəni:

a:i bəsɑ:təkə kənəkəni:sʱ bəɖɖə be:ɕi: səɖə

—

३

go:pi:ca:nənə, gʱga:uɽə, ma:lɑ:, uɽərə nəvə vəstrə

muʱɦəme: t̪uləsi:ɖələ, suvəɽə kʰəŋɖə gʱga:ɽələ

kucə pəsɑ:rələ bʰu:mi t̪uləsi: ga:cʰə ləgə

uttərə muʱɦe:

po:stəma:rtəmə kəe:lə ɛəri:rə

sumənəji: se:fiə: nəvə uɣərə vəstrə pəhi:ri

ɟənə:u, uttəri: pəhi:ri, nəvə mɑ:tikə bərtənəkə ɟələsʱ

tə:kueɛ:sʱ pu:bə muʱfiə: mʱtrə pəɽʱa:i cʰəɽʱi

ɑ: o:i ɟələsʱ mʱtəkəkə:ʱ ɛiktə kəra:i cʰəɽʱi

vɑ:mɑ: fiɑ:tʰəme: u:kə ləs go:itʰɑ:kə ɑ:gisʱ
dʱəɽdʱəkəba:i cʰəɽʱi

tj:nə be:rə mʱtəkəkə prədj:kʂəŋɑ: kəs

muʱfiəme: ɑ:gi ərpiɽə fiə:itə ətʰi

kəpɑ:sə, kɑ:tʰə, gʱɪtə, dʱu:mənə, kəpu:rə, cɑ:nənə

kəpə:təve:ɛə mʱtəkə

pɑ:ʱcə-pɑ:ʱcəɽɑ: ləkəri: səbʰə dɑ:i cʰəɽʱi

kəpə:təkə dəgdʱə ɛəri:rɑ:vəɛe:sə sənə mɑ:ʱsəpiŋdə
bʰəs ge:lɑ:pərə

sətəkəɽʱija: ləs sɑ:tə be:rə prədəkʂiŋɑ: kəs

kurəfiərisʱ o:i u:kəkə sɑ:tə cʰɑ:u sʱ kʰəŋdə kəs

sɑ:tə: bəndʱənəkə:ʱ kɑ:tʰi

sɑ:ʈo: sətəkətʰijɑ: ɑ:gime: pʰe:nki

bɑ:lə-vɪddʱəke:n ɑ:gɑ:n kəs

e:ri:-dɑ:uri: bəcəba:itə

nəfiɑ:ile: jɑ:i cʰətʰi

tʰilɑ:njəli mo:rɑ:-tʰilə-jələs^n

binu dɛ:fiə po:cʰəne:

ɑ: pʰe:rə mɪtəkəkə ɑ:nɡənəme:

dʒɑ:rəpərə krəməs^n lo:fiə, pɑ:tʰərə, ɑ:gi ɑ: pɑ:ni

spərəə kəs ɡʰərə ɡʰuri jɑ:i cʰətʰi

mənika:ntə dɑ:sə likʰələnfi "tʰəpca:fiəpca" bəddə ni:kə
lɑ:gələ |

—

fiəmərə ɡəjələ

—

o:mə prəkɑ:ə jʰɑ: likʰɑ:itə cʰətʰi-

"o:nɑ: t^n səbʱə bɑ:lə ɡəjələ kəfiənifiɑ:rə ɡəjələkɑ:rə
səbʱə ɑ:i me: səkʂəmə cʰətʰi ɑ: ni:kə s^n ni:kə bɑ:lə

gəjələ likʰə rəfiələ cʰəʈʰi, mudɑ: a:i səndərbʰə me:
fiamə eri: gəje:ndrə ʈʰɑ:kurəʃi:kə bɑ:lə gəjələkə ulle:kʰə
kərəbə ucitə bu:ʃi rəfiələ cʰi: | fiunəkərə e:kəʈɑ: bɑ:lə
gəjələkə məʈələ: əcʰi:-

kəniʃɑ:n putərə: cʰo:ɖə a:nu: bɑ:rbi:

ʃn rŋgə gula:bi: cʰɑ:i ʈn ʃɑ:nu: bɑ:rbi:

a:i gəjələ ke:n pu:rɑ: pəɖʰi kəs kəne: de:kʰiʃɑ:u | i:
gəjələ kəniʃɑ: putərə:kə ulle:kʰə kərə:itə ne:nɑ:-
bʰuʈəkɑ:kə mənɔ:rŋjənə ʈn kəriʈe: əcʰi, sŋgəfi əʃukɑ:
bɑ:ʃɑ:rəvɑ:ɖəkə bəlive:ɖi: pərə kurba:nə bʰe:lə
mənukkʰəkə mɑ:rmikə vive:cənɑ: se:fiɔ: kərə:itə
əcʰi | "

o: likʰi rəfiələ cʰəʈʰi ə rəcənɑ:kə mɑ:de:n-

bɑ:lə gəjələ

—

kəniʃɑ:n putərə: cʰo:ʈu: a:nu: bɑ:rbi:

ʃn rŋgə gula:bi: cʰɑ:i ʈn ʃɑ:nu: bɑ:rbi:

—

bo:ne:-bo:ne: pʰira:ie: ʃe: ɖɑ:itɑ: səbʰə

vənəsəptə: ləs ɡʰu:rəli mə:nu: bɑ:rbi:

—

sɑ:tə rⁿgə ləs bʰo:rə bʰe:le: ɡɑ:məme:

pəri: rəfiɑ:ie: ɡɑ:mə əkɑ:nu: bɑ:rbi:

—

kənəni: dʊ:rə fi:ɬɑ:i bəccɑ: səbʰəme:

bʰərələ ɑ:ⁿkʰi bisəri: tʰɑ:nu: bɑ:rbi:

—

pɑ:ni əkɑ:sə dʰərətʃi: ɟɑ:-ɟɑ: ɡʰu:mi:

pⁿkʰə ləɡɑ: tʃikuli: əkɑ:nu: bɑ:rbi:

—

dʰəmmə ɡurɟɑ: sⁿgə kʰe:lu: ku:du:

rɑ:tʃi səpənɑ:u ninne ɑ:nu: bɑ:rbi:

—

sutɑ: dɟɑ:u ɑ:i ɡurɟɑ:ke:ⁿ ɑ: sutu:

cəɽ^{hi} ɑ:irɑ:vətə dʒinə ɡɑ:nu: bɑ:rbi:

—
i: sⁿkəliṭə əchi hāmərə mo:ṭa:-mo:ti: səjə pənnə:kə
gəjələ sⁿgrəhə "d^ha:ⁿgi ba:ṭə bəne:ba:kə dā:mə
əgu:ba:rə pe:ne: c^h" ɹəime: gəjələ ४० pənnə:me:
c^hai: a: ६० pənnə:me: ma:it^hili: gəjələcə:st^rə c^hai: |
a:i po:t^hi:kə "ṭa:itələ gəjələ" e:təs dəs rəhələ c^hi:-

—
əkəṭə ti:ṭə pre:məkə ɹe: pəṭ^hikə ədā:ukə:ləsⁿ
d^həṭa:ləbu:ṭ^hə pre:məke:ⁿ bo:fieləkə dūnu: fiā:t^həɹⁿ

—
nirmələ a:ⁿgurəsⁿ c^hu:ba:i ɹe: o:kərə puṭ^həpuri:
p^hərəp^ha:isi: pəsə:rā:i nidəṛədi: əgiləkəṇṭ^hə ɹⁿ

—
nimərəjənā: pre:mə ɹe: c^hələ:i d^həpo:d^həpə niec^hələ
bido:rā:i le:lə pre:mi:ke:ⁿ c^hələ:i o: kəre:kāmā:nə ɹⁿ

—
əkərətəbə kəṭəvjəme: b^he:də nā:i buɹ^hələkai: ɹe:

ḡara:u pre:məkə gəppə na:i kəhijjo: nuke:ləka:i ɽⁿ

kʰəɽɽəkʰu:fiərə a:ira:vəɽə na:i ba:ɽəkə cʰe:ⁿ ba:ɽəme:

ɽʰa:ⁿgi ba:ɽə bəne:ba:kə dā:mə əgu:ba:rə pe:ne: cʰⁿ

munna: ɽi: fiəmərə:sⁿ sa:kʂa:ɽka:rəme: puchəne:
cʰələ:fiə ɽe: upələbdʱə əchi vidə:fiə:səde:fiə 33 p.ɽ.
894 pərə o:kərə kicʰu əⁿə dəs rəfiələ chi:

munna:ɽi:e:ɽe:kə ka:ɽə ke:ləkə pəcʰa:ɽijjo: e:kʰənə
ɽʰəri əfiə:ⁿkə ko:ɲo: mu:lja:ⁿkənə (vjəktitvə a: kɽitvə
dunu:kə) na:i bʰəs səkələ | əi sⁿ əpənə:ke:ⁿ prəbʰa:viɽə
ɽⁿ na:i pəba:i chi:?

gəɽe:ndrə ɽʰa:kurə: na:i, e:fi:sⁿ fiəmə səfiəməɽə na:i
chi: | fiəmərə: pra:ptə i:-pəɽrə a: ciɽɽʰi: səbʰə,
pa:ɽʰəkəkə prəeⁿsa:pəɽrə, pa:ɽɽulipi səbʰəkə
pərirəkʂəŋəkə fiəmərə jo:ɽənə:kə səpʰələɽa: a: bʰa:ʂa:-
viɽna:nəkə fiəmərə əo:ɽʰə i: səbʰə fiəmərə: sⁿɽuʂɽi
də:ne: əchi | kʰərə:bə lo:kə se:fiə: əfiə:ⁿke:ⁿ ni:kə
kəfiəɽə se: ko:ɲa: səmbʰəvə? se: fiəmərə: ca:fiəbo:
na:i kəri: | vjəktitvə a: kɽitvə dunu:kə mu:lja:ⁿkənə
ma:ɽiɽili: ki: a:ɲo: bʰa:ʂa:me: mɽɽjukə ba:de: fiə:i

cʰa:i |

mənə a:iso: nirmələ bʰəjo: ja:ise: gʱga: ni:rə |

pi:cʰe: pi:cʰe: fəri pʰire:n kəfiətə kəbi:rə kəbi:rə | |

(kəbi:rə)

(mo:nə e:fənə nirmələ bʰəs ge:lə je:na: i: gʱga:kə
jələ əchi | pa:cʰa:n-pa:cʰa:n bʰəgəva:nə kəbi:rə-kəbi:rə
kəfi:itə pəcʰo:rə dʰe:ne: cʰəʈʰi | -kəbi:rə)

kəŋjəkʰu:firə a:ira:vətə nai ba:təkə cʰe:n ba:təme:

dʰa:ŋgi ba:tə bəne:ba:kə dā:mə əgu:ba:rə pe:ne: cʰn

(lo:kəke:n ka:jə ke:lakə ba:də dā:mə bʰe:ʈai cʰai
fəmərə: əgu:ba:re: pe:ne: cʰi: |)

—

jəgəda:nəndə jʰa: "mənu"- "gəje:ndrə ʈʰa:kurə ji:kə i:
uktj səjə ʈəkə ʈi:kə cʰa:inə -"je: jətə:kə bəcca: bəni
je:ʈa: o: o:ʈə:kə ni:kə ba:lə gəjələ kəfiətə:|"

cəndənə kumārə jʰa:- "gəje:ndrə ji: gəjələ
vja:kəŋəke:n puʃtə kəra:itə nəfi kʰa:li: gəjələ
likʰəla:fə əpitʰu sərələ vərŋikə a: sərələ ma:ʈrika
bəfirəkə ru:pə me: ma:itʰili: gəjələ sʱsa:rə ke:n du:ʈa:

ənəmo:lə bəfiərə va: gəjələ-cʰndəkə dʰa:ncə:
dɛ:ləkʰinfə je: fəməra: sənə-sənə kəte:ko: nəvəturija:
ɑ:’ nəvəsikʰua: ke:s le:lə gəjələ likʰəba: fi:tu
səfiə:jəkə siddʰə bʰe:lə əchi.e:fi sʰ ma:iʰili: gəjələ ke:n
əbʰu:təpu:rvə səmɹddʰi bʰe:ʈi rəfiələ cʰa:ikə |”

ɑ:ei:sə ənəcinfiə:rə likʰa:i cʰəʈʰi-

”mudɑ: fi:ləfiime: gəje:ndrə tʰɑ:kurə dya:ra: bəfiəre:-
mutəka:ribəme: səpʰələtə:pu:rvəkə gəjələ likʰələ ge:lə |
tʰe: ɑ:bə e:kərə cərcə: ɑ:vəejəkə | o:nɑ: ma:iʰili:me:
va:rŋikə bəfiərəkə kʰo:jə se:fiə: gəje:ndrə tʰɑ:kurə
dya:ra: bʰe:lə əchi jəkərə ənukərəŋə pra:jh fiəre:kə
nəvə gəjələka:rə kəe: rəfiələ cʰəʈʰi |”

o: gəjələ ni:ca:n dɛ:lə ja: rəfiələ əchi |

bəfiəre: mutəka:ribə

bəfiəre: mutəka:ribə mutəka:ribə ɑ:tʰə ruknə pʰə u:
lunə (U | I) cɑ:ri be:rə

—

əfiə:n bu:ʈʰi la:i cʰi: juɑ:ri: əne:re:

jiba:i ko:nə ba:ibe: nija:ri: əne:re:

—

fiʰa:ro: uʰe:la:uⁿ uɖa:si: gəbe:la:uⁿ

siʰa:ba:i kie: cʰi: mɔɖa:ri: əne:re:

—

ɟe:ko: nəba:ri: cʰəba:ri: bura:ie:

gʱure:ba:i kijo: na:i suʰa:ri: əne:re:

—

gʱəro:me: upa:se: bəʰa:ro: nira:se:

ɖəʰa:re: əka:le: nəca:ri: əne:re:

—

cəla:i cʰi: kʰəʈo:li: uʰa: a:i bʱəro:se:

bʱəsa:ʰi: əba:ie: vica:ri: əne:re:

—

—

—

a: əʰi: gəɟələ sⁿgrəʰəkə gəɟələ səbʱəsⁿ kichu ɛe:rə

əʰa:ⁿ le:lə, iⁿ əntə ɟa:ɪtə-ɟa:ɪtə kəna: ɟa:ɟə tⁿ ni:ca:ⁿme:

de:lə i:-me:ləpərə əvəɛjə su:citə kəri: |

uṛa:ie: ciṛa:i a: bāḥa:ie: əne:re: a:i ni:lə əka:ṣa bica

a:ira:vəṭə-mənə jəkʰənə udʱija:ie: əŋe:jəbə ko:nə:

—

də:kʰələ ja:nələ se:ḥo: a:ie:

rəkṣa:dj:pə se: miɽʰa: rəḥələ əchi

—

kəkəra: ki: kəḥəba:i ke: pətja:e:tə

gəḥə-gəḥəme: ərtʰa:tə bəḥutə əchi

—

ənəṭʰe:ne: na:i da:i chi: ka:nə ba:tə kie: ja:u

gʰ.ŋo: tʰ kəru: jʰ səe:ḥə bʰəralə əchi

—

ciṇṭa:kə mo:təgərə re:kʰə kəpa:rəpərə

cʰələ cʰo:tə se: bənələ a:bə cʰe:bəgərə

—

a:ka:ṇkṣa:kə pəjəra:itə əgnikə bica

pa:igʰə chi: təkəɾə ce:nfiɑ:si: kəfiələfiuⁿ

—

ɑ:ɟukə bɑ:tə kʰətəmə fiə:e:tə ja:u

bʰo:ruka: bəsɑ:tə se: birro: bənələ

—

pu:cʰu: səbʰəsⁿ ɑ: cʰo:ɽu: na:i kəkəro:

nəvə viɦɑ:nə kie: cʰələ ro:kələ

—

ɑ:stə: sⁿ je: siɦəki uʰələ i: bəsɑ:tə

əntərmənəkə ɛəkti bədəli de:tə sətta:i

—

mɑ:ⁿcʰə binu pɑ:nikə unʈɑ: pre:mə fiəmmərə

pre:mə pɑ:bi kʰətəbətɑ:ɦə bənələ əchi

—

tə:ɽəgərə cʰi: se: cʰədmə ɦnɑ:nə bʰe:lə

kʰikʰirə kəʈɑ:ba:i bʰɑ:uki: prətɪpələ

---

nəʈua: bipəʈa: bəni fⁿsa:i əʈi

ʈo:ɦu:nⁿ ɦəmərə: sənə əʈi də:kʰələ

---

dəʀəkə g^ha:ʈə nəɦa:e:lə ʈi: ɦəmə

se: səɦəbə dəɦio:diə əʈja:Ca:rə

---

a:ira:vəʈə də:kʰa:itə ijo:ʈəkə birro: ba:r^{hi} durb^hikşə

grəɦəŋəkə i: su:rjə ʈ^ha:kələ də:kʰa:i ʈi: co:nɦəra:e:lə

---

cəndrəma:kə ijo:ʈəkə cərcə ʈⁿ bəʀə ɦio:i ʈ^ha:i

e:ɦi pira:uⁿʈə ijo:ʈəkə k^he:rəɦa: kəɦələkə

---

a:ri-d^hu:rə ba:ʈe: cəli: a: ʈa: kəs pəɦuⁿci:

bi:cə səʀəkə ʈ^ha:r^{hi} ʈ^ha:i ro:ki ne: səkiʈa:uⁿ

---

a: dɛ:kʰələ me:gʰəkə t̪ikkərə kʰəsi rəɦələ cʰa:i
əkɑ:səme:

ɦuləsi t̪ɑ:kələ kʰe:tə d̪isə ulla:sə pərvətə cəɽʰələ a:i

ja:u: kəttəs t̪it̪ɦi: se:ɦo: ijo:rija:me: bʰɑ:gələ
ənɦərija: rɑ:t̪i a: ɦinəgi: ɦu:rə-ɦɑ:mə ɦe: bʰe:lə

ijo:rija: cʰa:ikə kətpo: cʰa:i t̪̃ rɑ:t̪ije: səgəro:
d̪ino:me: grəɦəŋə a: səgəro: ənɦiɑ:rə pəsərələ

ɦənikəjə pʰe:ki: viɑ:rə mo:nəkə
pʰəɽicʰə bʰe:ne: be:səmɦiɑ:rə bʰəs ge:la:i

go:ʱɦi a:e:lə əchi ɦəmərə: t̪o:lə
ɦələsəma:d̪ɦi t̪̃ vjo:pɑ:rə bʰəs ge:la:i

a:ira:vəṭə gəṭə-gra:həkə gəṭə na:i

dunu:me: me:ləkə nijā:rə bʰəs ge:la:i

—

—

ɑːnʰi o:ṇəṭʰələ ja:ie: kəḥu: ki: kəri:

na:i buṭʰəla:uⁿ təməsɑ:ie: kəḥu: ki: kəri:

—

ḍʱɑ:nə cʰa:i kʰəkʰəri: bənələ əḥiṭʰɑ:mə ɑ:

ḍʱɑ:ni: ɑ:gi ḍʱudʱuɑ:ie: kəḥu: ki: kəri:

—

ḍe:kʰi cʰu:bi ənubʰu:tʰikə kṣəṇə

i: pɑːnʰi: iṭiḥɑ:sə bənəṭə na:i

—

bɑ:nʰəkə ka:təme: gʰərə bəne:ne: bɑ:ṭə jo:ḥi:

bɑ:ṭə bisəri kəs na:i biləma:ie: ḥəmərə: ki:

—

ɹʰu:ʰəkə bəfiɑ:itə dʱɑ:rə cʰɑ:i ɹe: ʰəməkələ

unəʃi bəfiələ:i tʰ dʱɑ:fiə dʱɑ:ie: rəfi rəfi

—

dʱəkəkə əbɑ:itə co:tə sunɑ:itə bʰe:lə dʱinə kətʃ:kə

u:fi əbitʃe: əbɑ:itə vibʰinnə bʰe:lə usəri ge:lə

—

ləccʰəno: tʰ bɑ:pəkə jiddə gunələkɑ:i

ni:kə tʃ:kə bʰu:li səe:fiə bənəliɑ:i

—

bu:ɹʰi səkələ:uʱ nɑ:i nieɑ:bʰɑ:gə rɑ:ɛikə kʰe:rəfiɑ:

lu:ɹʰi səkələ:uʱ nɑ:i pərə:tʃ:kə pɑ:ʱtʃikə kʰe:rəfiɑ:

—

—

bəɹʰɑ:o:lə ge:lɑ:ie: ciɹɑ:iɹɑ: e:nɑ: re:

kəfiɑ:ie: fiʈɑ:iʃi: i: ɛikɑ:ri: bəɹɑ: re:

—

—
kru:rə svəpnə a: sundərə ji:vənə de:kʰəla:uⁿ ninnəsⁿ
ɟəgəla:pərə

ko:nə: ɦəmə ma:nəbə ɟⁿ kijo: i: kəɦələkə kichu na:i
bəɟəla:ie:

—
—
kəɦa:ie: i: mile:ba:i a:i no:ro:me: kəne: go:la:

ɟⁿ b^ha:ⁿge: pi:bi e:ɟa:i b^ha:vəna: pi:ɟa:i ləga:ie: i:

—
—
ko:nə pəkka: rⁿgəsⁿ d^ha:ura:bi: ɟe: d^ho:kʰəra:e: na:i

mo:nəkə rⁿgo: d^ho:kʰəra:ie: cəlu: g^huri cəli:

—
—
b^ho:re: udə:si: urija:itə ɟa:itə

ɟe: bunnɪ: bunia:ilə c^hicca: əɦi:ⁿ tⁿ c^hi:

—
—
cərəkə: pərija:ni i: bəne:la:uⁿ kəe:kə be:rə

ube:rəkə ba:tə t̪a:ki: a: suru^ʃə kəɦa:i cʰi:

—
o:kəra: d̪e:kʰi bu^ʃhələɦuⁿ gə^ʃhənikə so:pə:nə

bəna:it̪ə bəna:it̪ə bəna:i mu:r̪ti əɦa:ⁿ d̪e:kʰa:i cʰi:

—
ko:nə^ʃa: bəcələ na:i e:ka:nt̪i: le: e:ko:^ʃa:

ənɦəro:kʰe: u^ʃhə:i cʰi: a: gənə^ʃi: gənə:i cʰi:

—
piə: ge:la:ɦə d̪e:ca:nt̪ərə du:rəst̪ə d̪e:sə

kijo: na:i gʰura:i əcʰi se: a:so: na:i t̪ka:i cʰi:

—
ucəri nəvə ru:pə əpənə likʰa:ibə t̪əkʰənə kine:

ut̪ərə d̪əcʰinə d̪əgəɦərə bəɦa:ibə t̪əkʰənə kine:

—
kənəkənə kərətə bənətə sədikʰənə təlija: ja:u

suədə pa:ibə ja:uⁿ əfiⁿ tʰəkʰa:ibə təkʰənə kine:

—
pəɾa:inəpərə kənə:itə əchi bʰa:gə tʰ kətə:u

gəje:ndrə mənə bu:tʰa:i fiija:ibə təkʰənə kine:

—
—
je: dɛ:kʰələkə bərija:rəkə ga:cʰə kəfiələkə birəda:bənə
i:fiə:

urəkussi: la:ga:i dala:nəpərə cʰa:i a:bə uɾəɾənəfiə:
ni:kə

—
ɟəkəɾa: kətəfiu ne: cʰa:i pucʰa:ri: se: əchi sa:ura:tʰəkə
no:tʰiə:ri:

cəndro:gətə na:i pre:mə əchiɟɟələ se: a:bə bisəɾənəfiə:
ni:kə
—

fi:ʈi: əpəne: pæ:re: bʰa:ri: cutti: əpəne: pæ:re:
bʰa:ri: əchi

a:ira:vəʈə pre:mə-jiʱji:rəsʱn cʰa:rələ ʈa:iʱn ʈʰo:kəre:nəfi:ə:
ni:kə

—

a:ɖəʈi je: la:gələ ve:ɖəna: səfiəba:kə

ge:ʱʈə bəna:ie: se: so:fiənəgərə ləga:ie:

—

bəni ma:ʱcʰə əkula:i cʰi: ba:ʈəbə ʈa:ləme: kəkkʰənə

ʈʱn pʰnsi ʈa:ŋə pə:e:bə a:ʱkʰi bəo:ne: se: dɛ:kʰəʈa:i o:

—

na:i bu:ʈəlia:i i: e:ʈe: bəʈʰələ əchi ba:ʈə

dɛ:kʰələ a:i je: o: bʰnsija: rəfiələ əchi

—

fiəmərə:sʱn kəʈe: ki: ma:ʱga:i cʰələ rəfiərəfi:a:ʱn

je: ʈumələ o: binu le:ne: ʈa: rəfiələ əchi

—

o:kəɾə fɪa:kro:sə fɪəmərə cuppi: suna:i cʰələ

ba:ɟəbə se: binu sunəne: ɟa: rəfɪələ əçʰi

—

—

ɑ:bə ɑ:u fɪəmərə kichu fɪa:iku:/ ɕe:nəɾju:/ tənəkɑ:/
fɪa:ibu:nə

bi:fəni kəʰa: sənə i: vidʰa: si:riɟəsə na:i ma:nələ ɟa:i
cʰa:i | mudɑ: ɟⁿ niculəkɑ: rəcənɑ: səbʰə (fɪəmərə po:tʰi:
"səfɪəsɾəɟit" sⁿ) əfɪa:ⁿke:ⁿ gəmbʰi:rə ləga:ie: tⁿ buɟʰu:
ɟe: fɪəmərə kɑ:ɟə səpʰələ bʰe:lə |

—

9

prəkɪɟi ro:ʂə

kueə ɟilə ɟələsⁿ

vidʰəva: bəni

səɖʰəva: ki: vibʰe:ɖə

ɖu:bi əkʂəʈə ɟələ (tənəkɑ:/ va:kɑ:)

kəɾəbi:rəsⁿ

gʰərə gɑ:cʰə pəɦɑ:rə

gʰe:rələ əchi (ɦɑ:iku:)

bəna:ija: lo:kə

gʰərəkə pənibəɦə

bidəti nəɦi (e:nəru:)

kərəɦərə upɑ:ri kəs kʰɑ:u, prəkʌtjike:n gʰərəme:
bəsɑ:u, pʰuləvɑ:ri: bəna:u, pəɦɑ:rəkə pʰo:to: bəna:
kəs gʰərəme: lətəkɑ:u | ɑ: bʰəs ʃɑ:u prəkʌti pre:mi: |
gɑ:məke:n nəgrəme: ləs ɑ:u, ciṭrəkɑ:ri:sʱ, kələ:kɑ:ri:sʱ,
budʱija:ri:sʱ |

---

kʰe:lɑ:i ɦəmə

kərija:ɦumməriime:

ni:cɑ:n əkɑ:sə

---

e:kəpe:rija: sərəkə kətəs pɑ:bi: ɑ:bə, ɑ:bə tʰ cɑ:ri
le:nə se:ɦo: kəmə cəkəragərə mɑ:nələ ʃɑ:ie: | cʰəɦə
le:nə, ɑ:tʰə le:nə | əkɑ:sə məlicʰo:nʱɦə, gɑ:cʰəkə ɦərija:ri:
məlicʰo:nʱɦə | mo:nə məlicʰo:nʱɦə | mudɑ: sərəkə, gʰərə
səbʰə pʰo:to: sənə cikkənə cunəmunə |

likʰi: citrəsⁿ

gʰərəkə kʰa:kə: a:i

cʰi: ɭəŋəla:ɦə

(ɦa:ibu:nə)

—

—

३

१.

tə:gi prəkɪti

tə:kə:ile: bʰe:la:uⁿ pa:rə

sukʰələ pa:tə

(ɦa:iku:)

३.

i: pʰu:lə pʰələ

cəɾɦa:itə ɭa:i a:ga:n

kəmə ɦo:ie:

unəʃi dɛ:kʰi: pʰe:rə

ləgəme: kəmə dʊ:re: be:ɛi:

(ʃənəkə:/ vɑ:kə:)

३.

rⁿgə ʧʰa:rələ

pəfiɑ:rə a:rə gɑ:ʧʰə

mudɑ: ʃi:vənə

(ɛe:nərju:)

४.

ʃʰəʃʰa:ʃələ rⁿgə kəʃe:ko: vərⁿəkə | bæcca:kə kiʃa:bo:sⁿ
be:ɛi: cəməkɑ:ie: i: prəkʰʃi, pʰu:lə, pɑ:tə, bɑ:tə a:
əkɑ:sə | a: e:kəra: səbʰəke:ⁿ tⁿ ʧʰo:rʊ: i: bərəpʰə, ʃe:
re:gista:ne: ne: ʧʰi:, bɑ:lukə bədələ: bərəpʰə | mudɑ:
na:i ʧʰi ʌksɪ:ʃənə a: nəʃiʃe: pʰu:lə-pɑ:tə | mudɑ:
e:kərə se:fiə: dɛ:kʰija:u ɛɑ:nə | ʃəi rəstɑ:sⁿ əba:i
ʧʰələ:uⁿ se: o:tɛ:kə kəfiɑ:ⁿ cəməkɑ:i ʧʰələ | ʃəkʰənə o:i
prəkʰʃikə ləgə ʧʰələ:uⁿ tⁿ kəfiɑ:ⁿ o:kərə ru:pə niŋəfiɑ:ri
pɑ:ba:i ʧʰələ:uⁿ | kiʃo: dʊ:rəsⁿ dɛ:kʰa:itə fiə:tə tⁿ
niŋəfiɑ:ri pəba:itə fiə:tə fiəməro:, prəkʰʃikə bi:cəme:
fiəməfiu:ⁿ prəkʰʃi bənələ fiə:bə | mudɑ: a:i ɛikʰərəpərə

a:bi je: sənəgərə ləga:ie: i: prəkʌtʃi |

ga:cʰə bʰe:lə cʰa:i

əsəgərua: ba:ua:

pa:tə bʰe:lə cʰa:i

kʰila:una: prəkʌtʃikə

eikʰərə də:kʰi

—

mudə: a:bə a:i eikʰərəpərə e:la:kə ba:də ləga:ie: je:
be:kə:re: e:la:uⁿ e:təs | a:i eikʰərəke:ⁿ o:i tʰa:məsⁿ
də:kʰa:i cʰəla:uⁿ tⁿ kətəkə sunnərə ləga:i cʰələ i:
eikʰərə | mudə: eikʰərəpərə e:la:kə ba:də a:bə tⁿ
vəe:fə ga:mə nikə ləga:ie: | tʃuləna: təkʰəne: ne:
fəe:tə təkʰənə ga:məkə prəkʌtʃike:ⁿ eikʰərəsⁿ
də:kʰəba:i | ga:məsⁿ eikʰərə a: eikʰərəsⁿ ga:mə |
mudə: liləsə:sⁿ fə:i re: fə:i | a:bə cəla:i cʰi: eikʰərəkə
o:i pa:rə | də:kʰa:i cʰi: o:i dʒuka: lo:kə səma:tə |
du:rəsⁿ ləga:ie: dunu: ka:təkə ga:mə nikə,
təra:upəri: | mudə: o:i ka:təkə ga:məsⁿ eikʰərə o:təkə
sunnərə la:gətə tətəkə a:i pa:rəkə ga:məsⁿ ləga:ie: |

na:i tʰa:rʰə fə:u

cəlu: cəli: g^hura:ile:

bəniɟa:rə c^hi:

lo:kəkə bi:cəme: c^hi:

ɟa:itə g^hura:itə c^hi:

(ɦa:ibu:nə)

—

३

cəɟərələ c^ha:i/ ləɟərələ tʌ:tə i:/ ɟ^ho:ra: kəs k^ha:u

i: biɟəla:uka:/ ɟərikə eira: sənə/ pəsəra:ie:

ɟərisⁿ p^hu:ti /i: kərəkəra:itə/ digə digəntə/ pəsəratə
səgərə:/ kərətə a:c^ha:dɟitə

ka:rəŋə na:i c^ha:i/ ɦa:ri le:lə, viɟəjə/ le:lə na:i gərvə

lo:kə pəɟa:li:/ ɟəɦa:ɟə əka:səme: / unəti ge:lə / vievə
lo:kə brəɦma:ŋdə / ba:tə vica:rə səb^hə

ɟələ dʌniɟa:ⁿ/ səmudrə tələpərə/ əd^bh^utə rⁿgə

binu ɦərədɟi/ ca:ŋəkjəkə bik^ha:ɦi / viʂəkəŋja: o:

binu ɦərədɟi/ bənəli bik^ha:ɦi o: / viʂəkəŋja: ɟe:/ pa:litə

bʰe:lə cʰəli/ binu fɪrədʒikə jɛ:

fɪrədʒi, guŋe:-guŋə, sərɖi: bʰe:lə, dʊ:dʱəme: gʱi: a:
fɪrədʒi dʒi:u a: a:ʱkʰi mu:ni gʱo:ʱtʃi jɪ:u | co:tə lə:gələ
fɪrədʒime: dʒo:kə:bələ: cu:nə mila:u a: le:pə dʒi:u |
fɪrədʒi bina: ne: dʒə:li a: ne: kʰiccəri lə:gətə
pɪjərəgərə | kʰiccəri bʰəs jɪ:e:tə mərəsətəkə: a: dʒə:li
bʰətərʱgə | dɛ:kʰa:ime: ləga:ie: jɛ:nə: va:ijəjəntʃi:
pʰu:ləkə ga:cʰə fɪuə:, mudə: i: bə:ɾi:me: fɪo:ie:,
va:ijəjəntʃi: sənə po:kʰərikə məfɪa:rəpərə na:i | fɪrədʒi
ga:cʰə/ nuka:une: jəɾime: i:/ əpənə guŋə (fɪa:ibu:nə)

—

8

a:səkə əcʰi/ pəniso:kʰa: ugələ/ cəlu: bəɾʰa:i cʰi:
(fɪa:iku:)

bʰe:lə ube:rə/ ugələ pəniso:kʰa:/ kə:ɾə kərə:i cʰi:/
bəfɪərə:i gʱərəsʱ/ bə:tə bʰe:tələ əcʰi (tənəkə:)

pəniso:kʰa: i:/ ugələ əka:səme:/ upərə: u:pərə!
(cɛ:nərju:)

a:fə, a:bə fɪe:tə ube:rə, ugi ge:lə əcʰi pəniso:kʰa:,
kʰuɟi ge:lə əcʰi bə:tə, bənifɪa:rə biɖə: bʰe:lə bənijə
kərə:, a: kisa:nə bi:jə: ukʰa:ri ro:pəni le:lə a: fəmə

bidɑ: bʰe:la:uⁿ ko: no: əka:ɟəkə ka:ɟə le:lə, əntəfi:nə
ba:ɟəpərə, suka:ɟəkə ka:ɟə le:lə , dʒa:fi:nə tʰəməkələ
ca:ubətija: dʒisə l

ba:ɟə təkɑ:itə

tɑ:ki: əka:sə dʒisə

vicitrə bʰrəmə

je:na: i: pəniso:kʰɑ:

ugi kʰo:lətə ba:ɟə

—

təkʰənə pʰe:rəsⁿ tɑ:kəbə, fie:rəbə əpənə səma:nə, a:
bərkʰɑ: fi:o:i dʰəri cəla:itə rəfiəbə l tⁿ i: kəfiəbə je:
bərkʰɑ: fi:o:i dʰəri cəla:itə rəfiəbə ko: no: pəla:ɟənə tⁿ
na:i l pəniso:kʰɑ: ugəle: əcʰi, ba:ɟə kʰuɟəle: əcʰi a:
fəmə ba:ɟə tɑ:ki rəfiələ cʰi: a:ba:ibəla: bərkʰɑ:kə?

sətərⁿgija:

əcʰi i: a:sə

uga:ie: a:sə

dubəba:le: əka:sə

bəni ge:lə sⁿtrɑ:sə

—

(ɦa:ibu:nə -du: tɑ: gədʒə ɑ: du:tɑ: tənəkɑ: juktə)

pʰe:rə kuŋdəlɪjɑ: (ɦəmərə po:tʰi: "səɦəsɾəjɪ" sⁿ)

kuŋdəlɪjɑ:

9

sətə əsətə me: bʰe:də kəru:, rɑ:kʰu: nɑ:i kicʰu ro:kʰə

tətəmətə nɑ:i kəru: kənijo:, ʃe: cʰɑ:i ɦo:ni: le:kʰə

ʃe: cʰɑ:i ɦo:ni: le:kʰə, ɦue: se: nɪkə nɪke:nɑ:

sətjəkə jɪ:tə ɦæ:tə, ʃⁿ kərəbɑ:i əkəsətjəkəsə ne:

dərə sⁿgə əsətə ke:rə, dərə dʰɑ:ɦu: mədʰjə ɦɪdʒəkə

ɑ:ɪrɑ:vətəkə buɦɑ:ɪtə, jæ:ɦə cʰi: əsətjəkə sətə

—

3

cʰəttɑ: gʰurəcʰɑ: pəllɑ:usⁿ, bʰe:lə dɪne: ənhɑ:rə |

dɪnə bɪtələ:pərə gʰərə gʰuri:, kɑ:lə bʰe:lə vɪkərə:lə ||

ka:lə bʰe:lə vikəra:lə, po:re:-po:rə sihəra:ie: |

sunəṭə ke:o: səva:lə, bo:lə bəgəfiə: ləgəba:ie: |

a:ira:vəṭə be:fiə:lə, bo:lə kəṭəṣ bʰe:lə nipəṭṭa: |

gʱurija:e: bəni ka:lə, pa:isi bicə gʱo:rənə cʰəṭṭa: | |

—

३

viṭəjə binə gərvə fiə:ṭə ɹⁿ, buɹʱu: ʈəkʰənə i: nika

fiə:ri bʰe:ne: gʱəbərə:u na:i, ba:ṭə buɹʱu: i: mi:ṭə

ba:ṭə buɹʱu: i: mi:ṭə, fiuə: ɹⁿ e:kə ɹʰəme:lə:

fiə:ri ma:ni bəɹʰi ɹa:u, kəru: ne: pʰe:rə bəkʰe:rə:

bʰe:lə ka:ɹə prəsənnə ɹəṭəṣ, nika əchi ʈa: səe:fiə

mo:nə a:ira:vəṭə buɹʰi, de:kʰi li: fiə:ri-viṭəjə

४

bo:lə vəcənə fiuə: nika, buɹʰi ba:ɹi: ɹⁿ ba:ṭə

gummə rəfiəna:ie: ʈi:kə, fiue: ɹⁿ nəməfiərə ɹa:lə

fiue: ɹⁿ nəməfiərə ɹa:lə, le:ṭə o: ləpə dəs bʰi:ṭərə

fiəlla: bəni ja:e:tə, na:i əcʰi ɹ̥ⁿ be:rə ucitə pərə

sunu: fiəmərə i: ba:tə, ba:tə fiə:ie: ənəmo:lə

a:ira:vətə kəfi ja:jə, kəfiu: na:i o:lə sənə bo:lə

—

a:bə pərʰu: miṭhila:kə dʰvəjə ʃiṭə (səfiəsra:bdji:kə
ca:upərəpərə sⁿ)

—

miṭhila:kə dʰvəjə ʃiṭə

—

miṭhila:kə dʰvəjə pʰəfiəra:jətə ɹ̥əgətəme:,

ma:ⁿ ru:ʃəli,bʰu:ʃəli,du:ʃəli, de:kʰələ fiəmə,

əkula:itə cʰi:, bʰⁿsija:itə əcʰi mənə |

—

cʰi: vidja:kə udjo:gəkə kərməbʰu:mi sⁿ,

pəcʰa:ri a:jətə səntəti əfiə:ⁿkə puni,

buddʰi, ca:turjəkə a: ɛa:urjəkə kərəsⁿ,

vi:əjəkə prətj kəru: əɦⁿ ɛⁿkɑ: ʃuni |

—

ma:it̪hili: cʰəʈhi əlpəpra:ŋə bʰe:lə ʃa:uⁿ,

səndʱjəkʃərə bɑ:ʃi kərəbə ɦəmə njo:ra:,

vəŋə spʰo:ʈəkə bənəʈə spərəɐsⁿ ɦəmərə,

dʱvəʃə kʰəsəʈə nəɦi ɦe: mɑ:tu mit̪hila: |

—

(vidʃa:pətj ɐəbdɑ:vəli:kə prəjo:gə)

—

ɑ:bə a:i bɑ:lə-gi:ʈəkə mɑ:dʱɦəməsⁿ səbʰə ʃa:nəvərə-
ci:ʈa:ikə bo:li: si:kʰu: (bɑ:ŋəkə bəŋɑ:ura: sⁿ)

bəʃəʈə kərə:ie: dɑ:unə ne: ʃa:u

—

ɦɑ:ʈhi: əgəʈtə, picʰu:, ʈʰɑ:itə, mɑ:ilə biri

ɦirra-ɦirra suggərə ɕəlu: sⁿgə gʰərə gʰuri

ti:-ti: pərəbɑ: uri ge:lə u:pərə

liḥə liḥə bəkəri: gʰa:sə tʰu:n kʰo:

bəɽədə kəra:ie: dʌ:unə ne: ja:u

—

ətu: kukurə kutə-kutə dʌŋgi:

ka:ɽi: pisu:-pisu: a:e:tə ki:?

ce:ḥa:i-ce:ḥa:i suni pə:ra: dʌ:ugələ,

bʰa:gi: cʰo:ɽi ba:tə ḥəmə tʌ:ki:

ərrə bəkəri: gʰa:sə tʰu:n kʰo:

bəɽədə kəra:ie: dʌ:unə ne: ja:u

—

—

dʰe:ḥa:i-dʰe:ḥa:i kəs nəḥi kʰa:uᵐᵐa:bu:

sa:nᵐᵐə a:o:tə kʰəriḥa:nəme: ja:u

a:və tʰa:me: re: ḥe:, ḥa:ure: ḥa:u

bəɽədə kəra:ie: dʌ:unə ne: ja:u

—

a:bə bi:ɦəni kəʈʰa:

ɽⁿ bi:ɦəni kəʈʰa:kə na:məpərə əɦa:ⁿ ɦa:sjə-kəŋika:
pərʰəne: cɦi: ɽⁿ i: vidʱa: əɦa:ⁿke:ⁿ si:rijəsə na:i la:gəʈə |
ɽⁿ pərʰu: e:kəʈa: bi:ɦəni kəʈʰa: (gəlpə guccʰə sⁿ), a:
e:kəsⁿ be:ɕi: be:rə pərʰəe: pərʰəe: ɽⁿ pərʰu:, a:
ɦəmərə: vieva:sə əcɦi ɽe: ɦa:iku:-ɦa:ibu:nə sənə əɦa:ⁿ
e:kəro: gəmbʰi:rəʈa:sⁿ le:məs la:gəbə |

—

bəɦupəʈni: viva:ɦə a: ɦijəra:

"məri ge:li be:ca:ri: " | ga:ua:ⁿ səbʰə pʰələna:
ba:bu:kə ɽe:sərə kəɦia:ⁿkə muila:pərə kəɦələɦɦi |

"pʰələna: ba:bu: ɽe:sərə kəɦija:ⁿkə gərədəɦni ka:ʈi
le:ləɦɦi" | e:kə go:ʈe: kəɦələ:ɦɦi |

"se: ʈɦi:ke: kəɦia:itə cɦi: | pəɦilə kəɦija:ⁿme: bæcca:
nəɦi bʰe:la:ikə ɽⁿ dɔ:sərə bija:ɦə kəe:ləkə | mudə:
ɽəkʰənə dɔ:səro:me: bæcca: nəɦi bʰe:la:ikə ɽⁿ
buɽəbəkə ca:ɦi: cʰələe: ne:" | - dɔ:sərə go:ʈe:
kəɦələɦɦi |

"ɦⁿ a: unəʈe: ɽe:sərə kəɦija:ⁿke:ⁿ kəɦia:itə rəɦəʈɦi ɽe:
bʰa:ʈjə səbʰəke:ⁿ nəɦi ma:na:itə cɦia:ikə ɽe:ⁿ
bʰəgəva:nə bæcca: nəɦi dɛ:ləɦɦi | buɽɦu:"?-ɽe:sərə

ba:ifhə mʰgəniʝa: kəpəɖəɪ, məfiəga:ua: ma:rəva:ɖəɪ
səbʰəkə | ma:rəva:ɖəɪ səbʰəkə i: kəpəɖəɪ rəjəkə bʰa:ʝə
ɖu: ɖiɳə le:lə bʰa:ɖəɪpərə fiɳəkə: səbʰəke:ⁿ ɖa:itə
cʰəʈʰinfiə | ko:ra:ilə buɖʰənə a: ɖo:mi: sa:pʰi:, ɖʰo:vi |
ɖo:mi: sa:pʰi: a:bə ɖo:mi: ɖa:sə cʰəʈʰi, ka:rəŋə
kəbi:rəpʰi: jo:ta:i cʰəʈʰi | pʰe:rə e:kəʈa: a:rə to:lə,
cəməraʈo:li: əchi | cəma:rə- mukʰəɖe:bə ra:mə a:
kəpiləɖe:və ra:mə | pəfiɳe: ga:məsⁿ ba:fiərə rəfiə:,
bəsəbittʰi:kə ba:ɖə | mudə: a:bə tⁿ səbʰə baʼsə ka:ʈi
kəs upəʈa:e: ɖe:ne: əchi a: lo:kəkə vəsə:ba:sə
bəɖʰəʈə-bəɖʰəʈə e:fi cəməraʈo:li: ɖʰəri a:bi ge:lə əchi |
gʰərəfiəʈə a: i:ⁿʈa:-pəʝe:ba: səbʰə əgələ-bəgələme:
kʰəsʰi: rəfiə:itə əchi | ɖʰo:ləfiə: ɖe:ba:sⁿ ləs kəs siⁿga:
bəʝe:ba: ɖʰəɳime: fiɳəkərə səbəfiəkə səfiəjo:ga
əpe:kʰi:ʈə | ga:e-ma:lə məra:ləkə ba:ɖə ja: ɖʰəri i:
səbʰə uʈʰa: kəs nəfi ləs ja:itə cʰəʈʰi lo:kəkə gʰərame:
cʰuʈəkə: la:gəle: rəfiə:itə əchi | bʰo:la: pa:səva:nə a:
muke:ə pa:səva:nə, ɖusa:ɖʰə | ge:na: fiəʝa:ri:kə
niɖuləkə: kʰa:ɖəɪkə sⁿbⁿɖʰi: | və:fiə ge:na: fiəʝa:ri: ʝe:
kucə:evərə stʰa:nəme: e:kəʈa: kucəpərə ga:e: ɖyərə:
a:bi kəs ɖu:ɖʰə ɖa:itə ɖe:kʰəne: rəfiəʈʰi tⁿ o:fi
stʰa:nəke:ⁿ ko:ɖpe: ləgələ:fiə, məfiə:ɖe:və ni:ca:ⁿ
fiə:itə ge:lə:fiə, si:ʈa:putrə kucə ɖya:ra: stʰa:pi:ʈə i:
məfiə:ɖe:və ge:na: fiəʝa:ri:kə ʈa:kələ |

muke:ə pa:səva:nəkə be:ʈi: ma:ləʈi: ba:ɳkə

əḍhika:ri: c'həṭhinfĩ a: jəma:e: məṭhura:n̄də dji:pi:e:sə.
sku:ləkə prəca:rjə c'həṭhi, vəs̄ntə-kun̄jə ləgə p'hɑ:rmə
fiɑ:usəme: rəfiɑ:i ja:i c'həṭhi | b'hola: pɑ:səva:nə a:
muke:ə pɑ:səva:nə ga:me:me: rəfiɑ:i ja:i c'həṭhi |

1967i:kə əka:ləme: jək'hənə səbhəṭa: po:k'həri,
gəḍək'hɑ:i sukhɑ: ge:lə mudɑ: ḍəkəfi: po:k'həri nəfi
suk'hɑ:e:lə prəḍhɑ:nəmn̄tri: a:e:lə rəfiəṭhi t̄n̄ fiunəka:
ḍe:k'hə:ne: rəfiənfi səbhə jē: ko:nɑ: e:ṭəe: s̄n̄ bisəḍḍhə
ko:ḍəḥ̄kəs musəfiərə səbhə k'hɑ:itə c'həṭhi | cərməka:rə
muk'həḍe:və rɑ:məkə be:ṭa: ume:ə se:fiə: o:fi
mukṭa:ka:ə sa:ilu:nəkə bəgələme: əpənə əsəla:-
k'həsəla: k'həsɑ: le:ne: əchi, rəfiɑ:ie: mudɑ:
kisənəgəḍḍhəme: | cəppələ, jṭɑ:kə mərə:-mməṭjika
əla:ve: ṭɑ:lɑ:kə ḍupli:ke:ṭə ca:bhi: bəne:bɑ:kə fiunərə
se:fiə: si:khi le:ne: əchi | kun̄ji: əchi t̄n̄ o:kərə
ḍupli:ke:ṭə p̄ndrəfĩ ṭɑ:ka:me: | kun̄ji: fi:ra: ge:lə əchi
t̄n̄ ṭəkərə ḍupli:ke:ṭə səe: ṭɑ:ka:me: | a: jē: g'hərə ləs
jəe:vənfi t̄n̄ ṭəkərə p'hi:sə ḍu: səe: ṭɑ:ka: əṭirikṭə |
musəfiərə bicəkunə səḍɑ:jəkə be:ṭa: rəghuvi:rə
ḍra:ivəri: si:khi le:ne: əchi | vəs̄ntə kun̄jəkə e:kəṭa:
vjəvəsɑ:ji:kə o:hiṭhɑ:mə ḍra:ivəri: kərə:ie: a: rəfiɑ:itə
əchi kisənəgəḍḍhəme: | ḍo:məṭo:li:kə ba:udhɑ: məllikə
be:ṭa: ɛri:m̄ṭə se:kṭərəkə me:nṭe:nsəkə ṭh̄e:ka: le:ne:
c'həṭhi | fiunəka: ləgə ḍu: səe: go:ṭe: c'hənfi jē: səbhə
kva:rṭərəkə ku:ḍəṭ̄ səbhə ḍinə b'hora:me: uṭh̄e:va:kə

s"ga ro:da a: pa:rkigakə b"o:re:-b"o:rə səp"ai kəra:i
č"əti | e:fiime: s" kichu go:te: vice:sə kəs ne:pa:ləkə
b"o:re:-b"o:rə lo:kəkə ei:sa: məfiinavari: du: səe:
ta:ka:me: po:ča:i č"əti a: ək"əba:rəkə fiə'kərə bənələ
č"əti | rəfi:i č"əti kicənəgədhəme: mudā: əpənə
məka:nəme:- musəfiərə bicəkunə səda:jə | "

durga:nənda m"dalə lik"ai č"əti-

"vide:fiə pətrika:kə səmpa:da:kə eri: gəje:ndrə t"ə:kurə
ji:kə sine:fiəs" fiəmərə: əpənə:me: s.ɟəna:t'məkə
ək'tjika s"ca:rə b"e:lə | bəfiutə ra:sə e:fi:enə əəbdə
səb"ə je: ma:it'hili: sa:fiitjəme: əprəjuktə č"ələ | je:kərə:
t"e:"t"ə kəfiələ ja:i č"ələ:i o: jək"ənə t"ə:kurə ji:kə
lik"ələ po:t"i: kuru:kse:trəmə əntərmənəkə pədhəfi
də:lək"əfiu" a: jənələfiu" t" a:ro: vieva:sə b"əs ge:lə | "

ra:je:ndrə kuma:rə prədhə:nə lik"ai č"əti-

"eri: gəje:ndrə t"ə:kurə ji:kə upənja:sə-
səfiəsəba:r"əni d"e:rə ra:sə rəjəna:itjika a:
bju:rjo:kre:tjika ut"ə:lə-put"ələkə gəba:fiə əchi, t"
fiunəkərə səfiəsra:ei:rsə: dəlità gəba:ijja: mo:fiənəkə
b"ə:rətəkə svə't"trətə:s" su:cəna:kə ədhika:rə d"əri
gi:təkə ma:dhjəməs" ra:jəna:itjika ce:təna: pəsə:rəba:kə
ədhutə səp"ələ prəja:sə əchi, t" e:kərə bi:cəme:
sənfia:e:lə ga:məkə a: ba:r"ika ra:jəni:tj ga:məs" dilli:

dʰəri pəsəralə əchi | "

e:kəʈa: ka:lpənikə mudə: miṭhila:kə ga:mə "gəɽʰə
na:rike:lə" upənja:sə-tɾəji:me: səhəsɾəei:rʂa:kə ba:də
dɔ:sərə upənja:sə se:ɦio: vidɛ:ɦəpərə dʰa:ra:va:ɦikə
ru:pe:n i:-prəka:eiṭə bʰəs rəɦələ əchi |

ɟəgəɟi:ə prəsə:də m̐dələ likʰa:i cʰəṭʰi- "ga:mə-ghərəkə
bʰa:ugo:likə vivərəṇəkə ɟe: su:kʂmə vərəṇə
səhəsɾəba:ɽʰəanime: əchi, se: cəkṭə kəe:ləkə | "

ume:ə m̐dələ likʰa:i cʰəṭʰi-

"gəɟe:ndrə ʈa:kurə ɟi:kə likʰələ "səhəstrəva:dʰəni"
upənja:səkə a:kʰərə-a:kʰərame: s̐ve:dəna:kə svərə
ɟʰələka:itə əchi | s̐ve:dəna:kə bimbə uddə:dʰə a:
səmjəkə əɽʰəni:tʂ̐n bʰərələ ma:rmikə ciṭṛəṇə- ɟa:ɦime:
e:kəʈa: kəɽəvjəniʂṭə a: imə:nədə:rə vjəkti nəndəke:n
gɽɦəstə dʰərməkə s̐gə-s̐gə sa:ma:ɟikə dā:ɟitvəkə
pə:lənə kərəva:kə krəməme: udve:liṭə vjəṭʰa: prəstutə
kəe:lə ge:lə əchi | "

səhəsɾəba:ɽʰəni (upənja:sə)

səhəsɾəei:rʂa: (upənja:sə)

ləgʰukəṭʰa:

sərə-səma:ɟə a: ba:ṇəvi:rə pəɽʰu: gəlpə-guccʰə (viɦəni

a: lægʰu kəʈʰa: sʰgrəfiə) sʰ

siddʰə məfiə:vi:rə, əəbdəə:st̪rəm, dilli: a: t̪əskərə
pəʈʰu:- əəbdəə:st̪rəm (ləgʰukəʈʰa: sʰgrəfiə) sʰ

jo:ga:nəndə ʃʰa: likʰa:i cʰəʈʰi-

"kuru:kʃe:trəm əntərmənəkə- i: po:ʈʰi: ɛri: gəje:ndrə
ʃʰa:kurəkə vibʰinnə vidʰa:kə rəcənə:kə sʰkələnə ʈʰikə |
e:kərə sɑ:təmə kʰndəme: bɑ:ləkəʈʰa:kə ru:pəme: t̪e:isə
go:tə kəʈʰa: sʰgrəfi:t̪ə əchi | a:i kəʈʰa: səbʰəme:
ədʰika:nə miʈʰila:kə lo:kənə:jəkə səbəfiəkə kəʈʰa: ʃʰəkə
t̪əʈʰa:pi əiʈʰa: dərʃənəkə lægəbʰəgə kəʈʰa:ke:n bɑ:lə-
lo:kəkəʈʰa: kəfiələ ʃa: səka:ichə, jədʰəpi o:kəro:
səbəfiəkə bʰa:ʃa: pu:r̪ət̪ə: əa:stri:jə prəkəʈʰikə əchi |
bɑ:ləlo:kə kəʈʰa:kə sʰkələnəkə kʃe:trəme: cəla:it̪ə
prəja:sə səbəfiəkə nəmu:nə:kə ru:pəme: e:kərə:
məfiəʈʰəpu:r̪ə kəfiələ ʃa: səka:ichə |"

subʰa:ʃə cəndrə ja:dəvə likʰa:i cʰəʈʰi-

"gəje:ndrə ʃʰa:kurə ədbʰutə vjəkti cʰəʈʰi | prəkʰərə
me:dʰa: a: prəcəndə u:r̪a: sʰ səmpənnə | ʃiunəkə
prəʈʰibʰa:kə pəsə:rə bəfiutə vja:pəkə cʰəni | o: bʰa:ʃa:
sɑ:fiit̪ə a: səmə:ʃəkə ut̪ʰa:nəme: ʃi:-ʃa:nə sʰ la:gələ
cʰəʈʰi | gəje:ndrə ʃʰa:kurə bəfiubʰa:ʃa:vid cʰəʈʰi |

fiunakā i: guṇa śabdako:śa-nirma:ṇa, āne:kā bhā:ṣa:
me: pā:rāspārikā ānuva:dā a: vibhinna prākā:rakā
ānusṅhā:nā me: prātiphalitā bhāṣ rāhālā āchi | o:
ma:it̥hili:kā pāhila i:-pātrika: "vide:hiā"kā jānakā chāthi |
"vide:hiā" ma:it̥hili: ke:n va:ievikā mṃcā prāda:nā
kājalākā āchi | ma:it̥hilā sṃskṛtikā sṃrākṣaṇā a: vika:sākā
le:lā o: e:kāṭa: vilākṣaṇā a:rka:ivākā nirma:ṇa kājāne:
chāthi je: nirāntarā sṃvārdhānāśi:lā āchi | sa:tā kḥṇḍā me:
prākā:śitā "kurukṣe:trām āntārmānakā" gāje:ndrā
t̥hā:kurākā s.ṃjānā a: vimācākā phulāba:dāñi t̥hikā |
sa:hit̥jākā ko:ṇo: vidhā: gāje:ndrā bā:bu: sṃ chū:tālā
nāhi chāni | fiunakā sa:hit̥jikā bhāsurṅgi: dūnija: bhāhūtā
prā:njālā a: lo:kāhit̥kārī: āchi | bā:lā-sa:hit̥jā me: tās
fiunakā kālā:kā utkārṣā a: nikhā:rā ānupāmā āchi |"

—

a: ā:bā jḡgādī:śa prāsa:dā māṇḍālā- e:kāṭa:
bā:jo:grā:phī: (vide:hiā:sāde:hiā ३५ p. ११०५-१२५०)

o

sān sa:it̥ā:li:sā...

bhā:rātākā svāt̥trā triva:rṇikā jhāṇḍā: phāhāra: rāhālā
chālā |

mudā: kāmju:nistā pā:rtī:kā mā:nānā:i chālā je:

b^ha:rəṭə svəṭṭrə na:i b^he:lə əchi |

əsəli: svəṭṭrəṭa: b^he:ṭəbə ba:ⁿki: c^ha:i...

miṭhila:kə e:kəṭa: ga:mə...

janmə b^he:lə rəḥəe: e:kəṭa: bæcca:kə.. o:hi: bərk^hə ...

o:i svəṭṭrə va: svəṭṭrə na:i b^ha:rəṭəme:...

piṭa:kə m.ṭju...gəri:bi:.. ke:sə mo:kəḍəma:...

vⁿciṭəkə le:lə sⁿg^hərsəme: b^he:ṭəla:i svəṭṭrə b^ha:rəṭəkə
va: svəṭṭrə na:i b^he:lə b^ha:rəṭəkə je:lə....

a:i be:rəma:me: pa:ⁿcə-ḍəsə bi:g^ha:sⁿ pa:ig^hə jo:ṭə
kəkəro: na:i..

o:i ga:məme: ji:viṭə əchi a:ijo: kisa:ni: a:ṭmənirb^hərə
sⁿskṭi...

puro:fiṭəva:ḍəpərə bra:fiməṇəva:ḍəkə e:kəc^həṭrə
ra:ṭjəkə ṭəṭs b^he:lə səma:ṭji..

sⁿg^hərsəkə səma:ṭjikə ba:ḍə jinəkərə le:k^hənə ma:iṭhili:
sa:fiṭjəme: a:ni de:ləkə punəṭja:gəraṇə...

ṭəgəḍi:ə prəsə:ḍə mənḍələ- e:kəṭa: ba:jo:gra:phi:...

gə:ɛ:ndrə ʃʰa:kurə dya:ra:

həmərə nə:təkə

ulka:mukʰə

ulka:mukʰə (nə:təkə)

-gʱge:ə a: välləbʰa:kə pre:mə a:i nə:təkəkə viʃəjə
əchi | mudə: pəhilə dʱu: əʱkəkə ba:də t̪e:sərə a:
ca:rimə əʱkə bəd̪əli ja:ie: | a: a:bi ja:i chət̪ʰi so:jʰa:n
udəjənə, dʱi:nə:, bʰəd̪əri:, a:ca:rjə vja:gh̪ərə, a:ca:rjə
siʱhə, a:ca:rjə sərəbʰə, eiʃə sa:hi:, eiʃə khik̪h̪ərə, eiʃə
nət̪ʰija:, eiʃə biʃi: | a: euru: bʰəs ja:ie: it̪iʱha:səkə
e:kəʈa: ʃəd̪əjʱt̪rəkə ənupa:lənə | mudə: ca:rimə
kəllə:ləkə ənt̪əme: bʰəgəʈa: kəhi d̪a:i chət̪ʰi əpənə
eiʃəke:n e:kəʈa: rəfiəs̪ə.....je: visməɾəŋəkə ba:d̪o:
a:bi ja:e:t̪ə sməɾəŋəme: |...bəni ulka:mukʰə...

- pa:n̪cəmə kəllə:ləs̪ s̪ʱke:t̪əkə bəd̪əla: va:st̪əvikəʈa:,
kəlpənə:kə bəd̪əla: sət̪jə...

-pəhiləs̪ ca:rimə kəllə:lə d̪ʰəri m̪ʱcəpərə eət̪ərʱjəkə
d̪ija:inə bənə:e:lə gh̪ənə ra:kʰələ rəfiət̪ə, pa:n̪cəmə
kəllə:ləs̪ bʰu:t̪ə a: kəlpənə:kə prət̪j:kə o:i s̪ʱke:t̪əkə
bəd̪əla: va:st̪əvikəʈa:kə prət̪j:kə go:la: ra:kʰələ rəfiət̪ə |

- gⁿge:ɕəkə tət̪vəcint̪a:məŋipərə d^he:rə rɑ:sə t̪i:kɑ:
upələbd̪^hə əɕhi, gⁿge:ɕəke:ⁿ kəɦələ ɟɑ:i c^hənɦi
tət̪vəcint̪a:məŋikɑ:rəkə gⁿge:ɕə; mudɑ: ɦunəkərə kəvi:t̪ɑ:
b^həs ge:lə c^hənɦi "ulka:muk^hə"!!!

ma:it̪hili: nɑ:t̪əkəke:ⁿ.....

nɑ:t̪əkəkə nəvə jugəme: prəve:ɕə prəve:ɕə kərəbɑ:it̪ə
əɕhi.....

ulka:muk^hə.....

vide:ɦə nɑ:t̪jə ut̪səvə २०१२ me:
mⁿcit̪ə.....

nirde:ɕəkə rəɦət̪hi be:cənə
t̪hɑ:kurə.....

mⁿcə pərikəlpənɑ: rəɦəe: b^hərət̪ə nɑ:t̪jəcɑ:st̪rəkə
ənuru:pə ..

—

ma:it̪hili: səmi:kʂɑ:cɑ:st̪rə, ma:it̪hili: le:lə e:kət̪ɑ:
ənuvɑ:də sidd^hɑ:nt̪ə, ma:it̪hili: gəɦələcɑ:st̪rə

—

ət̪ule:ɕvərə lik^hɑ:i c^hət̪hi- ɦe:məɦime: gəɦe:ndrə

ṭha:kurākā e:kāṭa: pātrā a:jaḷā c'hāḷā je: i: śaḍāṁtrā nāhi
ṭhikā je: ko:ṇo: go:ṣṭhi: (sāgarā ra:ti dī:pā jārāe:, je:
vartama:nāme: kāṭha: go:ṣṭhi: sⁿ be:ci: ānargalā go:ṣṭhi:
b'hā ge:lā āchi) me: e:hi tṭhja pāra nāhi a:lo:cāna:
hio:itā āchi je: e:hi kāṭha:me: ko:nā kāmājori: āchi va:
ko:nā-ko:nā nāvā tṭhja a:jaḷā āchi, bālki ja:itā,
k'hā:itāke:rā sāṅgā rāma:nā:ṭhi:-cā:ili: pāra cārca: kāe:lā
ja:itā āchi?

ma:ja:nāṇḍā miera lik'hālānhi- "kurukṣe:trām
āṅtarmānakā me: hāmārā upānjā:sā stri:d'hānakā je:
viro:d'hā kāe:lā ge:lā āchi tākārā hāmā viro:d'hā kārā:itā
c'hi: |... " sāmā:lo:cāna:ke:" viro:d'hāme: le:bā ki:
ucitā?

—

ma:it'hili: sāmi:kṣa:cā:strā

(siddhā:ntā le:lā)

ma:it'hili: sāmi:kṣa:cā:strā (vide:hā:sāde:hā ३५ p.1.
१३२२-१४१६)

(prājo:gā le:lā)

bu:cā ji:kā kavita:kā -ma:rkṣāva:dā, a:it'ha:sikā dṛṣṭi,
sⁿrācāna:va:dā, ja:du:-va:stāvikaṭa:va:dā, uttārā-

a: dʰunikə , na: ri: va: dʒi: a: vikʰəŋdənəva: dʒə dʱɪstisʱ
ə dʱjəjənə sʱgəme: bʰa: rə tʃi: jə sa: undərjəcə: strəkə dʱɪstisʱ
se: fiə: ə dʱjəjənə

vide: fiə: sə dʒi: fiə ३३ p. २०१-२०६)

ma: iʰili: le: lə e: kə tʃa: ə nu va: dʒə siddʰa: ntə

ma: iʰili: le: lə e: kə tʃa: ə nu va: dʒə siddʰa: ntə
(vide: fiə: sə dʒi: fiə ३० p. १३१-१३५)

ma: iʰili: gə jə lə cə: strə

ma: iʰili: gə jə lə cə: strə (vide: fiə: sə dʒi: fiə ३५ p. १२५१-
१३२१)

vidʒa: pə tʃikə bide: si jə:

vide: fiə: sə dʒi: fiə ३३ p. १९२-१९८

prə tʃi: jə: gi: pə ri: kʃa: rʰi: le: lə

NTA-UGC/ UPSC/ BPSC MAITHILI OPTIONAL-
gə jə: ndrə tʰa: kurə

[Place of Maithili in Indo-European Language

Family/ Origin and development of Maithili language (Sanskrit, Prakrit, Avhatt, Maithili)
b^ha:ro:pi:ja b^ha:ṣa: pāriṣa:rā mād^hja ma:iṭhili:kā st^ha:nā/
ma:iṭhili: b^ha:ṣa:kā udb^havā o: vika:sā (sⁿskṛtā,
prā:kṛtā, avāhāt^tā, ma:iṭhili:)]

(Criticism- Different Literary Forms in Modern Era/
test of critical ability of the candidates)

(jjo:ṭiri:evārā, vidjā:pāṭi a: go:vindāda:sā sile:bāsāme:
chāṭhi a: rāsāmājā kavī caturā caturābhujā vidjā:pāṭi
kā:li:nā kavī chāṭhi | e:tājā sāmi:kṣa: ॐk^hāla:kā
prā:rāmb^hā kārāba:sⁿ pū:rvā cā:ru: go:ṭe:kā
ēbdā:vāli: nāvā ēbdākā pārija:ja sⁿgā dē:lā ja: rāṭhālā
āchi | nāvā a: pū:ra:nā ēbdā:vāli:kā jṇa:nāsⁿ
jjo:ṭiri:evārā, vidjā:pāṭi a: go:vindāda:sākā
prāno:ṭṭārāme: d^hā:rā a:o:tā, sⁿgāṇi ēbdāko:sā
bāṭhāla:sⁿ k^ha:n^ti: ma:iṭhili:me: prāno:ṭṭārā lik^hāba:me:
d^hā:k^hā a:stē:-a:stē: k^hātāmā hio:jātā, le:k^hāni:me:
prāva:hā a:jātā a: succa: b^ha:vākā ābhivjāktī b^hājā
sākātā |)

(bādri:nā:t^hā j^ha: ēbdā:vāli: a: mīṭhila:kā kṛṣi-mātsjā
ēbdā:vāli:)

(va:ilju: e:ḍi:ēnā- prāṭhāmā pāṭrā- lo:rikā ga:t^ha:me:
sāmā:ja o: sⁿskṛti)

(va:ilju: e:di:ɕənə- dviti:jə pətrə- vidja:pəti)

(va:ilju: e:di:ɕənə- dviti:jə pətrə- pədjə səmi:kʂa:-
ba:nəgi:)

(va:ilju: e:di:ɕənə- prəthəmə pətrə- lo:kə ga:thə: nɪtjə
na:təkə sʱgi:tə)

(va:ilju: e:di:ɕənə- dviti:jə pətrə- ja:tri:)

(va:ilju: e:di:ɕənə- dviti:jə pətrə- ma:itʰili: ra:ma:jəŋə)

(va:ilju: e:di:ɕənə- dviti:jə pətrə- ma:itʰili: upənja:sə)

(va:ilju: e:di:ɕənə- prəthəmə pətrə- əəbdə vica:rə)

(tjirəɦuʈa: lipikə uɖbʱəvə o: vika:sə)

ənuləgnəkə-१-२-३   ənuləgnəkə- ४-५

(ma:itʰili: a: ɖo:sərə pubərija: bʱa:ʂa:kə bi:cəme:
səmbəndʱə (ba:ʱgla:, əsəmija: a: o:ɽija:)
[ju:pi:.e:sə.si:. sile:bəsə, pətrə-१, bʱa:gə-"e:", krəmə-
५])

[ma:itʰili: a: ɦindi:/ ba:ʱgla:/ bʱo:ɽəpuri:/ məgəɦi:/
sʱthə:li:- biɦa:rə lo:kə se:va: a:jo:gə (bi:pi:.e:sə.si:.)
ke:rə sivilə se:va: pəri:kʂa:kə ma:itʰili: (a:icʰhikə) viʂəjə
le:lə]

NTA_UGC_NET_MAITHILI_01- gə:ɛ:ndrə tʰa:kurə

NTA UGC NET MAITHILI 02- gajendra thakur

TEST SERIES-1- gəɪe:ndrə tʰɑ:kurə

TEST SERIES-2- gəɪe:ndrə tʰɑ:kurə

GS (Pre)

TOPIC 1 - gəɪe:ndrə tʰɑ:kurə

həmərə ənu:diyə sə:hitjə

fiamərə jo:ra a:nə bʰa:ʃa:sʰn ma:iʰili: ənuva:dəkə be:si:
rəfiələ əchi o:nə: ma:iʰili:sʰn əngre:ji:me: fiamə se:fi:
ənuva:də ke:ne: chi: | təkərə pa:ʃa:ʰn fiamərə du:ʃa:
udde:sjə əchi | pəfiələ je: a:i sʰn ma:iʰili: səmuddʰə
fiə:tə a: dɔ:sərə jəkʰənə fiamə əpənə a: ənəkərə
bʰa:ʃa:kə sa:fiʃjə na:i pərʰəbə tʰn a:nə kie: pərʰətə |
ni:ca:ʰkə pəfiələ liŋkə sa:ma:njə pa:ʃə le:lə əchi a:
e:təS ma:iʰili:me: ənu:djə e:kəʃa: kəʃa: a: kichu
kəviʃa: əchi | dɔ:sərə liŋkə 34 ʃa: ba:lə sa:fiʃjəkə
səcitrə po:ʃi: əchi a: sa:ja:sə dyibʰa:ʃikə (ma:iʰili:-
əngre:ji:) rəkʰələ ge:lə əchi |

ənu:diʈə sɑ:hiʈiʈə (ɑ:nə bʰɑ:ʂɑ:sʰn)- gəi:ndrə tʰɑ:kurə

vide:fiə:səde:fiə २७ (gəje:ndrə tʰa:kurə a: rəvi
bʰu:səŋə pɑ:tʰəkəkə a:nə bʰa:ʂa:sʱ ənu:dʒitə gədjə a:
pədjə- əʱkə १-३५० sʱ)

२

bɑ:lə sɑ:fiŋtə (ənuvɑ:də- dʒibʰa:ʂikə- mɑ:iʈhili:-
əʱgre:ji:- gəje:ndrə tʰa:kurə

—

tə:stə

bəri:tɑ: kənije:tɑ:!

e:təʂ fiəmə səbʰə rəfiə:i cʰi:

bʰa:rəʈo:lləkə rɑ:ʒəkuma:ri:

bʰa:rəʈo:lləkə rɑ:ʒəkuma:ri: (binu ɛəbdəkə)

vujo:

kəcə-kəcə kəcɑ:kə

cunnu:-munnu:kə nəfiə:nɑ:i

ne:nɑ: ʒe: bɑ:ilu:nəsʱ dɛ:rɑ:itə cʰələ

ədbʰutə pʰibo:nɑ:ci: əˈkə-ɕᵛᵏʰəla:

fɑ:ru:

əkʰənə nɑ:i, əkʰənə nɑ:i!

ɽənɲəɖinəkə utʂəvə bʰo:ɽə

mo:tə rɑ:ɽɑ: pɑ:tərə-dubbərə kukurə

bəcija: ɽe: əpənə fᵛsi: nɑ:i ro:ki səka:itə cʰəli

əˈgre:ɽi:

fəmə su:ˈŋhi səka:i cʰi:

cʰo:tə lɑ:lə-tufʰətufʰə ɖo:ri:

kəru: ni:kə, bʰo:gu: ni:kə

i: səbʰəʈɑ: bilɑ:ɽikə ɖo:kʰə əcʰi!

co:bʰɑ: ɑ:mə!

fəmərə ʈo:ləkə bɑ:tə

ɟəkʰənə ikəruː skuːlə geːlə

maːchiː pʰeːrə aːu ʈaːʈaː!

əmaːciːkə ɟulumə məɕiːnə səbʰə

ʈiːŋgə ʈoːŋgə

paːu-mjaːuː-vaːɦə

kukurəkə eːkəʈaː dʒinə

ɦəmərəː niːkə ləgaːieː

riːʈaːkə nəvə-skuːləmeː pəɦilə dʒinə

kəniː ɦːsijaːu neː!

laːlə bərəsaːʈiː

bʰuːʈə-preːʈəkə naːʈjəɕaːlaː

aːu pəeːrə gaːniː

kəʈəs əɕhi iː əˈkə ɤ?

munna: ji: hāmāra:sⁿ sa:kṣa:tka:rāme: puchāne:
chāla:hiā je: upalābdhā āchi vide:hiā:sāde:hiā ३३ p.
४१५ parā o:kārā kichu āⁿē dās rāhālā chi:

munna:ji:āhiā:ⁿkā ma:it̥hili: pātraka:ritā:ke:ⁿ du:ri
hiē:ba:sⁿ bāce:bā:kā va: sātjākā k^ho:jākā ka:rāṇe:ⁿ
ga:ri-gⁿjanākā pāchā:tijo: e:kā stⁿpāpārā āṛālā
rāhābā:kā dⁿīⁿhā sⁿkālpā kāṭe:kā dīnā dⁿhāri nimāhiātā:
hiē:t̥?

gāje:ndrā t̥hā:kurā: kurukṣe:trām āntārmānākā
sāmārpāṇāme: hāmā lik^hāne: rāhi:-

pītā:kā sātjāke:ⁿ libā:it̥ dē:k^hāne: rāhi:
st^hit̥pārajnātā:me:

t̥āhije: buj^hāne: rāhi: je:

tjā:gā nāhi kāe:lā hio:e:t̥

rāstā: i: āchi je: jidjīa:hiāvalā: |

a: i: pāⁿi gā:mākā bāhūt̥ goṭe: kā:nāe: lā:gālā
chāla:hiā | hiunākā: sābhāke:ⁿ buj^hālā chānhi, mudā:
āhiā:ⁿke:ⁿ hāmā jāe:hiā kāhi sāka:i chi: je: e:kārā

nirdʰa:rəŋə bʰəviʂɐ kərətə |

əpənə mʰɔvjə editorial.staff.videha@gmail.com pərə
pətʰa:u |

ɜ.ɜ.le:kʰəkəkə a:mʰritə rəcənə: a: o:ipərə a:mʰritə
səmi:kʂəkəkə səmi:kʂa: si:ri:jə- jəgəda:nəndə jʰa:
'mənu'kə ba:ləkəʈʰa: "ma:ʃikə ba:sənə" a: o:ipərə
gəje:ndrə tʰa:kurəkə ʃippəŋi:

le:kʰəkəkə a:mʰritə rəcənə: a: o:ipərə a:mʰritə
səmi:kʂəkəkə səmi:kʂa: si:ri:jə ke:rə əntərgətə pəhila

kʰe:pəme: cʰələ:-

http://videha.co.in/new_page_89.htm

၁. ka:mini:kə pa:ʰcə ʈa: kəviʈa: a: o:ipərə
məḍʰuka:ntə ʈa:kə ʈippəŋi:

də:sərə kʰe:pəme: prəstʉtə əchi:-

၃. ʃəḡəḍa:nəḍə ʈa: 'mənʉ'kə ba:ləkəʈa: "ma:ʈikə
ba:sənə" a: o:ipərə ḡəʃe:ndrə ʈa:kurəkə ʈippəŋi:

le:kʰəkəkə a:mʰʈiʈə rəcənə: a: o:ipərə a:mʰʈiʈə
səmi:kʃəkəkə səmi:kʃa: si:ri:ʃə- ʃəḡəḍa:nəḍə ʈa:
'mənʉ'kə ba:ləkəʈa: "ma:ʈikə ba:sənə" a: o:ipərə
ḡəʃe:ndrə ʈa:kurəkə ʈippəŋi:

ma:ʈikə ba:sənə viḍe:ʰə me: i:-prəka:siʈə bʰe:lə a:
sʰkəliʈə bʰe:lə viḍe:ʰə:səḍe:ʰə ၃၃ (ပ.၂. ၃-၄) me: ʃe:
upələbḍʰə əchi viḍe:ʰə pe:ʈa:rəme: a:i linkəpərə
http://videha.co.in/new_page_89.htm

a:bə pəʰine: a:i kəʈa:kə punərpa:ʈə kəri:-

jəgəɖɑ:nəndə ʒʰɑ: 'mənu', grɑ:mə po:stə - h̥əripurə
d̪i:h̥əto:lə, məɖʰubəni:

ma:t̪ikə bɑ:sənə

ke:ɖɑ:rə prəsɑ:ɖə gɑ:məkə e:kəɖɑ: kuɐlə kumɦɑ:rə
| ma:t̪ikə bɑ:sənə ʒe:nɑ: gʱɑ:lə, d̪ʱɑ:kənə, mət̪əkuri:
bənɑ: əpənə ʒi:vənə ʒɑ:pənə kərə:i cʰələ:ɦə | ma:t̪ikə
bɑ:sənə bəne:nɑ:i ma:t̪rə ɦunəkə ɑ:ʒi:vəkɑ:kə sɑ:d̪ʱənə
nəɦi bʱəs kəs ɦunəkɑ: le:lə e:kəɖɑ: sunnərə kɑ:ri:gəri:
cʰələ | əpənə kɑ:ʒə kərə:ikɑ:lə o: e:nɑ: t̪ənəməjə bʱəs
ʒɑ:i cʰələ:ɦə ʒe:nɑ: e:kəɖɑ: bʱəkt̪ə əpənə ərə:d̪ʱjə
ɖe:vəɖɑ:kə d̪ʱjɑ:nəme: əpənə t̪ənə-mənəkə sud̪ɦi
bisɑ:irə ʒɑ:it̪ə cʰɑ:ikə | o: əpənə svəjʱ-sɑ:d̪ʱənɑ:sʱ
d̪ʱire:-d̪ʱire: cʰəɦi ma:ijɑ:kə sunnərə və ɑ:kərs̪it̪ə ɦɑ:t̪ɦi:
se:ɦo: bənəbəe: ləgələ: | ɦunəkərə bənɑ:e:lə ma:t̪ikə
bɑ:sənə ɑ: cʰəɦikə ɦɑ:t̪ɦi:kə bəɖɖə prəeʱsɑ: ɦo:it̪ə
cʰələ |

d̪ʱire:-d̪ʱire: gɑ:məkə pərive:ɐ bəɖələe: lɑ:gələ |
ma:t̪ikə bɑ:sənəkə jəgəɦə st̪i:lə ɑ: ɑ:nə-ɑ:nə d̪ʱɑ:ɦu
le:bəe: lɑ:gələ | ke:ɖɑ:rə prəsɑ:ɖəʒi:kə ɑ:məɖəni:
kəmə ɦo:bəe: ləgələnɦi mudɑ: o: əpənə kɑ:ʒəkə prət̪i
niɦt̪ɑ: ɑ: səmərpeɳəkə d̪uva:re: kumɦɑ:rəkə kɑ:ʒə
nəɦi cʰo:ɦi pəe:lɑ: |

funəkə sunnərə suci:lə be:ʈa: bibʰu: ne:nne:sʰ əpənə
 pustə:ini: ka:ʝame: ma:nʝələ | i: kəfi:ime: ko:no:
 sʰko:cə nəhi ʝe: o: əpənə ba:bu:o: sʰ bi:se: |
 ke:ɖa:rə prəsə:ɖəʝi: e:hi ɡəpəke:n ni:kəsʰ buʝhə:itə
 əpənə fi:o:nəfi:rə putəkə ɡuŋəsʰ mo:ne:-mo:nə kʰuə
 cʰələ:fiə a: ci:nʝitə se:fi:o: | ci:nʝitə e:hi ɖuva:re: ki:
 kumfi:rəkə ka:ʝəkə ki bərtəma:nə cʰa:ikə a: ki
 bʰəbiʝə fi:e:ʈa:i se: funəkə: buʝhələ mudə: bibʰu:kə
 fiəstəkə:ueələ ɖe:kʰi o:kərə: e:hi ka:ʝəsʰ ba:fiərə
 ke:nə:i uciʈə nəhi buʝhələ:fiə | bibʰu: se:fi:o: isku:lə
 pəɖʰəlikə sʰge:-sʰgə əpənə ba:bu:kə səbʰəʈa: ɡuŋəke:n
 əŋgi:ka:rə ke:ne: ge:lə | əpənə ba:bu:kə cʰəʈʰikə
 fiə:ʈi:sʰ a:ɡu: bəɖʰəʈ o: mu:rtikəla:me: əpənə
 fiəstəkə:ueələkə upəjo:ɡə kərə:i la:ɡələ | o:kərə
 bənə:e:lə mu:rtikə cərcə: ɡa:mə bʰəime: fi:o:bəe:
 ləɡələ:i | ʝəʈe: o:kərə ba:bu:kə bənə:e:lə cʰəʈʰikə
 fiə:ʈi:ke:n e:ɡa:rəfiə ʈa:ka: bʰe:ʈənhəi o:ʈe: o:kərə
 bənə:e:lə cʰo:ʈə-cʰo:ʈə kəniʝa:n- putəɖəʈ səbʰəke:n səʝə-
 səba:səʝə ʈa:ka: bʰe:ʈə ləɡələ:i | bibʰu: əpənə
 ba:bu:kə ɖe:kʰə-re:kʰəme: mu:rtikəla:me: ɖi:no:- ɖi:nə
 a:ɡu: bəɖʰəe: la:ɡələ | a:bə o:kərə bənə:e:lə mə:e:
 səro:svəʝi:, kʰŋa:stəmi:, vievəkərmə: pu:ʝa:kə mu:rtikə
 ma:nʝə ca:ru:ka:ʈəkə bi:sə ɡa:mə ʈəkə fi:o:bəe: ləɡələ:i
 mudə: bibʰu:kə ba:bu: ʈa:iʝo: o:kərə bənə:e:lə
 mu:rti:me: ko:no: ne: ko:no: ɖə:kʰə nika:li a: o:kərə:

əo:rə be:si: ni:kə mu:rʈi bəna:ba:ikə pre:rəŋa: d̪e:ʈiɳə
| bibʰu: se:fiə: fiunəkə gəpəke:ⁿ mənt̪rə mə:ni a:gu:
a:ro: ni:kə mu:rʈi bəna:bəe:me: la:gi ja:e: |

bibʰu: d̪əsəmə vərgəkə ba:d̪ə isku:li: pəd̪ʰəti cʰo:d̪əfi
pu:rŋəʈi mu:rʈikəla:me: əpəna:ke:ⁿ səmərpit̪ə kəe:
le:ləkə | əʈʰa:rəfiəmə bərekʰəkə pu:rŋə bujʰənu:kə bʰəs
ge:lə, a:bə o:kəra: ni:kə be:ja:e:kə j̪na:nə bʰəs ge:la:i
| o:kəra mu:rʈikə prəeⁿsa: a:bə ga:mə nəfi, j̪ila: nəfi
ra:jə st̪əpərə fiəba:i ləgəla:i | a:bə t̪ⁿ o:kəra
bəna:e:lə e:kə-e:kəʈa: mu:rʈike:ⁿ d̪u:d̪u: t̪iɳə-t̪iɳə
fiəja:rə t̪a:ka: bʰe:t̪əe: ləgəla:i | mud̪a: o:kəra ba:bu:
e:kʰəno: o:kəra mu:rʈime: ko:ɳo: ne: ko:ɳo: d̪o:kʰə
nika:li o:kəra: a:rə sunnərə mu:rʈi bəna:ba:ikə
nirde:ə d̪e:ʈiɳə | pəfiile: bibʰu: fiunəkə gəpəke:ⁿ
mənt̪rə mə:ni kəmi: d̪u:rə kəra:ikə ce:ʂt̪a:me: la:gi
ja:i cʰələ mud̪a: a:bə fiunəkə gəpəsⁿ o:kəra mo:nə
kəʈa:u-ne:-kəʈa:u a:fiəʈə fiə:it̪ə cʰələla:i | mud̪a:
biro:d̪ʰə kəra:ikə səfiə:sə nəfi, t̪e:ⁿ mo:nəke:ⁿ mə:ri
fiunəkə bəʈa:e:lə nirde:əme: la:gi ja:i cʰələ |

je:na:-t̪e:na: ka:jə a:gu: bəd̪ʰəʈə rəfiələ a: o:kəra
bəna:e:lə ge:lə mu:rʈikə cərcə: a:bə ra:jəkə si:mə:sⁿ
nika:ilə ba:fiərə d̪əst̪əkə d̪e:bəe: ləgəla:i |
ra:jəsəreka:rəke:ⁿ g̪əfiəməⁿt̪ra:ləjəsⁿ bibʰu:ke:ⁿ pəʈrə
e:la:i ja:fiime: o:kəra bəna:e:lə ge:lə murt̪ike:ⁿ əkʰilə

bʰa:rəʈi:jə mu:rʈi prədərɕəni:me: ra:kʰəkə vjəvəstʰa:
 kəe:lə ge:lə rəfi:ikə | səbʰəʈa: kʰarɕa:
 ra:ʃəsəra:kə a: vije:ʈa:ke:ⁿ d̪e:ɕəkə sərɖəre:ʃtə
 mu:rʈika:rəkə səmma:nəkə sⁿge:-sⁿgə e:kə la:kʰə
 ʈa:ka:kə nəgəɖə ina:mə se:fi:o: | i: pəʈrə pa:bi
 bibʰu:ke:ⁿ bəɖɖə prəsəntʈa: bʰe:la:i | səbʰəsⁿ pəfi:le:
 d̪a:uʈələ-d̪a:uʈələ əpənə ba:bu:ke:ⁿ e:fi: gəpəkə
 suɕəna: d̪e:ləkə | ke:d̪a:rə prəsə:d̪əʃi: se:fi:o: bəɖɖə
 prəsənʃə bʰe:la:fiə fiunəkəra ʃi:vənə bʰərike:ⁿ
 me:fiənəʈə rⁿgə la:bi rəfiələ ɕʰələ | bibʰu: ra:ʈi-ra:ʈi
 bʰəri ʃa:gi-ʃa:gi kəe: əpənə ma:rgəɖərɕəkə guru ba:bu:
 sⁿge: la:gi ge:lə |

e:kəsⁿ e:kə ni:kə-ni:kə mu:rʈi bəne:ləkə mud̪a:
 ke:d̪a:rə prəsə:d̪əʃi: səbʰə mu:rʈime: ko:no: ne: ko:no:
 kəmi: nika:ile: d̪e:ʈinə | ke:d̪a:rə prəsə:d̪əʃi:kə
 bəʈa:e:lə kəmi:ke:ⁿ d̪u:rə kəra:ike:ⁿ bəɖɖa: bibʰu:kə
 mo:nəme: a:bə nəka:ra:ʈməkə prəvʈi ɡʰərə kərəe:
 ləgəle: | fiunəkə bəʈa:e:lə kəmi:pərə a:bə o: səba:lə-
 ʃəba:bə kərəe: la:gələ | ka:ilfiə prəʈiʃo:ɡəʈa: le:lə
 mu:rʈi bʰe:ʃa:ikə əⁿʈimə d̪inə a: a:i bibʰu: əpənə
 bəna:e:lə mu:rʈi səbʰəme: sⁿ e:kəʈa: səbʰəsⁿ ni:kə
 mu:rʈike:ⁿ əⁿʈimə ru:pə d̪e:bəe:me: la:gi ge:lə |
 ke:d̪a:rə prəsə:d̪əʃi: ba:ri:ki:sⁿ o:fi: mu:rʈike:ⁿ
 niri:kʃəŋə kəra:it̪ə, bibʰu:kə d̪ima:ɡəme: fiələɕələ ɕəli

rəhələ chələ - "hɑːn ɑːbə t̪n iː koːnoː neː koːnoː gəl̪t̪iː
bət̪eːbeː kərət̪ɑː |"

t̪ət̪əbaːmeː keːd̪ɑːrə prəsɑːd̪əʒiː əpənə cuppiːkeːn
t̪oːrɑːit̪ə bəʒələːhə -"sunnərə ! ɑːi t̪əkə bənɑːeːlə geːlə
muːrt̪i səbhəmeː sərbəcreːst̪hə |" kəniːkə kɑːlə cupə
rəhələː bɑːd̪ə p̪həːrə -"mud̪ɑː |"

mud̪ɑː kiː? ɑːbə t̪n bib̪h̪uːkə moːnə bip̪h̪ɑːirə geːlɑːiː
"əbəc̪ə koːnoː neː koːnoː kəmiː gəneːt̪ɑː |"

keːd̪ɑːrə prəsɑːd̪əʒiː əpənə gəpəkeːn ɑːguː bəd̪h̪əibɑːit̪ə-
"iː ʒn eːnɑː rəhiːt̪eːeː t̪n ɑːroː beːsiː niːkə, ɑː iː r̪ŋə ʒn
p̪h̪ələːn p̪h̪ələːn rəhiːt̪i t̪n ʒəbərəd̪əst̪ə fiːoːit̪eː |"

nɑːinfiːt̪ɑːsːn ʒinəkə gəpəkeːn mən̪t̪rə mɑːni puːrɑː
kərəːimeː ʒi-ʒɑːnəsːn lɑːgi ʒɑːi chələ ɑːi fiunəkə gəpəkeːn
nəhi pəcɑː pəeːləkə | bip̪h̪ɑːirə kəeː bɑːʒi uʈ̪ələ -"rəhiː
d̪iːʒɑːul əhiːnkeːn t̪n eːnɑːhiːt̪eː d̪oːk̪hə nikaːləeː əbɑːieː,
əpənə bəneːeːlə d̪h̪ɑːkənə bəsəniː t̪n kijoː eːkoː
t̪ɑːkɑːmeː nəhi kinɑːieː ɑː h̪əmə keːt̪əboː niːkə muːrt̪i
bənɑː liː koːnoː neː koːnoː d̪oːk̪hə əbəc̪ə nikaːli
d̪eːb |"

bib̪h̪uːkə gəpə suːniːt̪eː mɑːt̪ərə keːd̪ɑːrə prəsɑːd̪əʒiːkə
eɑːn̪t̪ə mud̪ɑː b̪h̪ŋə b̪h̪əeː soːcəniːeː b̪h̪əs geːləni |
eːkət̪ɑː nəməhərə sɑːnsə lɑːit̪ə bib̪h̪uːkə piːt̪hə t̪h̪oːkɑːit̪ə

bəjələ:fiə- "bəsa be:tə: bəsə ! jəhija: vjəktjike:" əpənə
 pu:rŋəʈa:ke:" a:bʰa:ʂə bʰəs ja:i cʰa:ikə o:kəra ba:də
 o:kəra ji:vənəkə vika:sə o:ʈəhie: ruki ja:i cʰa:ikə |
 pu:rŋəʈa:ke:" a:bʰa:sə d̪ima:gəkə a:gu: bəʈʰəkə
 ce:ʈəna:me: ləkəba: ləga:d̪a:i cʰa:ikə | "

kichu cʰənə cuppə, d̪unu: go:te: əa:"tə | bibʰu:kə
 a:"kʰis" no:rə ʈəghəra:itə je: a:i i: ki: kəe: le:ləhiu",
 o:kəra: əpənə gəʈtj:kə j̪na:nə bʰəs ge:la:i | ke:d̪a:rə
 prəsə:d̪əji: a:gu: - "fiəmərə səpənə: cʰələ je: fiəmərə
 be:tə: ra:jəkə a: d̪e:əkə nəhi vərəŋə d̪unija:"kə
 sərvəre:ʂtə mu:r̪tjika:rə bənəʈə.....mud̪a: nəhi | ko:no:
 gəpə nəhi fiəmərə:ke:" j̪na:i cʰələ ? kijo: nəhi |
 fiəmərə be:tə:ke:" pu:ra: ra:jə j̪na:itə əchi e:kəʈa:
 ni:kə mu:r̪tjika:rəke:" ru:pəme: | fiəmərə: le:lə bəʈd̪ə
 pa:igʱə gəpə əchi | mud̪a: fiəmərə səpənə: -----
 a:bə nəhi pu:ra: fiore:ʈə | i: kəhi o: o:hi kəkʂəs"
 ba:fiərə bʰəs ge:la: |

kəʈʰa:kə vive:cəna:

kəʈʰa:kə pəhilə pa:ra:gra:pʰəkə ba:də əba:itə əchi-
 "ma:tjika ba:sənəkə jəgəfiə st̪ilə a: a:nə-a:nə d̪ʰa:ʈu
 le:bəe: la:gələ | " a: i: d̪e:kʰite: fiəmərə: mo:nə pəʈi
 ge:lə "jigəri:"- e:kəʈa: ʈe:lugu upənja:səkə ə"gre:ji:

ru:pa:ntərəŋə ("jigəri:- t̪e:lugu upənja:sə mu:lə
le:kʰəkə pe:d̪iŋt̪i: əso:kə kuma:rə a: əŋgre:ʒi: ənuva:d̪ə
"pʰre:ŋd̪sə pʰəŋrəe:vərə" na:məs" pi:. ʒəjələksmi:
d̪ya:ra:) | o:ime: bʰa:lu: nəcəba:ibəla: e:kəʈa:
pəri va:rəkə cərcə: cʰa:i, bʰa:lu a: mənukkʰəkə d̪unu:kə
bi:cəme: ʒe: ləga:və cʰa:i t̪əkərə cərcə: cʰa:i | a:
ʒəkʰənə sərəkə:rə a:ipərə prəʈibəndʰə ləga: d̪e:ləkə:i t̪
ko:na: o:i ga:uŋə s"skɹ̥t̪ikə kʰa:li: smɹ̥t̪i t̪a: ʃe:ʃə rəfi
ge:la:i, ka:rəŋə o:i pəri va:rəkə punərva:sə le:lə bəfiuʈə
ra:sə si:ma:re:kʰa: (ra:ʒəna:it̪ikə a: sa"sksɹ̥t̪ikə) pa:rə
kərəs pəʈəla:i |

kəʈa:kə d̪ʰəna:t̪məkə pəkʃə

mud̪a: a:i kəʈa:me: le:kʰəkə a:i pəri vət̪ənəke:" ni:kə
mo:ʈə d̪e:lənfi | be:t̪a: ma:t̪ikə d̪ʰa:kənə-bəsəni:kə
bəd̪əla:me: mu:rt̪i bənəbəjə ləga:it̪ə əchi | d̪o:sərə ʒe:
ma:t̪ikə ba:sənə bəne:ba:pərə sərəkə:rə ko:no:
prəʈibəndʰə na:i ləge:ləkə:i, unəʈe: əfi a:"ke:" mo:nə
fiə:t̪ə ʒe: re:ləga:ʈi:me: ma:t̪ikə kulfiəʈəme: ca:fiə
be:cəba:kə a: o:ime: pi:ba:kə pʰa:ieənə cʰa:i,
sərəkə:rə o:ime: məd̪əʈi ke:ləkə:i | mud̪a: o:i ga:uŋə
s"skɹ̥t̪ikə smɹ̥t̪i t̪i fiəməro: əchi, əfiu:"ke:" fiə:t̪ə a:
kəʈa:ka:ro:ke:" cʰənfi | mud̪a: o: a:i kəʈa:ke:" a:ga:
ləs ge:la:fiə a: lo:kəkəʈa:kə səndərbʰəs" ʒo:ʈələnfi
ʒəime: na:it̪ikə upəd̪e:ə ba:lə sa:fiit̪əkə udd̪e:ejə

ရာနာ:၁၂၀ ငါး:၁၂၀ | နာမည်: "မိုး" mo:na ရာနာ:၁၂၀ ငါး:၁၂၀
 ငါး:၁၂၀:၁၂၀ "မိုး" o: ရာနာ:၁၂၀ ပုဒ်" (miti:ka
 lo:ka:ka:pa: a:ka:ri: ba:ka:ka:), je: vide:ha:me:
 i:-pa:ka:ka: ba:ka: a: s:ka:ka: ba:ka: vide:ha:s:ka:ka: ၈
 me: (p. ၁၃၆-၁၃၇) a: upalabdhā achi vide:ha
 pe:ta:me: a:i lin:ka:pa:ra
http://videha.co.in/new_page_89.htm mud:ka:
 ငါး:၁၂၀:၁၂၀ je:ka ba:ka:ka:ka: g:ka:ka: ru:pa:me:
 lo:ka:ka:ka:pa: a:ka:ri: achi, mud:ka: "ma:ka:ka
 ba:s:na" ke:ra a:ka:ka: ba:ka:ka: ma:ka:ka: lo:ka:ka:ka:s
 pre:ri: achi a: ga:ka:ka-s:ka:ka: a:ka:ka:ka:ka:ka:ka
 pa:ka:ka: a:i ka:ka:ka:ka:ka:ka: na:i achi, udd:ka:ka
 va:ka:ka ငါး:၁၂၀:၁၂၀ ba:ka: achi, o: lo:ka:ka:ka:ka
 pa:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka
 je: ga:ka:ka-s:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka
 mu:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka
 ba:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka

ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka

je:ka ba:ka-upan:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka
 pa:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka "co:na:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka" |

vide:ha:me: je:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka
 ba:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka, na:ka:ka
 ch:ka:ka co:na:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka
 vide:ha:s:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka ၉ (vide:ha:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka:ka p. ၁၀၉-၁၁၀)

me: s^hkəliṭṭə b^he:lə, a: upələbḍḥə əchi vidē:fiə
pe:ṭa:rəme: a:i l^hikəpərə
http://videha.co.in/new_page_89.htm i: rəcəna: bə:lə
māno:viṇṇa:nəpərə a:ḍḥa:riṭṭə ma:iṭḥili:kə pəḥilə rəcəna:
chi:, ma:iṭḥili: bə:lə sa:ḥiṭṭə ko:na: likhi: ṭəkərə ṭre:niṅgə
ko:rsəme: a:i upənja:səke:ṇ rə:kḥələ je:bə:kə ca:ḥi: |
ko:na: mətḍərnə upənja:sə a:ga:ṇ bəṭḥa:i chā:i, stē:pə
bā:i stē:pə a: se:fiə: bə:lə upənja:sə | pəṭḥəbe: ṭa:
kəru: se: a:grəḥiə |

mudḥa: "ma:ṭikə bə:sənə"me: jəgəḍḍa:nəndḍə ji: nira:əə
ke:lənfi, ḥunəka:s^h ḥəmərə: ca:ḥi: chələ pe:ḍiṇṭi:
əco:kə kuma:rəkə "jigəri:" sənə ba:ustṭu mudḥa:
b^he:ṭələ sa:ḍḥa:rəṇṭə sənə əivəṇ^hkərə eri:niva:səkə
"pəṇḍiṭṭə o: ḥunəkə puṭṭrə" |

i: sətṭə je: "ma:ṭikə bə:sənə" bə:lə bi:ḥəni-kəṭḥa: əchi,
mudḥa: jəkərə: ləgə pləiṭṭə rəḥiṭṭa:i-

"ma:ṭikə bə:sənəkə jəgəḥiə stji:lə a: a:nə-a:nə ḍḥa:ṭu
le:bəe: la:gələ |"-

se: o:i kəṭḥa:kə əntṭə kərəṭḥi-

"mudḥa: ḥəmərə səpənə: ----- a:bə nəḥi pu:ra:
ḥio:e:ṭṭə | i: kəḥi o: o:ḥi kəkṣəs^h bə:ḥərə b^həs ge:la:
|"

i: hāmāra: svi:kā:rjā nāi | a: tē:ⁿ e:kātā: ədbhūtə
plāṭtə e:kātā: nī:kā mudā: me:ḍijo:kārā kātā: bāni kās
rāhi ge:lā |

vīle:ṣaṇā

a:i kātā:ke:ⁿ viṣṭāṭṭā kārābā:kā a:vāṣjākātā: əchi,
əbḍāme: viṣṭā:ro: ḍās kās i: bhās sākā:ie:, a: āhi:
əbḍā-sⁿkhjā:kā āntərgəṭā rāhi kās kātājāke:ⁿ viṣṭā:rā
ḍē:lā jā: sākā:ie: | mudā: ləkṣjāsⁿ jē:nā: o: bhātāki
ge:lā: - "māṭjikā bā:sānākā jāgāhiā stī:lā a: ānā-ā:nā
ḍhā:ṭṭu le:bāe: lā:gālā |" ke:ⁿ viṣṭā:rā nā:i ḍās sākāla:
se: "co:nāhiā:"kā le:kḥākāsⁿ hāmā a:ā: nā:i ke:ne:
cḥāla:uⁿ | a:i kātā:kā punārle:kḥānā le:kḥākāke:ⁿ
kārā:ie: pāṭṭāṇhi a: ṭāime: i: bi:hāni kātā: rāhiṭā bā:
lāghukātā: bā: ḍi:rgḥākātā: bā: upānjā:so: bāni
jā:jāṭā |

əpānā mⁿṭāvjā editorial.staff.videha@gmail.com pāṭā:
pātā:u |

२.३.nirmāla: kārṇa- agni aikḥa: (bḥa:gā- ५)

nirmāla: kārṇa (१९६०-), aikṣa: - e:m e:, na:ihārā -
kḥara:jāpurā,dārābḥaṅga:, sa:surā - go:qḥājā:ri:
(bālāhā:), varttama:nā niva:sā - ra:nci:,jḥa:rākḥaṅdā,
jḥa:rākḥaṅdā sārāka:rā māhila: e:vṇ ba:lā vika:sā
sa:ma:jikā surākṣa: vibḥa:gā me:n ba:lā vika:sā
pārijo:jāna: pādā:qḥika:ri: pādā sṇs se:va:nivṛtti
upāra:ntā svātṛtrā le:kḥanā

agni aikḥa: (bḥa:gā - ५)

mu:lā hīndj:- svargi:jā jite:ndrā kumārā kārṇa/
ma:itḥili: ānuva:dā- nirmāla: kārṇa

pu:rvā kṛṭṭa:

māhārṣi ātrī ra:jā: puru:rāva: ke: hūnākā jānmā

jānma:ntārakā kāṭhā: suna: rāhīlā c'hāṭhī |

a:bā a:gu:

sudhārma: na:makā e:kā bāhūtā dhānikā vja:pa:ri: je:
ātīntā guṇava:nā e:vⁿ vidya:nā rāhīṭhī, hūnakā niva:sā
mādrāde:śakā śa:kālā na:makā uttāmā nāgarā me:ⁿ
rāhīni | e:kā be:rā o: vja:pa:rā kārāi: hie:tu āpānā
sⁿpu:rṇā sⁿpāṭṭi lāga: bāhūtā ra:sā sāmā:nā ki:ni
sura:stṛā dīci vidā: bhē:la:hiā | mārubb^hu:mi me:ⁿ
bhājⁿkārā dā:ku: sabbā hūnakā: pārā ākrāmāṇā kajā
hūnakā sāmāstā mu:lja:va:nā vāstu chī:nā le:lākā | o:
ghā:jalā āvāst^hā: me:ⁿ ko:nāhūnā: āpānā prā:ṇā bāca:
bhū:khalā-pijā:sālā śu:rāse:nā na:makā suⁿdārā dē:śā
me:ⁿ pāhuⁿci ge:la:hiā |

o: kāṭhīnā pāricramā kās punh dhānā ājānā ke:lāṭhī |
e:kā bra:mhiṇā ke: pārā:māśā pārā o: śra:vāṇā
dya:dāci:kā vrāṭā kārāi lāgalā:hiā | i: vrāṭā kārīṭe:-
kārīṭe: o: ā:ju pu:rṇā bhē:la: pārā mātju ke: prā:ptā
bhē:la:hiā | āpānā puṇjā ke: phālā svāru:pā hūnakā:
gⁿdhārvā lo:kā ke: prā:pti bhē:lāni | puṇjā kṣī:ṇā bhē:la:
pārā hūnakā jānma punh mā:nāvā jo:ni me:ⁿ bhē:lā |
e:hi jānma me:ⁿ o: śa:kālāpurī:kā sāmra:ṭā bhē:la:hiā
| pu:rvā ābhja:sā vāśā o: e:hi jānma me:ⁿ se:hiō:
śra:vāṇā dya:dāci:kā vrāṭā kārājā lāgalā:hiā | punh
mātju upāra:ⁿtā o: svārgā lo:kā ge:la:hiā | o:tājā bāhūtā
dīnā ṭākā rāhīlā: upāra:ⁿtā punh mātju lo:kā me:ⁿ

kṣātrijā kulā meḥ jñmā bhēlāni |

kṣātrijo:citā kārjakā dharmā purvakā pālānā kārā:itā
o: bāhuta rā:sā dā:nā-punja ke:lā:hiā | o: gā:jā'kā
apāhārānā kārā:i bāla: ātru s"s juddhā kārā:itā a:
gā:jākā rākṣā: kārā:itā mātju ke: prā:ptā bhē:lā:hiā |
e:kārā phālā svārupā hūnākā: svārgā lo:kākā prā:pti
bhē:lāni |

punh punja kṣi:ṇā bhē:lā: pārā o: mātjulō:kā meḥ
ā:kālā dē:śā meḥ brā:hmāṇā ke: ru:pā meḥ jñmā
le:lā:hiā | o: brā:hmāṇā apānā jī:vānā meḥ s"pu:rṇā
ā:stṛā ke: ādhjājānā kailāṭhi mudā: hūnākā:
brā:hmāṇā vātji pās"da nāhi:" rāhā:inhi | e:hi kārāṇā
rā:jjā prā:ptikā kāmānā: s"s o: dya:dāsi: tithi ke:
upāva:sā kajā bhāgāvā:nā viṣṇukā ā:rā:dhānā: kārājā
lāgālā:hiā | e:kā be:rā o: vrātā ke: krāmā meḥ apānā
pu:rā: āri:rā meḥ tē:lā lāgā: kās snā:nā kās le:lāṭhi
| e:hi kārāṇā o: bhāgāvā:nā viṣṇukā ko:pā bhā:janā
bānālāṭhi |

e:hi be:rā mātjukā upāra:ntā o: punh brā:hmāṇā kulā
meḥ jñmā grāhīṇā ke:lāṭhi | e:hi jñmā meḥ hūnākā
nā:mā pārāla:inhi puru:rāva: | apānā pu:rvā jñmā ke:
vrātākā māhā:tmjā s"s o: mādrāde:śākā niṣk"ṭākā rā:jjā
prā:ptā ke:lā:inhiā | pār"ca hūnākā ru:pā ātj"tā vidru:pā
rāhā:inhi |

ātjāntā su"ḍāri: brā:hmāṇā kānjā: s"s hūnākā viva:hiā

bʰe:lə mudɑ: ɸunəkə vivɑ:ɸitɑ: stri: ru:pə ɸi:nətɑ: ke:
 kɑ:rəŋe: sədʒikʰənə ɸunəkɑ: tʃrəskʌtə kərə:itə cʰəlɪ:ɸiə |
 e:kə kuɐlə prəɐɑ:səkə ɸi:itəɸiuⁿ prəjɑ: jənə ke:
 ənurɑ:gə ɸunəkɑ: prətʃi o:ɸiənə nəɸi rəɸiɑ:inɸi |

e:ɸi səbə sⁿ kʰinna bʰəjə o: rɑ:ɟjə bʰɑ:rə əpənə mⁿtri:
 səbʰə ke: sɑ:uⁿpi svəjⁿ ɸimɑ:ləjə pərvətə dʒsə
 prəstʰɑ:nə ke:lɑ: ɑ: ətri munikə ɑ:ɐrəməkə səmi:pə
 səmɑ:dʒistʰə bʰəs ge:lɑ:ɸiə |

nijəmə pu:rvəkə bʰəgəvɑ:nə viʃŋukə ɑ:rɑ:dʰənɑ: e:vⁿ
 təpəɐcərjɑ: kərə:itə o: əpənə səməjə vjətʃitə kərəjə
 ləgələ:ɸiə | pʰələ svəru:pə ɸunəkɑ: ədʒbʰutə pərə:kramə,
 kuɐlə səmra:tə,indrə ke:ⁿ ərdʰɑ:sənəkə prɑ:ptʃi e:vⁿ
 ənupəmə suⁿdərətɑ:kə vərədɑ:nə bʰe:tələ:inɸi |

vɑ:ɸiə pururəvɑ: mɑ:ɟju upərə:ⁿtə e:ɸi pururəvɑ:kə
 (əɸiɑ:ⁿkə) ru:pə me:ⁿ punh jənmə grəɸiəŋə ke:lɑ:inɸi |
 əpənə pu:rvə jənmə me:ⁿ təs vərədɑ:nəkə upəbʰo:gə
 o: nəɸi kəs səkələ:ɸiə mudɑ: vətəmɑ:nə jənmə me:ⁿ
 o:ɸi vərədɑ:nəkə upəjo:gə əɸiɑ:ⁿ kəs səkəbə |

məɸiərʃi ətri ke:ⁿ kəɸʰɑ:kə pi:ju:sə prəvɑ:ɸiə səmɑ:ptə
 bʰəjə cukələ cʰələ | puru:rəvɑ: ɑ:tʃməvismɑ:tə sənə
 əpənə jənmə jənmɑ:ⁿtərəkə ji:vənə vɪttə ke:ⁿ jʰɑ:ⁿki:
 de:kʰɑ:itə rəɸiələ:itʰə | jəkʰənə jʃikə ədʰəro:stʰəkə
 kəmpənə tʰəɸiərələ təkʰənə puru:rəvɑ: ke:ⁿ əpənə
 stʰitʃikə jʃɑ:nə bʰe:lɑ:inɸi |

o: gⁿbʰi:rə svərə me:ⁿ ɑ:dərə pu:rvəkə jʃi ke:

dʰanjəva:də jna:pənə ke:la:itʰi | məfiərsi kichʰu kʂəŋə
upəra:ntə punh bəjələ:fiə -

"putrə kəte:kə jənmə me:ʰ əfiə:ʰ səmra:tə rəfiələfiu",
əfiə:ʰke:ʰ kucələ ɛa:səkə fiə:jəba:kə vərəɖa:nə se:fiə:
prə:ptə əchi | a:bə əfiə:ʰ vjərtʰə əkucələtə:kə bəfiə:na:
ju:ni kəru: | əfiə:ʰ əpənə stʰitʰi ke: bu:ʃʰu: a: ra:jjə
sʰca:lənə me:ʰ ru:ci lijə | əfiə:ʰ dɛ:kʰəbə fiəmərə ba:tə
pu:rŋə sətʰjə fiə:jətə | fiəmə əfiə:ʰkə əkərmənjətə:kə
ka:rəŋə vismitə rəfi: tʰa:fi sa:uʰ əfiə:ʰ ke:ʰ səbʰə ba:tə
bətəba:i le:lə fiəmərə a:bəjə pərələ"]

"jənmə-jənmə:ntə rəkə əbʰja:sə vəɛə ji:və a:fiə:rə,
nidra: e:vʰ ma:itʰunə ka:rjə bina: ke:kəro: bətə:unəfi
sʰpa:ditə kəra:itə əchi | bʰəjə, ɛo:kə, prəsənnətə: itʰja:di
bʰa:vəna:kə tərŋə me:ʰ bəfiə:itə əchi | pu:rvə jənmə
me:ʰ ərjitə utkʰstə guŋə e:vʰ punjə ke:ʰ pʰələ svəru:pə
bʰa:vi: jənmə me:ʰ o:kərə upəjo:gə kəs səka:itə əchi
| pərʰcə ko:nə guŋə o: pu:rvə jənmə me:ʰ sʰcitə
ke:ne: cʰələ | e:kərə ja:nəka:ri: bʰa:vi: jənmə me:ʰ
vjəvəfiə:rə me:ʰ a:nəfi upəra:ntə jna:tə bʰəs səka:itə
əchi | jɛ:fi ka:rjə e:vʰ guŋə me:ʰ o: əpənə: ke:ʰ
nipunə və sujo:gjə bu:ʃʰa:itə cʰa:itʰə, bu:ʃʰəkə cə:fi:
jɛ: o: fiunəkə pu:rvə jənmə ke: sʰcitə guŋə e:vʰ kʰtə
ka:rjə cʰa:infiə"]

n.ɪpəti puru:rəva: ba:rʰba:rə məfiərsi ətri ke: cərəŋə
kəmələ ke: spərəɛə kəra:itə fiunəkə cərəŋə dʰu:li əpənə

māstākā pārā lāgāba:itā pre:mā:eru bāhāba:itā
rāhāla:itā | hūnākā mukhā pārā prāsannatā: e:vⁿ
nājanā me:ⁿ āeru bhāralā chāla:infā | o: māhārṣi sⁿ
kāhāla:itā - "ṛṣivārā, āpāne:kā kṛpā: sⁿs hāmā āpānā:
ke: ci:nfā ge:lāhuⁿ | ā:i: sⁿs hāmā utkṛstā karmā ke:
dva:ra: trilo:kā me:ⁿ prāsiddhi prā:ptā karābā | ā:bā
hāmāra: mo:nā me:ⁿ āpānā mā:ta:-pitā:kā prāṭi
kāniko: ro:ṣā nāhi rāhālā | ā:bā hāmā ākarmāṇjā nāhi
rāhābā"

prāsannatā: vjaktā kara:itā māhārṣi ātri prasthā:nā
kara:i le:lā vjagrā bhē:la:fā | puru:rāva: hūnākā:
sāsammā:nā sammā:nā vidā: ke:lāk'hinā |

ṛṣi ke: jā:e: ke: bā:dā puru:rāva: rā:ṣā siⁿhā:sānā
pārā bā:isi āpānā sābhā:sādā o: mⁿtri: gāṇā sⁿs vistṛtā
vica:rā vimāra kārās lāgāla:fā | tā:hi upāra:ⁿtā o:
āevāme:d^hā jāṇnā karāva:kā gh'o:ṣāṇā: ke:la:infā |
(ānuvartate:)

—
āpānā mⁿtāvjā editorial.staff.videha@gmail.com pārā
pāṭhā:u |

२.४.प्रणव कमार ज्ञा:- बहगवान न हमार गरीब
kie: bane:la:u" !

प्रणव कमार ज्ञा:

बहगवान न हमार गरीब kie: bane:la:u" ! (ma:it̪ili:
k̪issa:)

e:kəʈa: ga:mə me: dʊ: ʈa: bra:ʃiməŋə rəʃia:i cʰələ:ʃiə:
dukʰəmukʰə ʃʰa: a: sukhəmukʰə ʃʰa: | dʊnu: dija:də
cʰələ:ʃiə muda: e:kəʈa: gəri:bə tə dɔ:sa:rə suki:
səmpənnə | gəri:bə bra:ʃiməŋə əpənə suki:-səmpənnə
dija:də ke:n de:kʰə ke: sədʒikʰənə ʃəra:itə rəʃia:i
cʰələ:ʃiə a: bʰəgəva:nə ke:n ko:sa:itə rəʃia:i cʰələ:ʃiə
ʃe: "ʃie: bʰəgəva:nə ʃiməra: gəri:bə kie:kə bəne:la:u"
a: e:kəra: e:tte:kə dʰənə-sʰpəi:tə de:liari !"

e:kədiŋə bʰəgəva:nə ʃunəkəra bə:tə suni le:ləkhinə a:
səmpənnə bra:ʃiməŋə ke: sʰpəi:tə pərə bəjra kʰəsə:
de:ləkhinə | a:bə dʊnu: dija:də gəri:bə bʰə ge:lə
cʰələ:ʃiə | bəra:bərə ke: a:uka:tə bəla: | bʰəgəva:nə
dʊnu: ke:n dəsə ʈa: pəʈʰəru:(bəkəri: ke: bæcca:) də
kə dukʰəmukʰə ʃʰa: se: kəʃlələkhinə ʃe: de:kʰəʃiə a:bə
ʃimə tɔ:ʃərə go:ʃia:rə ma:ni le:li:ʃəʃiə a: a:bə tɔ:ʃərə
dija:də: gəri:bə bʰə ge:lə cʰəʈʰunə | ʃimə dʊnu: ke:n
10-10 ʈa: pəʈʰəru: də rəʃlələ cʰijə ʃi:vənə ʃa:pənə le:lə |
e:kədəmə bəra:bərə-bəra:bərə | təkʰənə a:bə ʃiməra:
se: pʰe:rə eika:ʃəʈə nəi: kəriʃiə ʃe: ʃimə de:bə me:
dʊ:na:iti ke:ləʃiə əchi |

səmpənnə bra:ʃiməŋə ʃe: a:bə gəri:bə bʰə ge:lə cʰələ
bəʃiutə dukʰi: bʰe:lə | muda: nijəʃi ma:ni ke:
bʰəgəva:nə ke: de:lə 10 ʈa: pəʈʰəru: lə kə so:cəʃə
la:gələ ʃe: a:bə a:ga: ki: ka:ilə ʃa:ʃə | o: 10 ʈa: me:

se: 2 t̪a: pət̪h̪aru: d̪u: f̪aj̪a:r̪a rupe: ke: b̪h̪a:v̪a se:
be:c̪a d̪e:l̪ək̪a o:j̪a se: j̪e: pa:i: b̪h̪e:t̪əl̪a o:k̪əra: se:
p̪əri:v̪a:r̪a ke: n̪ju:n̪ət̪əm̪a j̪əru:r̪ət̪ə pu:r̪a: k̪əraj̪a ke:
p̪r̪əj̪ətn̪ə k̪əraj̪a la:g̪əl̪a a: a:t̪h̪a t̪a: pət̪h̪aru: ke:n̪ po:s̪əj̪a
la:g̪əl̪a | o:k̪əra d̪h̪ija:-pu:t̪a: j̪e: p̪ra:ive:t̪ə sku:l̪a me:
p̪ət̪h̪ai: c̪h̪əl̪a t̪ək̪əra n̪a:m̪a k̪əti ge:l̪ai: mud̪a: o:
d̪h̪ija:pu:t̪a: ke:n̪ p̪ət̪h̪e:n̪a:i: n̪a:i c̪h̪o:r̪a:ul̪ək̪a əp̪it̪u
s̪ər̪ək̪a:ri: sku:l̪a me: o:k̪əra: s̪əb̪a ke:n̪ n̪a:m̪a lik̪h̪a:
p̪ət̪h̪e:n̪a:i: ca:lu: ra:k̪h̪əl̪ək̪a |

e:m̪əf̪h̪əra g̪əri:b̪ə bra:f̪im̪əŋ̪ə m̪əno:r̪ət̪h̪a pu:r̪ŋ̪ə b̪h̪e:lo:
p̪əra (d̪ij̪a:dk̪ə s̪p̪əi:t̪ə k̪h̪a:k̪ə b̪h̪a ja:j̪a ke:) k̪h̪uɐ̃ n̪a:i
c̪h̪əl̪a | o: b̪h̪əg̪əva:n̪ə ke:n̪ p̪h̪e:r̪a ko:s̪əj̪a l̪əg̪əl̪a:f̪h̪a:
"i:f̪h̪a! b̪h̪əg̪əva:n̪o:n̪ b̪əɖd̪ə g̪h̪a:g̪h̪a c̪h̪ai:t̪h̪a o:k̪əra
s̪p̪əi:t̪ə p̪əra b̪əj̪r̪ə b̪h̪əle: k̪h̪əsa: d̪e:la:f̪h̪a mud̪a:
f̪h̪əməra: d̪h̪ənik̪ə b̪əne:n̪a:i n̪a:i b̪h̪e:l̪əin̪ə | d̪e:b̪əf̪h̪e:
ke: c̪h̪əl̪əin̪ə t̪ə i: n̪a:i j̪e: so:n̪a:-əs̪ərp̪h̪i: d̪it̪ət̪h̪in̪ə,
d̪e:la:f̪h̪a ki: t̪ə 10 t̪a: pət̪h̪aru: | buj̪h̪u t̪ə, e:k̪əra f̪h̪əmə
ki: k̪ər̪əb̪ə! f̪u"fĩ |"

"la:l̪ə ba:ua: t̪ə pət̪h̪aru: po:s̪ət̪a:, kie: ne: əp̪əno: s̪əb̪a
po:si:" bra:f̪im̪əŋ̪ə ke: k̪ənija:n̪ b̪əj̪əli: |

"d̪h̪ur̪ə ja:u o: t̪ə p̪əti:t̪ə əc̪h̪i, k̪ic̪h̪u k̪ə s̪ək̪ai: j̪e:
bra:f̪im̪əŋ̪ə b̪h̪ə k̪ə k̪əfi:n̪ c̪h̪əg̪əra-pa:t̪h̪i: po:si:! ra:m̪ə
ra:m̪ə ra:m̪ə"

əstu, i: viprə səbhəta: pa:ʃa: du: hja:rə ta:ka: ke:
dəre se: bisə hja:rə ta:ka: me: be:cə de:la:ha, a:
o:i pa:i: se: kichə dīnə chāhərə-māhərə ke:la:ha |

kichu mā:sə biṭala: pərə ba:ja:rə me: khāssi: ke:
mā:ṅgə bəṭhālə, re:ṭə cəṭhālə | sukhāmukhə jha: ke:
pa:ʃa: saba bəḍhi ke: dānādāna: rāhālə chālə | o:
a:ʃo: khāssi: ke: dāsə hja:rə ke: bhā:və se: əssi:
hja:rə ta:ka: me: be:cəla:ha | a:bə hīnaka: ləgə kichu
pa:i: a:bi ge:lə chālə | mudā: o: i: pa:i: me: se:
cā:lisə hja:rə ta:ka: ke: cā:lisə ta: pəṭhəru: kini
le:la:ha | dāsə hja:rə ta:ka: khārcə kə ke: pəṭhəru:
sabə ke: rā:khās le:lə e:kəṭa: dḥṅgəkə bəṭhā:nə
bāne:la:ha | dāsə hja:rə ta:ka: bākəri:-pa:lānə ke:
le:lə bhāviṣṭa me: hī:bājə bāla: khārcə le:lə
rā:khāla:ha | a: bācālə bisə hja:rə ta:ka: ghārəkə
a:vājəkə khārcə le:lə rā:khāla:ha |

i: de:kə pāhīlə viprə ke: kəñija: ke: se:hānəta:
bhe:lāinə je: e:ha əpāno: sabə e:hīna: kəriṭa:u!

viprə bājāla: je: bhāgəva:nə e:hānə əvāsəro: dīṭṭhi:nə
təkhāne: ne: | khā:ja le:lə tə a:bə pa:i: ne: bhā rāhālə
əchi | kāhūna: pu:ja:-pa:ʃə a: bhō:ja-bhā:ṭə ke: bāle:
jīnāgi: ghīca: rāhālə əchi | chō:ru: i: sabə ba:ṭə |
mudā: hīunākərə kəñija: bhāgəva:nə ke: ne:hāura:

ke:li:fiə tə bʰəgəva:nə prəsənnə bʰə kə e:kə be:rə
pʰe:rə o:kəra: 10 t̪a: pəʈʰəru: d̪e:ləkʰinə ।

dukʰəmukʰə ɟʰa: a:i be:rə mo:nə ma:ri o:kəra:
səbəkə:n po:səjə ləgəla:fiə । mud̪a: fiunəka: gʰərə me:
səbə a:ləsi: lo:kə । a: ma:lə-ɟa:lə po:səjə me: t̪ə
pəci:sə t̪rəfiəkə ɟʰɪɟʰə t̪ə rəfi:te: cʰa:ikə । ɟa: səməjə
se: gʰa:sə-pa:t̪ə d̪a:na:-pa:ni: na:i fiə:t̪əi: t̪a: ma:lə-
ɟa:lə ko:na: ke:n po:se:t̪əi: pəʈʰəru: səbə ke: d̪e:kʰə-
re:kʰə me: d̪ikkə t̪ə fiə:bəjə la:gəla a: e:kəre: lə kə
cʰo:t̪ə-cʰo:t̪ə ba:t̪ə pərə gʰərə me: məfiə:bʰa:rə t̪ə
se:fiə: fiə:bəjə la:gəla । e:kə d̪inə viprə kʰa:uɟʰa: ke:
bəjəla:fiə ɟe: "fiəmə pəfi:ne:fiə: kəfi:ne: rəfi: ɟe: i:
səbə ədʱəla:fiə ka:ɟə kəfi:n bra:fiməŋə kərəi: ɟəhiɟa:
se: i: cʰəgərə-pa:t̪i: po:səjə ke: ka:ɟə euru: bʰe:lə
gʰərə me: əca:n̪ɟi a: kələfiə a:bi ge:lə əchi । a:bə
bəfiut̪ə bʰə ge:lə । be:sə a:bə fiəmə e:kəra: səbə ke:n
upəʈa:e d̪e:bə ।" bəsə viprə d̪əsu: pa:t̪ʰa: ke: ca:li:sə
fiəɟa:rə t̪a:ka: me: be:cə e:ləkʰinə । a: ɟe: t̪a:ka:
bʰe:t̪ə t̪əi se: pʰe:rə pəri va:rə cəla:bə ləgələkʰinə ।

e:məfiərə si:ɟənə a:bəi: t̪əkə sukʰəmukʰə ɟʰa: ke:
kʰəssi: səbə pəi:gʰə a: kʰu:bə gudəgərə bʰə ge:lə cʰələ,
ɟədjəpi fiunəkərə d̪u: t̪a: pəʈʰəru: bi:ma:rə bʰə ke:
kʰəra:bə bʰə ge:lə cʰələ । səməjə e:la: pərə o: ca:ri

la:kʰə ʈa:ka: me: e:kəɾə sa:udə: ke:la:fiə | a:i be:rə
sukʰəmukʰə ʃʰa: səva: la:kʰə ʈa:ka: kʰərcə kə ke: sa:u
ʈa: pa:ʈʰa: a: ca:ri ʈa: bəkəri: kinəla: | pəca:sə fiəja:rə
ʈa:ka: kʰərcə kə ke: dʊ: ʈa: a:ro: bəʈʰa:nə bəne:la:
a: ka:ʃə me: səfiəjo:gə ke: le:lə dʊ: ʈa: cʰa:ura: ka:ʃə
pəɾə ra:kʰi le:la:fiə | e:kə la:kʰə ʈa:ka: cʰa:ura: səbə
ke: dərəma:fiə: a: cʰa:gəɾə-pa:ʈʰi: ke: po:səʃə me:
bʰəviʃə me: a:bəʃə bəla: kʰərcə ke: le:lə ra:kʰi
le:ləkʰinə | pəci:sə fiəja:rə ʈa:ka: se: kəniʃa:n le:lə
kicʰə gəfiəna: kinəla: a: dʰija:-pu:ʈa: le:lə nəvə
kəpəɾa: | ba:nki ke: dɛ:ɾʰə la:kʰə pəriya:rə ke: kʰərcə
a: be:rə-kube:rə ke: le:lə upəjo:gə ke:la:fiə | o:
e:kʰəno: a:pəŋə dʰija:-pu:ʈa: ke: pəɾʰa:i: ca:lu:
rəkʰəne: cʰəla:fiə |

e:fiina: səməʃə bi:ʈəʃə la:gələ | a:i be:rə cʰa:ura: səbə
ke: la:pəɾəva:fi: a: prəʈiku:lə ma:usəmə ke: ka:ɾəŋə
sukʰəmukʰə ʃʰa: ke: dəsə ʈa: pa:ʈʰa: kʰəra:bə bʰə
ge:lə cʰələi: | mudə: ʈəkʰəno: sukʰəmukʰə ʃʰa: a:i sa:lə
na:u la:kʰə ʈa:ka: ke: ka:ro:ba:rə ke:la:fiə a: ʈi:nə
si:ʃə se: bəkəri: pa:ləna kəra:ʈə-kəra:ʈə əpəna
ənubʰəvə se: a:i ka:ʃə ke: le:lə bəfiuʈə kicʰə ka:ucələ
si:kʰi ne:ne: cʰəla:fiə | a:bə cʰa:uro: səbə ke: ʈʰi:kə-
ʈʰa:kə ʈre:nə kə rəfiələ cʰəla:fiə | a:i be:rəkə ʈəɾnə
o:vəɾə me: se: o: ca:ri la:kʰə ʈa:ka: bi:ʃəne:sə

ka:ipitələ ke: mədā me: dā dē:ne: cʰələkʰinə a: pa:ncə
la:kʰə t̪a:ka: pəriɤa:rə ke: mədā me: | əpənə ɡʱərə
ke: t̪i:kə t̪a:kə kərə:la:ɦə | r̪ŋgə-r̪ʰo:rə kərə:la:ɦə |
d̪iɟa:pu:t̪a: ke: so:nəpura me:la: a: ka:bərə ɟʱi:lə
se:ɦio: ɡʱu:me:ləkʰinə | a:i t̪rəɦie: sukhə e:kəbe:rə
pʰe:rə sukhəmukʰə ɟʱa: ke: d̪uɑ:ri pərə ɡʱu:ri a:ɟələ
cʰələ |

kichue: sa:lə me: sukhəmukʰə ɟʱa: pʰe:rə se: sukh̪i:-
səmpənnə bʰə ge:lə cʰələ:ɦə | a:bə ɦunəka: ləɡə
bərəkə: t̪a: bəkəri: pʰa:rmə cʰələ ɟa:i me: kəi:e:kə t̪a:
lo:kə na:ukəri: kə rəɦələ cʰələ | pʰe:rə se: ni:kə ɡʱərə,
ɡa:ɽi: səbə bʰə ge:ləinə |

e:məɦərə d̪ukʰəmukʰə ɟʱa: ke: e:kʰa:no: ɡəri:bi:
ɡʱe:rəne: cʰələinə | d̪iɟa:-pu:t̪a: ke: se:ɦio: i:sku:lə
cʰo:ɽa: ke: əpənə: s̪ŋge: ɟəɟəma:ni: kərəɟə a: bʰo:ɟə
kʰa:ɟə me: ləɡe:ne: cʰələ:ɦə | əpəne: a: ki: bəcə:
səbə ke: kəməse:kəmə d̪ʰŋgə se: s̪ŋsk̪ɟə a: kərmə-
ka:ndə səbə a:bit̪əi:nə t̪əkʰənə ne: ɟəɟəma:niɟo: d̪ʰŋgə
se: cələt̪əinə, a: na:i kəɦiɟo: e:kəra: kʰa:t̪irə prəɟa:sə
ke:la:ɦə, na:i d̪iɟe:-pu:t̪a: ke: nikə ɛiks̪a: d̪e:ləkʰinə |
kəɦuna: d̪inə ka:ɽi rəɦələ cʰələ:ɦə, a: punəccə
punəccə bʰəɡəɤa:nə ke: ko:sa:i cʰələ:ɦə ɟe:
"bʰəɡəɤa:nə ɦəmərə: ɡəri:bə kie: bəne:la:u" !"

a:ca:rjəi:ke:" a:bə vieva:sə b'hæ: ge:ləni je: rəjəntə
ca:rəda:ku"tə c'h'o:qəf ge:la:fiə |

"mudā: o: ja:itəka:lə b'hē:"tə t̪n kəe: səka:itə c'həla:fiə,
bi:nā: kichukəfiəne: cəli ge:la:fiə |" mo:ne: -mo:nə
se: so:ci o: bəfiutə dukhi: c'həla:fiə | e:təbəfiime:
e:kəta: ci:sjə dā:udələ a:e:lə-

"a:ca:rjəvərə!"

"ki: ba:tə c'hə:ikə, bəfiutə əpəsija:"tə la:gi rəfiələ
c'həfiə?"

"bəfiutə gəqəbəqə b'hæ: ge:lə.... |"

"sa:p'hə-sa:p'hə kie:kə nəfi bəja:itə c'həfiə?"

"fiəmə səb'hə ək'həne: nədji:me: snə:nə kərəe: ge:lə
rəfi: | o:fiit'hə:mə ti:nə-ca:rita: ləthə:itəke:" rəjəntəke:"
go:lio:ne: dē:k'həlia:ikə | fiəmə səb'hə fiunəka:
bəce:ba:kə prəja:so: ke:ləfiu" | mudā: o: səb'hə
bəlist'hə a: əstrə-əstrəs" ləe:sə c'hələ | fiəmə səb'hə
ja:nə bəca: kəe: b'hə:gi ge:ləfiu" |"

i: ba:tə suni a:ca:rjə bəfiutə ci"ta:me: pəqəf ge:la:fiə
| kəni:ka:lə so:cə-vica:rə ke:ləthi | p'hə:rə kəfiə:itə
c'həthi-

"ləga:itə əchi ləthə:itə səb'hə rəjəntəkə əpəfiərənə kəe:
le:ləkə | fiunəkərə pra:nə s"katəme: əchi |
ka:li:ka:ntəke:" tur"tə su:citə kərəba:kə ca:fi: | o:e:fiə
kichu kəe: səka:itə əchi |"

a:ca:rjakə a:ɲa:nusa:rə funəkəɾə t̪i:nu: eiʃjə
ka:li:ka:ntəkə o:fiɪʰa:mə pəɦu^{nci} ge:la:ɦə | t̪a:be:
ka:li:ka:ntə məɦa:de:vəkə dərcənəkə ɦe:tu m^{ndirə} cəli
ge:lə rəɦəɦi | eiʃjəlo:kənikə:ⁿ utte:ɲitə de:kɦi ga:uri:
puchələkɦinə-

"əɦa:ⁿsəbʰə bəɦutə pəre:sə:nə la:gi rəɦələ cɦi: | kichu
vice:ʃə ba:tə cʰa:ikə ki:?"

"ɦəməsəbʰə a:ca:rjəɲi:kə a:de:ca:nusa:rə ka:li:ka:ntəsⁿ
bʰe:ⁿtə kəe: funəkə: a:ca:rjakə səma:də de:bəe:
ca:ɦa:itə cɦi: |"

"mudə: ka:li:ka:ntə t̪ⁿ pu:ɲa: kəɾəba:kə ɦe:tu m^{ndirə}
ge:lə cʰəɦi a: funəkə: va:pəsə əe:ba:me: kichu
səməjə la:gətə |"

"t̪a:be: t̪ⁿ ənəɾtʰə bʰəe: ɲa:e:tə |"

"se: ki:?"

eiʃjəlo:kəni səbʰəɲa: ba:tə funəkə: kəɦələkɦinə |
ga:uri: t̪ur^{ntə} ka:li:ka:ntəsⁿ bʰe:ⁿtəkəɾəba:kə ɦe:tu
m^{ndirə} d̪isə bidə: bʰe:li:ɦə | sⁿjə:gə cʰələ ɲe:
ka:li:ka:ntə pu:ɲa: kəe: va:pəsə a:bi rəɦələ cʰələ:ɦə |
d̪unu: go:te:kə bʰe:ⁿtə t̪rikutə bʰəvənəkə mukʰjəɖya:re:
ləgə bʰe:ləni | a:ca:rjəɲi:kə eiʃjə səbʰə se:ɦio: funəkə
sⁿge: rəɦəɦi | ga:uri:səbʰəɲa: ba:tə ka:li:ka:ntəkə:ⁿ
kəɦələkɦinə | ka:li:ka:ntə i: ba:tə sunitəɦi t̪a:məsə sⁿ
a:gi bʰəe: ge:la:ɦə |

"sæ:fiə kəfiu: | ləʈʰa:itə səbʰəkə i: sa:fiəsə? o:kərə
səbʰəkə əʈʰə a:bə ləgi:cə ləga:itə əchi |"

ka:li:ka:ntə turʰtə sədələ-bələ bidə: bʰe:la:fiə |
fiunəka: əba:itə de:kʰi ləʈʰa:itə səbʰə ie:fiə- le:, o:e:fiə-
le: ja:nə læ: bʰa:gələ | jəjəntəke:ʰ ʈʰa:məhi kuʰərə:itə
çʰo:ɖəʃi de:ləkə | ja:itə-ja:itə fiunəkərə ba:ma:
pa:irəme: jo:rəsʰ dʱəkka: ma:rələkə ja:hisʰ o: citte:
bʰəre: kʰəsələ:fiə | ʈʰa:be: ka:li:ka:ntə a: fiunəkərə
sipəfiəsələ:rə səbʰə a:bi ge:lə çʰəla:fiə | o: səbʰə
jəjəntəke:ʰ u:ʈʰe:ba:kə prəja:sə ke:ləkə mudə: o: tʰ
ɖəɖəsʰ pəre:sə:nə çʰəla:fiə, pa:irə uʈʰəne: ne: uʈʰi
rəfiələ çʰələ | ba:idə bəja:o:lə ge:lə:fiə | jəjəntəkə
fiə:ləʈə de:kʰi ba:idəji: bəjələ:fiə-

"ləga:itə əchi fiunəkərə pa:irəkə fiəɖɖi: tuʈi ge:ləni əchi |
fiunəka: fiəmərə a:ro:gjəçə:la:me: læ: çəlu: | o:ʈəhi
fiunəkərə çəljə cikiʈsa: kərəe: pəɖəʈəni ʈəkʰəne: i: ʈʰi:kə
bʰəe: səkəʈə:fiə |"

ba:idəji:kə ba:ʈə ke: ka:ʈa:itə? e:məfiərə jəjəntə
ɖəɖəsʰ bəpʰa:ri ʈo:ɖəʃi rəfiələ çʰəla:fiə | kəfiuna: kəe:
uʈʰa:-puʈʰa: kəe: fiunəka: ba:idəji:kə a:ro:gjəçə:la:
a:nələ ge:lə | o:hi ʈʰa:mə ɖəsə dʱinə dʱəri fiunəkərə
ila:ʈə çələlə | jəjəntə ʈʰi:kə tʰ bʰəe: ge:lə:fiə mudə:
fiunəkərə ba:ma: pa:irə əkʰənəfiu nəjəra:ite: çʰələni |
ba:idəji:kə kəfiəbə je: krəməç ʈʰi:kə bʰəe: je:ʈəni,
mudə: kiçʰu səməjə ləgəʈəni | ka:li:ka:ntə, a:ca:rjə

α:α:α:α:kuⁿja sāmāstā eiśja gāṇā e:hi:sⁿ prāsanna
rāhāt^{hi} je: cālu: hinākārā ja:nā tⁿ bā:ⁿcālā |

"sāhi: kāhālāhiuⁿ eri:mā:nā! jⁿ āpāne: sāmājāpārā
t^hα:d^hā nāhi ho:itāhiuⁿ tⁿ kāhi nāhi lāt^hα:itāsⁿ hinākārā
ki: hā:lā kārā:itā?"

"mudā: lāt^hα:itā sābhā e:nā: ke:lākā kie:kā?"-
kā:li:kā:ntā puchālāk^{hi}nā |

tā:be: jāntā u^{thi} kae: bā:si ge:lā rāhāt^{hi} | hinākā:
turⁿtā āpānā eo:d^hāgrⁿt^hā d^hja:nā α:e:lā | o:e:māhārā-
o:māhārā de:k^hα:itā chāt^{hi} | ki^{ch}u tā:ki rāhālā chāt^{hi} |
p^he:rā ciⁿt^{it}ā svārāme: bājā:itā chāt^{hi}-

"hāmārā eo:d^hā grⁿt^hā kātāhiu nāhi de:k^hα: rāhālā
āchⁱ?"- se: sunitāhi α:α:α: sanna rāhi ge:lā:hā |
kāte:ko: sā:lāsⁿ jāntāα:α:α:rkā sⁿge: e:hi kā:āme:
lā:gālā chālā:hā | hinākā: lo:kānikā eo:d^hā āⁿtīmā
cārāṇāme: chālā | i: bātā ke:nā:-ne:-ke:nā: lāt^hα:itā
sābhāke:ⁿ pātā: lā:gi ge:lā:ikā | tākāre: sāmā:d^hα:nā
kārābā:kā hie:tu o: sābhā jāntākā āpāhārāṇā kārāe:
α:e:lā chālā | jāntā tⁿ bⁿci ge:lā:hā mudā: hinākārā
eo:d^hā grⁿt^hā lāe: jāe:bā:me: o: sābhā sāp^hālā rāhālā |
"ānārt^hā bhāe: ge:lā |"- α:α:α: bājā:itā chāt^{hi} |

α:bā i: spāstā bhāe: ge:lā chālā je: lāt^hα:itā lo:kānikā
udde:śjā jāntākā āpāhārāṇā kārābā nāhi āpit^u
hinākārā eo:d^hāgrⁿt^hāke:ⁿ chⁱ:nābā chālā |

"mudā: ləṭhā:itə lo:kənikē:n e:hi eo:dḥagrntḥās" ki:
məṭləbə?"- a:cā:rjə bəjā:itə cḥəṭhi |

"i: bā:tə əpāne: səhi: kəhi rəḥlālə cḥi: | mudā: iḥo: tṇ
bḥāe: sākā:itə əchi jē: kē:o: əpāne: lo:kə ḥunākā:
səbḥāke:n e:hi kā:jə kārəbā:kə ḥi:tu pi:tḥə tḥo:kāne:
ḥo:ṭhi |"- kālī:kā:ntə bəjāla:ḥā |

"i: bā:tə tṇ bḥāe: sākā:itə əchi | kārəṇə jəjəntəs" iṛjā:
kē:nīḥā:rəkə kāmī: nəḥi əchi |"

"se: bā:tə buḥitəḥi" əpāne: ḥāmərə: nəḥi kəḥlālḥi?"
a:kḥirə e:ḥānə məḥəṭvəpu:rṇə eo:dḥəpətrəkə rəkṣā:kə
dā:jityə tṇ ḥāməro: səbḥākə əchi ki nəḥi?"

"i: gələṭj: tṇ bḥē:lə | ḥāmə nəḥi so:ci səkəlḥi" jē:
kē:o: e:ṭē:kə ni:cā:n jā: sākā:itə cḥəṭhi |"

"i: kəlijugə cḥā:ikə a:cā:rjəvərə! e:hi bā:təke:n nəḥi
bisəralə jā:e: |"

ḥinākā: lo:kənime: gəppə-səppə cəlīe: rəḥlālə cḥālə ki
pulisə e:kəṭā: ləṭhā:itəke:n kəṭəḥi" pəkəḍəne: cəlī
a:e:lə |

"i:ḥā o: vjəkti tḥikə |"- pulisə bā:jələ |

"mudā: eo:dḥagrntḥə kəṭāe: əchi?"- kālī:kā:ntə puḥā:itə
cḥəṭhi |

o:ḥi ləṭhā:itəke:n kichu bā:jələ: nəḥi ḥo:ikə | isā:rā:s" kichu
kəḥā:itə cḥālə jē:buḥlāle: nəḥi jā:ikə |

"i: tṇ bā:ukə əchi | "- a:cā:rjə bəjā:itə cḥəṭhi | "

"ko: no: ba: t̪ə nəhi | i: je: na: -je: na: isa: ra: kə: a: i: t̪ə
əchi, t̪e: mfiəre: cəlu: | sa: i: t̪ə pə: t̪a: la: gi ja: e: | "-
ka: li: ka: nt̪ə bə: jəla: fiə | səbʰə go: t̪e: o: hi lə: t̪ʰa: i: t̪ə kə
pa: cʰa: -pa: cʰa: bi: d̪a: bʰe: la: fiə | o: isa: ra: kə: a: i: t̪ə
ge: lə | ja: i: t̪ə -ja: i: t̪ə səbʰə go: t̪e: t̪ri ku: t̪ə bʰə vənəkə
u: t̪ə rə bə: ri a: ka: t̪ə ba: la: ge: t̪ə pə rə pə hi u: ci ge: la: fiə |

"i: ki: d̪e: kʰi rə fiə lə chi: ?- ka: li: ka: nt̪ə bə: jəla: fiə |
"fiə mə fiu ki: cʰu nəhi so: ci pa: bi rə fiə lə chi: | i: t̪ə
fiə mə ra: səbʰə ke: t̪ə t̪ri ku: t̪ə bʰə vənəkə lə gi: cə me: lə:
ə nələkə | a: bə ki: fiə o: e: t̪ə? kə hi nəhi ke: səbʰə e: fi
kukə: ŋ d̪ə me: sa: mi lə cʰə t̪ʰi?"

t̪a: bə t̪e: me: ji o: t̪i: si: ji: bə fiə ra: i: t̪ə cʰə la: fiə | lə: t̪ʰa: i: t̪ə
fiu nəkə: bʰə ri pa: t̪ə pəkə d̪ə ləkə |

"i: ki: kə: rə fiə lə cʰə: i: n?"- ji o: t̪i: si: ji: bə: jəla: fiə | mud̪a:
lə: t̪ʰa: i: t̪ə fiu nəkə: cʰo: d̪ə be: nəhi kə rə: | ba: t̪ə sa: pʰə
bʰə: ge: lə | t̪ʰo: d̪ə be: ka: lə me: ɕo: d̪ə gr̪ʰə
ka: li: ka: nt̪ə kə fiə t̪ə me: a: bi ge: lə | ka: li: ka: nt̪ə
fiu nəkə: t̪ur̪ʰə pulisə ke: t̪ə su nə: t̪ʰa: d̪e: lə t̪ʰi |

"fiə d̪ə bʰə: ge: lə | e: fiə nə s̪ə d̪ə j̪i: t̪ə fiə mə so: cio: nə hi
s̪ə ka: i: t̪ə cʰə lə fiu" | "- ka: li: ka: nt̪ə bə: jəla: fiə |

"ɕo: d̪ə gr̪ʰə bʰə: t̪i ge: lə s̪ə e: fiə ko: nə kə mə?"- a: ca: rjə
bə: jəla: fiə |

əpənə mʰəvjə editorial.staff.videha@gmail.com pəɾə
pəʈʰa:u |

२.६.gəje:ndrə ʈʰa:kurə- bi:ɦəni kəʈʰa:- əpənə-əpənə

bʰa:gja

gəje:ndrə ʈʰa:kurə

bi:ɦəni kəʈʰa:- əpənə-əpənə bʰa:gja

—
ɦəmərə e:kəʈa: sʰgi:kə be:ʈa: a: dɔ:sərə sʰgi:kə
kənija:ʰme: gəpə bʰəs rəɦələ ʈʰəla:i a: ɦəmə a:rə.ke:
ləkʂməŋəkə "kəɦməna me:nə" je:ka:n ba:ukə bʰe:lə
sunī rəɦələ ʈʰəla:uʰ | əɦa:ʰke:n i: kəɦi dʒi: je: dʒunu:
sʰgi: bi:.dʒi:jo: ʈʰəla:ɦə, pəɦilə ɦinəkərə be:ʈa: pa:ʈrə
ʈʰəʈʰi se: uttərə prəde:əme: pədəstʰa:piʈə rəɦəʈʰi a:
dɔ:sərə ɦinəkərə kənija:ʰ pa:ʈrə ʈʰəʈʰi se: biɦa:rəme:
pədəstʰa:piʈə | gəpə purə:nə ʈʰa:i, ʈəkʰunəkə: gəpə
ʈʰi:i ʈəkʰənə biɦa:rəme: ɦʰa:rəkʰəŋdə ʈʰələ a: uttərə
prəde:əme: uttərə:kʰəŋdə | uttərə prəde:əme:

trəji:kə pəhilə upənja:sə "səhəsɾəci:rʂa:" kə ba:də
də:sərə upənja:sə- də ... pʰa:ilsə

gəɽʰə-na:rike:lə upənja:sə-trəji:kə pəhilə upənja:sə
"səhəsɾəci:rʂa:" kə ba:də də:sərə upənja:sə

gəje:ndrə tʰa:kurə

də ..... pʰa:ilsə

३

prəbʰa:kəɾəṇə sundəɾəməkə bʰa:ʂəṇə

"a:dəɾəṇi:jə prəḍʰa:nəmṇtri:, vittəmṇtri: a: səla:fiəka:rə
(vittijə) məho:dəjə,

a:i bʰa:rəṭə vievə əɽʰəvjəvəstʰa:me: əpənə stʰa:nə kie:
na:i bəna: səkələ əchʰi | kie: fiəmərə: səbʰəkə viddʰi
dərə २-३ prəṭiṣəṭə ma:ṭrə əchʰi?

kie: hāmārā sabbhākā parijojāna: euru: tñ hio:ie: mudā:
pu:rñā na:i hio:ie:?

a:i le:lā hāmāra: lāgā kichu sujha:vā āchi | pāhila je:
a:jkārā, kḥa:sā kās kārāpo:re:tā t̥a:iksāke:n kāmā
kājālā ja:jā | d̥o:sārā sujha:vā āchi je: eikṣa: a:
tre:niṇāpārā be:ei: kḥārcā kājālā ja:jā | t̥e:sārā je:
pro:je:ktākā t̥e:ṇḍārā d̥e:la:sⁿ pu:rvā hāmāra: sabbhāke:n
a:i gāpārā d̥hja:nā d̥e:mās pātātā je: sabbhāsⁿ kāmā
pā:ipārā t̥e:ṇḍārā utḥa:bās bēla: lāgā o:i pro:je:ktāke:n
pu:rñā kārābā:kā t̥ākāni:ki: jo:gjātā: cḥāhijo: bā:
na:i | ..."

t̥ākḥāne: vittijā sēla:hāka:rā t̥o:ki d̥e:lākḥinḥā- "mudā:
prabhā:kārāñā, se: ko:na: sambhāvā hāe:t̥ā, sāt̥arkātā:
a:jo:gākā jāe:hā nirḍe:ḥā cḥa:i je: sabbhāsⁿ kāmā
pā:ibāla: t̥e:ṇḍārāke:n pro:je:ktā d̥e:lā ja:jā | je: āhā:n
kāhi rāhālā cḥi: se: hāmārā sabbhākā hā:t̥hāme: tñ āchije:
na:i | "

hāmāra: munhāpārā muski: a:bi ge:lā | hāmā sabbhā
jāe:hā prāeṇā tñ cā:hā:it̥ā rāhi: | a: e:kārā uttārā se:hio:
t̥ā:ijā:rā ke:ne: rāhi: |

"sāe:hā tñ hāmā kāhā:i cḥi: | sabbhā sāt̥arkātā: a:jo:gāsⁿ
d̥e:ra:jālā āchi, tñ hāmā ko:na: a:gā:n bāt̥hābā | hāmāra:
sabbhāke:n sāt̥arkātā: a:jo:gāsⁿ sēla:hā lās kās a:i

te:ndərə prækrija:ke:ⁿ dū: b^ha:gəme: ba:ⁿtəS pətətə | "

vittī:jə səla:həka:rə p^he:rə hīa:t^hə ut^he:lət^hi mudā:
prad^ha:nəmnⁿtri: iēa:ra: kəS dē:lək^hinhā |

a: jē: b^ha:rətəkə nəvə a:r^hikə nit^hi a:bəjə bəla: c^həla:i
təkəra nirma:nə kəra:ibəla: c^hələ prəb^ha:kəraṇə
sundəramə, a: se: hāmərə, mā:ne: go:pə kumā:rəkə
p^ha:ilə pət^hi kəS |

dīnə tē:ji:sⁿ bi:təS la:gələ | dvistəri:jə te:ndərəkə
pərib^ha:ṣa:, i: suniēcītə kərətə b^ha:rətəkə a:r^hikə
prəgət^hike:ⁿ, i: suniēcītə kərətə jē: jai pro:jē:ktəkə
ēila:nja:sə b^he:la:i təkəra punh ēila:nja:sə rⁿgə d^ha:uri
kəS na:i hie:tā:i, vərən təkəra udg^ha:təna hie:tā:i | i:
nird^ha:ritə kərətə jē: ē:kəta: tē:sərə-pəkṣə rəhētə jē:
pro:jē:ktəkə təkəni:ki: pəkṣəkə ja:ⁿcə kərətə, mā:ne:
i:ⁿtā:-gittī:bəla: t^hike:dā:rə ələgə a: dīma:gi: t^hike:dā:rə
ələgə | a: təkəra nāmə hie:tā:i kənsəl^htē:nsi: p^hərmə |
o: i:ⁿtā:-gittī:bəla: t^hike:dā:rəkə b^hi:tərə na:i ka:jə kərətə
vərən o:kəra: pa:i dē:tā:i sərəka:rə | dvistəri:jə
te:ndərəme: dū: tərəhəkə te:ndərə b^hərəS pətətā:i
səb^həke:ⁿ, i: i:ⁿtā:-gittī:bəla: t^hike:dā:rə səb^hə b^hərətə,
təkəni:ki: a: pa:ibəla: | pəhīne: o:kəra səb^həke təkəni:ki:
te:ndərə k^ho:lələ jē:tā:i, i: dē:k^hələ jē:tā:i jē: o:kəra:
səb^həke:ⁿ o:i ka:jəke:ⁿ pu:rṇə kərəba:kə jo:gjəta: a:
səməca: c^ha:ihō: a:ki na:i | a: jⁿ se: na:i hie:tā:i tⁿ

o:təhije: o:kəra: əjo:gjə g^ho:ʃitə kəs dɛ:lə jɛ:tə:i | a:
tək^hənə o: kətəbo: kəmə pa:ikə dyistəri:jə vittijə
tɛ:ndərə b^hərənə: hūəjə, o: k^huʃəbe: na:i kərətə | tⁿ
ka:ʃə əpənə: na:məsⁿ əlɔ̃tə kərəba: kəs pro:jɛ:ktə
əd^hək^həɽu: c^ho:ɽəba:kə ʃ^həme:le: k^hətəmə | a: tɛ:ndərə
prəkrija: sətərgəɽa: a:jo:gəkə nigəra:ni:me: hɛ:tə se:
sətərgəɽa: a:jo:gəkə dərɔ: k^hətəmə |

əb^hijⁿt^rənə kə̃le:jəme: prəb^ha:kəɽənə sundəraməkə
b^ha:ʃənə ɛuru: b^he:la:i, prəɛikʃənəpərə jo:rə | kiɽa:bi:
ʃna:nəkə sⁿgə nəvə kənsəɽtɛ:ⁿsi: p^hərməkə hɪsa:bəsⁿ
pra:jo:gikə ɛikʃənə |

sərəkə:rə ləgə əb^hijⁿt^rənə sⁿs^ha:nəkə əb^ha:və rəɦa:i, se:
kənsəɽtɛ:ⁿsi: p^hərməke:ⁿ vidɛ:ɛi: əb^hijəntə: rək^həba:kə
ənuməɽi dɛ:lə ge:la:i, a: səb^hə pro:jɛ:ktəme: ɛ:kə
la:k^hə də̃lɛrə sələnə: vidɛ:ɛi: mudra: a:i le:lə k^hərcə
kəe:lə ja: səkə:itə c^hələ | niʃi: iⁿʃi:nijəriŋə kə̃le:jəke:ⁿ
la:ise:ⁿsə dɛ:lə ge:la:i | kəmpju:tərə sa:iⁿsə a: su:cənə:
pra:udjo:giki:kə si:tə a:i kə̃le:jə səb^həme: bəɽ^ha: kəs
dɛ:lə ge:la:i, ʃətəs pəɦine:sⁿ ɛ:kərə pəɽ^ha:i ɦo:i c^hələ:i
tətəs si:tə bəɽ^ha: dɛ:lə ge:la:i |

ʃⁿ prəd^ha:nəmt^ri: bud^hija:rə hūəjə, ka:ʃulə hūəjə tⁿ
ɛe:rəpa: səb^hə svəʃⁿ nijⁿt^rənəme: a:bi ja:itə əc^hi |

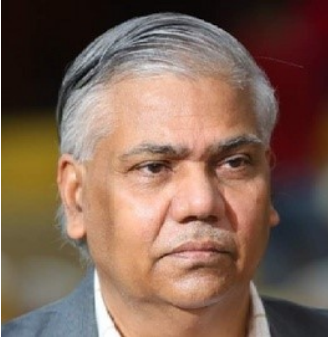
(ənuvəɽtəɽe:)

əpənə mⁿtəvjə editorial.staff.videha@gmail.com pərə
pət^hɑ:u |

pədjə kʰəndə

३.१.राज्ये   कि०:र०   मि०र०-   स०त०   ०:जु:त०

ra:ja kio:ra micra, rita:jarða
ci:pʰa je:nəralə ma:ine:ja:ra (i:),
bi:.e:sə.e:nə.e:lə.(mukʰja:ləja), dilli:,ga:mə- are:ra
qi:fiə, poi: are:ra fia:ʈə, məḍʱubəni:

səʈə o:ʼ ʃʱu:ʈʰə

ḍo:kʰə ləga:itə rəfiə:itə əʈʰi ʃʱu:ʈʰəkə,

səʈə pəra be:ra -be:ra,

grəfiəṇə ba:ḍə, ugəra:sə je:na: ,

səʈə cəməkəja o:fiina:, pʰe:ra l

məŋi ke: məlinə kəe: səka:itə əʈʰi?

cəḍʱəto:lə ma:ʈikəʼ le:pə,

əjəs kənəkə ki: bʰæ: səkətə ,

qʰo:e:lə ja:e: kətəbo: kʰe:pə?

mo:səkilə, kəkʰəno: fio:itə chʰa:i,

cinfiəbə mitʰja:-kəpətə-bʰe:sə,

fio:ichʰə kətʰinə kətə:ko: ke:,

ja:nəbə e:fi ke:, binu ləgəne: tʰe:sə |

rəci sədʒitrə, ja:e: ca:fiə:itə əchi ,

səttəkə' sʌ:tvikə ge:fiə,

jo:qəjə ja:itə əchi sətjə sⁿ,sⁿ

əcuddʰə ne:tə sⁿ, ne:fiə |

miɟʰəre:bʌ:kə ko:siə kərə:itə əchi ,

ca:fiə:itə əchi, sətjəme: pʰe:ⁿtʌ: ja: i,

chʰələ sⁿ səttəkə' svətvə pərə,

sətjəkə a:kʰərə səbʰə me:tɑ: ja:i |

pərə, sətjə kə' ce:nfiə fiə:itə əchi ,

pɑ:tʰərə pərə re:ɡʰɑ: pɑ:dələ,

ki: jʰɑ:npələ ja: səka:itə əchi ,

bʰɑ:skərə ijo:tə je: bɑ:rələ?

jəkʰənə dʰənukʰəs^n fiə: itə əchi ,

sətjə-vɑ:ŋə, s^nɖʰɑ:nə,

ki: jʰu:tʰəkə miθja:-dɛ:fiə me:,

bɑ:nʰci pəba:itə əchi prɑ:ŋə? |

jʰu:tʰəkə ja:dʰəri ji:vənə rəfiɑ:icʰə,

kəra:itə əchi sətjə pərə ətjɑ:cɑ:rə,

kəra:itə əchi o:kərə jədʰɪ kʰo:dʰə' le:lə

ɖurəbʰi s^nɖʰi o: ɖusprɑ:cɑ:rə |

ṣṣu:ṭṭḁkḁ ḁrudḁ: cḥo:ṭḁ bḁḥiṭṭḁ,
mudḁ:, ṭṭḁgḁ kḁra:icḥḁ bḥḁri ṣṣi:vḁnḁ- kḁ:lḁ,
ṣṣi:ṭḁ nḁḥi sḁkḁ:ṭḁ ḁcḥi kḁḥi o:,
pḁrḁ, rḁḥiḁe: ne: dḁ:icḥḁ kḁkḁro: kḥuḁḁḥiḁ:lḁ |

dḥo:kḥḁ: dḁ:bḁ, pḥḁre:bḁ kḁrḁbḁ,
ṣṣu:ṭṭḁkḁ ie:ḥḁ ḁcḥi kḁ:ṭḁ,
ni: kḁ lo: kḁ ke: ṭṭḁgḁ kḁrḁbḁ
sⁿ, ḁba:icḥḁ ne: kḁkḥḁno: bḁ:ṭḁ |
rḁ:kḥḁe:, nḁḥi cḁ:ḥiḁ:ṭḁ ḁcḥi sḁṭḁ,
miṭṭḁ: sⁿ ko:no: sḁro:kḁ:rḁ,
o:kḁrḁ ne:o:ṭḁ -piḥiḁ:nḁ ke:,
kḁṭḥḁmḁpi ne: kḁra:icḥḁ svi:kḁ:rḁ |

ṭḁrḁ: dḁ:ṭḁ ḁcḥi ṣṣu:ṭṭḁ ke:,

nikələlə sətjə sⁿ d^ha:fiə,

ɑ:gi kə' tɑ:pə pɑ:bi kəe:,

jɛ:nɑ: g^həma:itə əchi lɑ:fiə |

bəfiutə kəf^ho:rə fiə:itə əchi sətə ,

ɑ:, fiə:itə əchi i: bədə kədɔgərə,

e:səgərə: t^hɑ:d^hə rəfiə:itə əchi sədik^hənə,

ca:fi: ne: ko:no: so:ŋərə |

sətjə-səttɑ:, əchi ətələ,

ɑ:, j^hu:t^hə əchi kʂəŋəb^hgura,

mi^hja: tənə bɑ:ⁿcətə ko:nɑ: ?

mərətə 'tə' j^hu:t^hə jəru:rə |

jɑ:fi səb^hɑ: me: sətjə svəjⁿ fiə: ,

ɑ:e:lə fiə: j^hu:t^hə, lədɔe: le:lə d^hu:si,

ṛhukie: ṛa:itə əchi si:sə səbʰə ṛhu:tʰəkə ,

kəṭəbo: ne: ki e:kə ba:isələ fio: pʰu:si |

cəla:itə cʰəṭhi je:, sətə dʰə'kə',

rəḥa:i cʰəṭhi sədʒikʰənə o: səkuələ,

miṭhja:-pəṭʰə pərə cəlæ: bələ:,

bʰa:gjo: rəḥa:itə cʰa:i, o:kərə rusələ |

kə:lə-le:kʰəni: sʱ əchi likʰələ,

sətjə, brəmḥa:ṇdəkə pətələ pərə,

s.ṣṭi o: prələjə, du:nu: kə:lə me:,

i:, əmiṭə, əka:tjə, əṭələ, pərə |

əpənə mʰṭəvjə editorial.staff.videha@gmail.com pərə
pəṭʰa:u |

3.2.gəje:ndrə tʰa:kura- əji:gərtə əchi durbʰikʂə- 3-8

gəje:ndrə tʰa:kura

əji:gərtə əchi durbʰikʂə

3

ke: cʰi: o: je: əfiɑ:nke:n bəddə mɑ:nɑ:ie:?

kəhijo: so:tʰɑ:n tʰn nɑ:i ɑ:jələ,

əfi:n tʰn nɑ:i cʰi: ifo: ɑ: ufo:

ɟəkərə ɑ:i kɑ:lʰi mənɔ:cikiʂəkə kəfiɑ:i cʰəʈʰi "səpliʂə
pərsəne:ləʈi:"

prɑ:enikəsʰn prænə nɑ:i kəru:, pʰe:rə əfiɑ:n kəfiəbə je:
əfiu:n fiəməfi:n cʰi: |

tⁿ sunu:

tj:nə səjə ga:jə le:lə əj:ɡərtə be:ci de:ləkə
əunhə:pəke:n

i: kəhəbə na:i əchi sətjə l

de:khu: pəhine: həriecəndrə ma:nɡa:i chəthi vərūṇəsⁿ
putrə bəli de:ba: le:lə

ṛəkʰənə bəli dəs de:tə: tⁿ ma:nɡələnhi kie:?

a: vərūṇə dəs kəs ɡhūrəbəs le: kəhələnhi kie:?

kʰuɹətə rəhəsə

pəhine: १० dīnə, pʰe:rə dɑ:nʰtə fie:ba: dʰərikə sāməjə,

pʰe:rə duddʰa: dɑ:nʰtə kʰəsəba: dʰərikə, pʰe:rə nəvə
dɑ:nʰtə fie:ba: dʰərikə l

mudɑ: əstrədʰa:ri: hio:eba: dʰərikə sāməjə
ma:nɡələnhi kie: həriecəndrə a:

pələkʰəti de:lənhi kie: vərūṇə l

i: o: kʰissa: na:i ɹətəs ro:hiṭəke:n ɹəre:ba: le:lə binu
drəvjəkə

na:i ta:ija:ra b'he:la:ha h'aric'andra bani do:ma:ra:ja |

i: kh'issa: achi ro:hi:ta:ke:n sa:stra:da:ri: ba:ne:ba:ka

i: kh'issa: achi ro:hi:ta:ka nir:na:ja:ka

o:ka:ra ti:ra-d'hanu:sa la:s ka:s bo:na je:ba:ka |

mud'a: sa:sa k'he:la t'n ke:la:ka sunh'ae:pa

o: ch'ala ne: ba:pe:ka pri:ja ne: ma:je:ka pri:ja

se: bi:ka: ge:la sa:ja ga:ja:me: |

ba:n'ha:ba: le:la sa:ja ga:ja a:ra a: va:da le:la sa:ja ga:ja
a:ra

mud'a: ta:ijo: ma:ti:ud'anda t'n na:hi:je: ka:hi:ja:u e:ka:ra:,

o: ne: ma:ja:ka pri:ja ra:hi:ja a: ne: ba:pa:ka ki: i: ra:hi:ai
o:ka:ra ga:la:ti:?

a: da:da t'n ga:la:ti:je: le:la de:la ja:i cha:i |

t'n ma:ti:u da:da t'n na:hi:je: ta: ra:hi:ai | a: ba:li?

na:i ba:li me: t'n ic'cha: pu:ch'ala ja:i cha:i

an'ic'ch'uk'aka ba:li t'n ba:hi:je: na:i sa:ka:it'a achi

a: te:n ne: ba:nd'ha:na k'ha:ja:it'a ge:la:i sunh'ae:pa:ka

i: tʰo:rəbe: cʰia:i cʰa:gərəkə bəli,

gʱurələ indrə puruʂəkə ru:pəme: kəʃələ,

je: mənʊʂəkə bi:cəme: rəʃəne: ni:kə se:ʃio: ədʱələ:ʃə
bʱəs ja:ie: |

mudā: ʃəri:cəndrə bəli dəs diʈja:i ro:ʃiʈəkə

təkʰənə ne: o: ədʱələ: ʃio:itəjə

duddʱa: dā:ntə bəla: ro:ʃiʈəkə ʃio:itəjə bəli

o:kəra: ʕəstrədʱa:ri: bənələ:pərə tʰ bəli bina: iccʰa:kə

səmbʱəvə na:i cʰələ |

se: prəcnə ʕunhʕe:pəkə cʰələ mudā: uttərə ro:ʃiʈə le:lə
də:la:uʱ

ʕunh ʕe:pəkə kəʈʱa: tʰ əchi təpəkə,

α: jʱ rəʃiʈəjə o: mα:jəkə prijə putrə tʰ

kəs səkʰitəjə o:te:kə təpə |

o:kərə tʰ na:i bəli də:lə ja: səkα:ie:

α: ne: bʱe:ʈi səkα:ie: m.ʈidəndə |

mudā: i: kʰissa: piʃa:ni: kie: sunα: rəʃələ cʰi: |

ki: əɦu:ˈkə bəli kjo: ma:ˈgi rəɦələ əchi |

ɦəməɦu:ˈn kəra:i chi: pre:mə əɦa:ˈsˢn, ɟəkʰənə əɦa:ˈn
ɟa:gələ rəɦa:i chi:

kijo: təməsə: kəs ba:ɟətə tˢn ɦəməɦu:ˈn na:i kərəba:i
bərəda:stə |

a: e:kəta: gəppə ɟe: əɦu:ˈn ke:ˈn na:i bu:ɟʰələ əchi se:
sunu: |

o: ɟe: su:tələ əchi se: ɟa:gi ɟa:itə əchi əɦa:ˈnkə
sutələ:pərə

a: su:ti ɟa:itə əchi ɦəmərə: utʰa: kəs əɦa:ˈnkə
ɟəgələ:pərə |

se: kəɦu: ɟe: kəɦəba:kə əchi, kəɦəs pərətə ɦəmərə:sˢn |

ka:rəŋə o: tˢn əɦa:ˈnkə sutələ:pərə utʰətə |

a:ɟi:gi:rtə bʰe:lə durbʰikʂəkə ləkʂəŋə

durbʰikʂe:me: putrəɦˢta: kijo: bəni səka:ie:

se: na:i kərija: o:kəra: a:rə be:ei: kəlˢkitə

o:ɦina: tʰu:-tʰu: bʰəs rəɦələ cʰa:i o:kərə

mo:nə pa:ra:itə rəhi ja:i chi: khissa: pifa:ni:

muda: səbʰəkə sa:ra:ʰə əchi e:kke:ta:

kijo: dɔ:kʰi: na:i

a: səbʰə dɔ:kʰi:

səbʰəta: cəkrəca:li

səbʰəta: pro:gra:miŋə

əpəno: na:i bujʰələ əchi pəriŋa:mə

sa:ləkə sa:lə ba:də puchai: əchi səva:lə hāməro:sʰ

hāməfiu:ʰ əj:gar̥tə sənə gʰo:ʃitə kəe:lə ja:i chi: dɔ:ʃi:

muda: e:kəta: əhi:ʰ chi: je: o:kəra: gʰo:ʃitə ke:ləfiuʰ
durbʰikʃə

a: se: jʰ na:i kəriṭa:uʰ tʰ hāmə tu:ti jəṭa:uʰ

hāməra: vieva:sə bʰəʃ ge:lə əchi je: əfiu:ʰ chi:

je: kəra:i chi: pre:mə hāməra:sʰ

təkhənə sunu:

həmə t̪n buɽʰa:i cʰəla:uⁿ je: əpənɑ: mo:ne: ka:ɽə kəs
rəhələ cʰi:

ɑ:bə buɽʰa:ie: je: həmə t̪n kəs rəhələ cʰəla:uⁿ
pro:ɡra:miŋə

kichu ni:ko: bəɦia:rə bʰe:lə

kichu va:ɽərəsə se:ɦo: ɽa:ija:rə bʰe:lə

əɦia:ⁿ ɽunu: muɽɑ: səŋə rəhələ:uⁿ

o:kəra:sⁿ t̪n suɽlə:me: svəpne:me: bʰe:ⁿtə ɦo:ie:

muɽɑ: əɦia:ⁿ t̪n cʰi: ɽəɡələ:kə ba:ɽəkə səŋi:(ənuvəɽtəte:)

—
a:i   rəcənɑ:pərə   əpənə   mⁿtəvjə
editorial.staff.videha@gmail.com   pərə   pəɽʰɑ:u |

3.3.ɟa:mə biɦia:ri: miera- biɦia:rəkə ɽələ - bəɽəlu:
sərəka:rə

ɛja:mə biɦa:ri: micrə- vəriʃtʰə
le:kʰa:ka:rə, snat̪ko:t̪t̪ərə (va:ɦij̪ə), ra:ɡʰo:pura,
səkəri:, d̪ərəbʰŋga:, biɦa:rə -847239, səmprət̪i -d̪illi:

biɦa:rəkə d̪ələ - bəd̪əlu: sərəkə:rə

bʰa:ɽpa:kə sʱŋə ɕʰo:ri ni:t̪i:ɕə ba:bu: ,

t̪e:ɽsvi: ke:ʱŋ gəla: ləga:ɽələ,

bəna:ɽələ məɦa:ɡət̪ʰəbʰd̪ʰənəkə sərəkə:rə |

biɦa:rəkə ra:ɽni:t̪ime: bəɦələ bəja:rə,

pʰe:rə cərca: me: a:ɽələ d̪ələ-bəd̪əlu: sərəkə:rə | |

eik̪ʂa: v̪əvəʃt̪ʰa: ca:upət̪ə bʰe:lə əɕʰi,

sva:ʃt̪ʰə suɖʰa:rə ke:rə nəɦiʱ əɕʰi a:sə,

eikṣa:kə va:st̪e: five:nəsa:ⁿgə a: it̪siⁿgə əba:it̪ə cʰələ,
məfiat̪ma: buddʰə a: məfiavi:rə ɟənəmə ləs biɦa:rəkə
it̪fiɦa:sə rəca:it̪ə cʰələ

ra:ɟəni:t̪ikə d̪usprəbʰa:və ɟe: səbʰə bʰe:lə be:ka:rə |

biɦa:rəkə ra:ɟəni:t̪ime: bəɦələ bəja:rə,

pʰe:rə cərcə:me: a:ɟələ d̪ələ-bəd̪əlu: sərəkə:rə | |

d̪e:cəkə pəɦilə gəŋət̪ⁿtrə licchəvi:kə nirma:t̪a: əcʰi
biɦa:rə,

bʰa:rət̪əkə pəɦilə sa:mra:ɟə ma:urjəkə s.ɟənəkərt̪a: əcʰi
biɦa:rə,

d̪unija:kə səbʰəsⁿ eəkt̪jea:li: ea:səkə səmra:t̪ə əso:kə
ke:rə ɟənməd̪a:t̪a: əcʰi biɦa:rə,

e:t̪ə a:rjəbʰətt̪ə sənə gəŋit̪əɟnə eu:njəsⁿ pəricəɟə kəra:
d̪unija:bʰəime: biɦa:rəkə kəra:uləni ɟəɟə-ɟəɟəkə:rə,

e:t̪e:kə səm.ɟddʰə it̪fiɦa:sə rəɦit̪o: biɦa:rə bʰəs rəɦələ
ərməea:rə,

biɦa:rəkə ra:ɟəni:t̪ime: bəɦələ bəja:rə,

pʰe:rə cərcə:me: a:jələ dələ-bədəlu: sərəkə:rə | |

dərə-dərə tʰo:kərə kʰa: rəhələ juva: bifi:rəme:,

pə:bə:ikə le:lə əpənə ro:ʔəgə:rə,

be:rə-be:rə ro:ʔəgə:rəkə tʰa:ʰsa: dəs cuna:və jiti: kəs,

səttə:dʰa:ri: səbʰə kəs rəhələ əkucələ vjəvəhə:rə,

a:bə kətə:kə dʒinə səhə:itə rəhəbə,

be:ro:ʔəgə:ri:, sva:stʰjə a: əsikʂa:kə mə:rə |

bifi:rəkə ra:ʔəni:tʃime: bəhələ bəjə:rə,

pʰe:rə cərcə:me: a:jələ dələ-bədəlu: sərəkə:rə | |

səməjə a:bi ge:lə əchi bədəla:bəkə,

e:kə-e:kəʔa: va:də: ke:rə hisa:bəkə

səməjə rəhite: e:hi:pərə ʔənəʔa: kəru: vica:rə,

a:bə bəʔʰələ ʃa: rəhələ əchi ətʃa:ca:rə,

tʰa:mə-tʰa:mə bʰəs rəhələ bʰrəʂta:ca:rə,

bif̥a:rəkə ra:ɟəni:t̪ime: bəfiələ bəja:rə,

pʰe:rə cərcə:me: a:ɟələ d̪ələ-bəd̪əlu: sərəkə:rə | |

—
əpənə mʰt̪əvjə editorial.staff.videha@gmail.com pərə
pəʈʰa:u |

३.४. a:ei:ʂə ənəcinɦa:rə- २ʈa: ɡəɟələ

a:ei:ʂə ənəcinɦa:rə

२ ʈa: ɡəɟələ

१

kʰu:bə ɡərəɟa:ie: səcə ke:rə d̪əla:lə

kʰu:bə ʈʰəɦəkə:ie: səcə ke:rə d̪əla:lə

cʰa:i ca:nənə ənakərə a:nənə fʱunəkərə

kʰu:bə cəmaka:ie: səcə ke:rə dʒa:lə

ke:kʰəno: e:fʱənə ke:kʰəno: o:fʱənə

kʰu:bə bəɖəla:ie: səcə ke:rə dʒa:lə

kʰiʰu bʰe:tətə təkəre: prətʃa:ɕa:me:

kʰu:bə libəla:ie: səcə ke:rə dʒa:lə

əpəne: səcca: ənakə: ɽʰuʈʈʰa: kəfi

kʰu:bə bikəla:ie: səcə ke:rə dʒa:lə

səbʰə pa:ʈʱime: 222-222-222 ma:ʈra:krəmə əchi | dʒu:
ʈa: ələgə-ələgə ləgʰuke:n dʒi:rgʰə ma:nələ ge:lə əchi | i:
bəfʱəre: mi:rə əchi |

puch^ha:ri: kəra: ge:lə fie:ʈa:i

bud^hə:ri: bəna: ge:lə fie:ʈa:i

əca:nəkə miʈ^ha: g^hu:rə b^ha:gələ

ʈəru:re: dəga: ge:lə fie:ʈa:i

kəni: dɛ:k^hələfiuⁿ ba:ʈə sərəgəkə

dib^ha:ri: ʈəra: ge:lə fie:ʈa:i

əba:ie: gəməkə kic^hu əʝi:be:

ki suiʈərə buna: ge:lə fie:ʈa:i

vilⁿbiʈə rəfiələ ʈa:lə səb^həfiəkə

kəfi:ⁿ d^hruʈə gəba: ge:lə fie:ʈa:i

səbʰə pɑːʈime: 122-122-122 mɑːtrɑːkrəmə əcʰi
(bəfiəre: mutəkɑːribə moːsəddəsə (tj:nə) sɑːlimə vɑː
bəfiəre: mutəkɑːribə sɑːlimə cʰəfiərukni:) ।

əpənə mʰəvjə editorial.staff.videha@gmail.com pərə
pəʈʰɑːu ।